ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

5 динара

БРОЈ 1298

12. 11. 1976. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XXXVII

КОМПЛЕТАН СТРИП
ПУСТОЛОВИНЕ ВИТЕЗА ДАМЈАНА
(I ДЕО)

Ripley Веровали или не!

НАСТРАДАО ЗБОГ БРАДЕ

ХАНС ШТАЈНИНГЕР ИЗ БРАУНАУА, У АУСТРИЈИ, СМРТНО СЕ УНЕСРЕЋИО КАД ЈЕ, САПЛЕВШИ СЕ О СОПСТВЕНУ БРАДУ, ПАО НИЗ СТЕПЕНИЦЕ. ЊЕГОВА БРАДА БИЛА ЈЕ ДУГАЧКА ДВА И ПО МЕТРА (1567).

КАНАЛ

ДУБОК 120, ШИРОК 215 САНТИМЕТАРА И ДУГАЧАК 12 КИЛОМЕТАРА, КОПАО ЈЕ 42 ГОДИНЕ, ПОТПУНО САМ, ШЕИК КАЛУ У ЈАЛОВОМ ПОКУШАЈУ ДА СПОЈИ СВЕТЕ ВОДЕ ГАНГА СА РЕКОМ ЏАМНОМ.

Руска грофица

НАТАЛИЈА САЛТИКОВ

(1737–1812)

ПОТПУНО ЈЕ ИЗГУБИЛА КОСУ КАД ЈЕ ИМАЛА 50 ГОДИНА И ДО СМРТИ ЈЕ НОСИЛА ПЕРИКУ. ДА НИКО НЕ БИ ДОЗНАО ЊЕНУ „ТАЈНУ" ОНА ЈЕ СВОЈЕ ВЛАСУЉАРКЕ, А ЗА 25 ГОДИНА КОЛИКО ЈЕ ЈОШ ЖИВЕЛА ИМАЛА ИХ ЈЕ НЕКОЛИКО, ДРЖАЛА У ГВОЗДЕНОМ КАВЕЗУ.

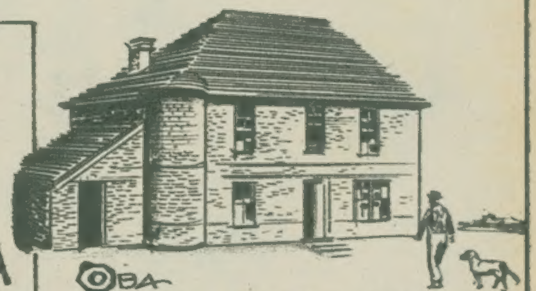
ПУТНИЧКИ ЧАСОВНИЦИ

ИЗРАЂИВАНИ ПРЕ 200 ГОДИНА У ФРАНЦУСКОЈ ПРОДАВАНИ СУ ЗАЈЕДНО СА УМЕТНИЧКИ ИЗРАЂЕНИМ „КОФЕРИМА".

ШТИПАЉКА

КОЈУ ЈЕ У 19. ВЕКУ ИЗУМЕО Т. ГОБЛЕ, ИМАЛА ЈЕ ЈЕДАН ПОКРЕТАН ДЕО ДА БИ БОЉЕ ДРЖАЛА.

ОВА

ФАРМЕРСКА КУЋА НА СПРАТ

У БЛИЗИНИ БРОУКЕН БАУА (САД) САЗИДАНА ЈЕ ОД БУСЕЊА ЗЕМЉЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● најбржи пас је руски хрт који гони дивљач брзином од шездесет километара на час.

● рачић камелеон мења боју и прилагођава се боји морске траве на којој се у том тренутку налази.

● у старом Египту знали су за гајење пчела још пре много хиљада година. Приликом раскопавања гробнице фараона Тутанкамона, који је владао пре три хиљаде година, нађена је и једна посуда с медом. На њој је писало: „Година пета. Мед из дома Тутанкамона".

● први подаци о кокосовом ораху потичу с краја деветог века.

● у научноистраживачком институту за трауматологију и ортопедију у Риги — главном граду Летоније, научник Р. Кикут предложио је нов начин лечења анеуризме (ширење крвних судова, чији зидови постају танки и лако могу да прсну услед неког сувишног напрезања) помоћу сталног магнетног поља. Научници су установили да честице крви у зидовима крвних судова имају негативне електричне набоје. Болесник који пати од анеуризме ставља се између два магнетна поља, који су прецизно усмерени према оболелом сегменту крвног суда. Под дејством сталног магнетног поља, у шупљину насталу у зиду крвног суда због анеуризме доспевају честице крви са позитивним набојима. Разуме се, оне се „слепљују" за зид крвног суда. Постепено се ствара наслага, која повећава дебљину зида крвног суда, учвршћује га и отклања опасност прскања. Терапија траје отприлике један сат, и то под надзором лекара. Ови стручњаци тврде да се пацијент том приликом не осећа непријатно.

● некада су жене из афричког племена Овамбо смеле да се играју са луткама тек кад би се удале.

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

ПРЕВИШЕ СТРУЧАН ОБАВЕШТАЈАЦ

НА ПЕРИФЕРИЈИ СНЕГОМ ЗАВЕЈАНЕ И ОКУПИРАНЕ ЉУБЉАНЕ ЈЕДАН ЧОВЕК ПРОУЧАВАО ЈЕ У ИЗНАЈМЉЕНОЈ СОБИ ИЗ НОЋИ У НОЋ НЕКОЛИКО ЦЕДУЉА. ПОСЛЕ МЕСЕЦ ДАНА БИО ЈЕ СИГУРАН ДА ЈЕ НЕШТО ОТКРИО.

СПАСАО ЈЕ ОРГАНИЗАЦИЈУ: ИВО СВЕТИНА ДАНАС

Снежне пахуљице, крупне и меке, сустизале су једна другу и полако падале на град. Те зиме 1942. године снега је било заиста много, не само у Љубљани него и у читавој Словенији. Дању ређе, а ноћу готово стално стезао је мраз, љут и резак. Није се знало шта је горе: зима или Италијани који су Љубљану тада држали у својој власти.

На мансарди куће једног трговца, негде на периферији града, из скромно намештене и увек незагрејане собице већ дуго од дубоко у ноћ, пробијала се кроз платнене завесе на прозору слаба светлост. Власник куће становао је у приземљу. Умаран од посла рано је одлазио на починак тако да ништа није знао о дугим ноћним бдењима станара са мансарде, иначе свог пријатеља Иве Светине. Собу му је издао бесплатно јер је Светина остао без стана. Тако му је овај објаснио и он је то, за ондашње прилике, примио као сасвим нормалну ствар.

САСТАНАК У КАФАНИ

Огрнут старим зимским капутом да се колико-толико заштити од хладноће, тридесет четворогодишњи бивши учитељ Иво Светина готово сваке ноћи помно је проучавао цедуље са неким белешкама. Текст је био исписан руком и припадао је њему добро знаном човеку. Пажњу му је привукла већ прва цедуља кад ју је добио пре месец дана. На, тада о свему и није много размишљао. Међутим, она друга натерала га је да се озбиљније позабави аутором забележака, трећа такође... Сада је пред собом имао пет цедуља са различитим садржајем. Примио их је преко тајне везе у разним временским размацима.

Откако је после прве цедуље посумњао у човека који их је слао, ни дању ни ноћу није имао мира. Ипак, хтео је да буде сигуран. Свака нова цедуља све више је потврђивала да је у праву. Збуњивало га је само то што су подаци у текстовима били тачни, до детаља. Али, и поред тога, Светина је одлучио да ступи у акцију.

Снег је падао као да се небо отворило кад се наредних дана састао са једним човеком. Сусрели су се у подне у једној малој кафани и сели за сто у углу. Говорили су тихо да их нико не чује. Светина је одмах прешао на ствар.

— Сигуран сам да „Златко" ради за Немце! Овде у прстима рукавица између поставе и коже налазе се цедуље које ми је слао — показао је Светина руком према рукавицама на столу. **— Разговараћемо с њим. Хоћу да видим како ће се држати... Наћи ћемо се у стану на Шишки где се он и ја понекад састајемо. Поведи неколико људи и постави их око зграде као обезбеђење. Ако „Златко" обавести Италијане и они нам припреме заседу, нека твој човек брише марамицом нос што ће за тебе и мене бити знак да не улазимо у зграду јер ћемо заједно доћи до ње.**

Светинин саговорник је климнуо главом. Ни тренутка није сумњао у истинитост његових речи јер је Иво био један од организатора ВОС-а, службе обавештавања и безбедности за Љубљану (Варностно обавешчевална служба Освободилне фронте Словеније) и стари прекаљени комуниста. На растанку, два човека договорила су се да се састанак одржи сутрадан у једанаест часова пре подне.

РАДИО ЈЕ МАРЉИВО

Било је то у оно време када је ВОС радио као најпрецизнији часовник. Имао је централну, покрајинске и окружне комисије а на унутрашњој организацији и начину рада могле би му позавидети и данашње обавештајне службе.

Један од веома интелигентних обавештајаца ВОС-а био је и чиновник у дирекцији словеначких железница у Љубљани са илегалним именом „Златко". Његов задатак састојао се у томе да преко машиновођа, кондуктера, скретничара, пружних и других радника на железници широм Словеније сакупља обавештења о кретању немачких и италијанских транспорта, времену полазака и долазака композиција са трупама и ратним материјалом, сигурносним мерама које непријатељ предузима и свему сличном. Примљене податке достављао је у виду забележака са објашњењима Иви Светини. Радио је то марљиво, али је овај ипак посумњао у њега!

ГДЕ ЈЕ НАЧИЊЕНА ГРЕШКА?

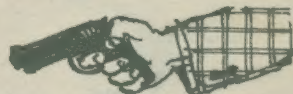
На састанак у Шишки „Златко" је дошао тачно у једанаест. У исто време стигао је и Светина са шефом масовне обавештајне службе у граду, човеком с којим се претходног дана нашао у кафани. Разговор у стану био је кратак. Иво ничим није показивао своју подозривост. Као разлог састанка навео је неке нејасноће у „Златковим" извештајима.

Док је говорио пажљиво је посматрао обавештајца. Приметио је његову нервозу мада се овај трудио да је прикрије. Сада му је било потпуно јасно да није погрешио. **На жалост, није имао стварних доказа да „Златко" ради за Немце јер су подаци које му је достављао били тачни, ништа подметнуто, ниједан детаљ фалсификован. Једино што је могао да уради у таквој ситуацији било је да га уклони из обавештајне мреже.** Када га је обавестио да ће прећи на нову дужност, младић се тргао. Схватио је да је откривен и да је игра завршена, али је истовремено био сигуран да му живот није у опасности јер би свака истрага утврдила да је посао обавештајца обављао крајње савесно.

Друговима из покрајинске комисије ВОС-а много штошта у вези са овим случајем није било разумљиво, све док Светина није дао објашњење. А оно није било дугачко.

Наиме, „Златко" је био један од најбољих обавештајаца ВОС-а и вероватно би догурао до самих његових врхова у Љубљани. Било би то трагично јер би тада Немци знали све о ВОС-у и његовим акцијама. **До сада им „Златко" није био од велике користи из простог разлога што није никога познавао из своје обавештајне мреже. Зато су Немци чекали свој тренутак.** Раднике са железнице који су му достављали податке нису хапсили јер би тиме упропастили целу операцију. **Да би се остварили, чак су му дозвољавали да шаље ВОС-у истините податке о немачким и италијанским транспортима. Био је то онај познати принцип: жртвуј мање да добијеш више.**

— Како сам открио да „Златко" ради за Немце? Једноставно! — слегнуо је раменима Иво. **— Момак је сам погрешио. Уз податке које ми је достављао на цедуљама стављао је и своја запажања и тумачења. Била су веома стручно изложена. Он то није могао да напише што значи да му је податке неко други обрађивао. То су могли да буду само Немци јер је „Златко" био једини наш обавештајац задужен за словеначке железнице. Случајно сам се сетио да је пре рата био студент медицине, а мора се признати медицина и стручни појмови железничког саобраћаја баш немају много везе!**

Иво Светина данас живи у Љубљани као пензионер. Члан је Савета Републике и познати друштвено-политички радник. Носилац је „Споменице 1941" и шест одликовања. „Златко" је након рата ухапшен и осуђен. После две године затвора пуштен је на слободу. Касније је умро.

М. Тодоровић

НИШТА НИЈЕ НЕМОГУЋЕ

ПРВИ ЗАГРЉАЈ

МАЛИ БОЛИВИЈАЦ ЈЕ ИМАО САМО ЈЕДАН САН: ДА СЕ НЕ РАЗЛИКУЈЕ ОД СВОЈИХ ВРШЊАКА И СВИХ ОСТАЛИХ ЉУДИ.

Хуана сам први пут видео на фотографији коју је донео доктор Тери Лејн, боливијски специјалиста за физиотерапију. Прво што сам на њој запазио биле су очи насмејаног осмогодишњег дечака, широм отворене и плаве као небо. На том срећном и безбрижном лицу није било ни сенке туге, иако се разликовао од својих вршњака и свих осталих људи.

ХУАН ЈАПЕЗ ПОСТАО ЈЕ ИНЖЕЊЕР И СТРУЧЊАК ЗА КОМПЈУТЕРЕ

Мали Боливијац Хуан Јапез рођен је без руку и ногу, заправо, имао је само патрљке удова. За време трудноће његова мајка узимала је пилуле талидомида које су педесетих година овог века унесрећиле многе родитеље: деца која су се после тога рађала имала су тешке телесне недостатке, мада им, често, интелигенција није била нарушена. Хуан је био један од тих малишана: још пре рођења осуђен је да цео живот проведе као богаљ.

Када је видео унакаженог сина, отац је одмах напустио кућу, а мајка је дечака дала у дом за нахочад. Тако је Хуан растао далеко од љубави и бриге најближих.

Погледи који боле

О свему томе обавестио ме је доктор Лејн док је стајао иза мојих леђа и мотрио на сваки покрет да би одгонетнуо какав је утисак на мене оставила та фотографија. А ја сам био просто опчињен тим срећним лицем.

— **Доведи га у наш Институт. И то што пре!** — рекао сам знајући да погађам његове мисли. — **Покушаћемо да му помогнемо.**

После неколико дана у зиму 1956. године, Хуан Јапез се појавио у Институту за рехабилитацију у Њујорку. Одмах нас је све очарао.

Иако није могао да хода, био је веома несташан: пузао је по соби, гласно се смејао или чаврљао са осталим малишанима који су се ту опорављали после прелома руку или ногу. Пошто је од енглеских речи знао само „хвала" и „до виђења" и деца нису разумевала шта прича, ускоро је почео да учи језик. **После неколико месеци већ је знао да чита и пише. Заиста је било запањујуће с коликом је упорношћу хватао дугачку оловку малим израштајима који су се налазили на његовим раменима, притискао је на груди и тако исписивао танке и дебеле линије. Чак је, сасвим нагнут на једну страну, научио да ножем сече хлеб, па и да се облачи.**

Имао сам обичај да уђем у његову собу пре него што увече заспи и често сам га затицао како с укоченим изразом на лицу зури у таваницу. У тим тренуцима наслућивао сам његове снове: сигурно је желео да се и физички не разликује од осталих људи и да не осећа на свом малом и немоћном телу радознале погледе који су га болели.

Дошао је школски распуст. Опорављена деца вратила су се кућама, а међу њима је било и неколико Хуанових добрих пријатеља. Било ми је жао да га гледам како на колицима, која смо посебно за њега направили, сам тумара ходницима нашег Института. Зато сам га позвао да проведе распуст у мојој кући, желео сам да тамо осети топлину дома и породице.

Моја супруга и двоје деце одмах су га прихватили као обичног, драгог дечака. А он се тако и понашао, сатима се умиљавао, гласно маштао, певао...

Та два месеца брзо су прошла. Морао је да се врати у Институт јер је почела нова школска година.

Једног дана Хуан је ушао у моју ординацију уплакан и зајапурен. Грцајући, испричао ми је да су га деца због његовог изгледа често задиркивала, на шта он до тада никад није обраћао пажњу. Тог јутра један малишан увредљиво му је добацио да је „бедни црв" и Хуан више није могао да издржи: склизнуо је с колица и котрљајући се по паркету напао дечака. И док га је у бесу ударао главом, овај је вриштао од — смеха. После неколико минута Хуан је схватио да је узалудно то што ради јер тако никада неће убедити дечака да се само изгледом од њега разликује. Потиштен, вратио се до својих колица, успео се на њих, а онда дошао до мене.

Његова прича ужасно ме је потресла, желео сам што пре да му помогнем. И после 17 месеци напорног рада нашао сам решење.

А сада, устани!

Од посебне легуре алуминијума направио сам руке и ноге са зглобовима које су у себи имале шупљине. У овај метални корсет који се покретао помоћу струје из батерија требало је да Хуан смести своје „руке" и „ноге".

Позвао сам га у ординацију, а онда почео да га „облачим" у овај скелет од пластичне масе, жица, металних шипки... На његову кожу, тамо где је требало да се налазе руке и ноге причврсто сам електроде. **На тај начин оне су преко нервних завршетака у телу примале електричне импулсе Хуановог мозга у тренутку када је хтео да учини било какав покрет. Мали компјутери уграђени у протезе појачавали су те импулсе, а затим их слали до минијатурних мотора смештених у металним зглобовима који су се напајали струјом из батерија причвршћених око његовог паса.**

Ови вештачки удови имали су аутоматске кочнице које су добијале инструкције од компјутера да стану када то зажели. Али, и поред свега тога, оне су имале и једну ману: нису могле да омогуће стварање осећаја додира. Када сам читаву ту апаратуру монтирао на његово тело и причврсто је каишевима око струка и рамена, обукао сам Хуану панталоне и кошуљу које сам дан раније купио. Рекао сам му да устане.

У том тренутку и сам сам био изненађен његовим изгледом: на први поглед није се више разликовао од својих вршњака, десетогодишњих дечака. **Док се од радости гушио у сузама, полако ми је пришао и чврсто ме обујмио. Био је то његов први загрљај у животу.**

***

У лето 1967. млади стручњак за компјутере инжењер Хуан Јапез, отпутовао је за Боливију. Са аеродрома у Њујорку испратио га је доктор Хауард Руск, пријатељ и поочим.

После годину дана доктор Руск је примио писмо од младића: „Драги пријатељу, позивам те да дођеш на моје венчање.... И још нешто, твоје руке и ноге изванредно ме служе...".

Б. Ј.

МИНИ-КВИЗ

1. Да ли се змије шарке легу из јаја?
2. Шта је то геохемија?
3. Ко је био Сандро Ботичели?
4. Како се бубе тврдокрилци зову на латинском?
5. Који је глумац први добио филмску награду „Оскар"?

ОДГОВОРИ:

1) Не. Шарка доноси на свет живе младунце; 2) Геохемија је наука о хемијском саставу Земље; 3) Сандро Ботичели (1444/45—1510) био је фирентински ренесансни сликар; 4) Зову се колеоптере; 5) Година 1928. Емил Јанингс (1884—1950) добио је прву награду „Оскар". На почасној повељи писало је: „За изванредно уметничко достигнуће у два филма снимљена у Холивуду: „Умрети" и „Последња заповест".

КРАЉ НАД

Врело афричко сунце немилосрдно је пржило гола тела египатских фелаха, њихова знојем окупана леђа док су под будним оком надзорника с корбачима копали канал кроз пустињски песак који се осипао, клизио и затрпавао тек откопане делове.

Заставши за тренутак да предахне и овлажи гутљајем воде од ветра и сунца испуцале усне, један од копача прошапута човеку до себе:

— Јеси ли чуо шта је Врховни свештеник рекао Великом Дарију?

Бојажљиво се осврнувши око себе да би се уверио да их неко не посматра, човек одмахну главом.

— Рекао је — настави фелах — да ће, ако се тај канал поново прокопа, страшне поплаве уништити целу земљу!

ГОСПОДАР СВЕТА

Свештениково пророчанство се није остварило: канал је прокопан, вода је поново потекла њиме и ништа се страшно није догодило. Напротив, показало се да идеја персијског цара Дарија I да поново прокопа некадашњи „Канал фараона" није нимало сулуда, као што се причало, и да је њиме знатно скраћен пут између западних и источних делова огромног острва које се простирало од Дарданела до Инда и од Сир Дарје до Нила. Био је то само први у низу великих подухвата амбициозног владара.

Следеће чега се латио „Краљ над краљевима, господар света и свих живих бића", како је Дарије сам себе називао, била је изградња Персеполиса, царског града на реци Аракс. Усред овог града подигнута је велелепна палата од мермера, либанског кедра, злата из Сардиса, сребра и бакра из Египта, слоноваче из Индије. Зидове, високе и по 18 метара, украшавали су позлаћени орнаменти.

СЛАБ ВОЈСКОВОЂА

Када је Дарије I 522. године пре н. е. ступио на персијски престо, ову велику империју сваки час су потресали немири, поготову у источним провинцијама. Мудри државник је земљу ускоро поделио на двадесет сатрапија којима је оставио извесну аутономију, обичаје, веру и језик. Управу над сваком од њих поделио је између цивилних и војних власти. Организовао је изванредну курирску службу и изградио мрежу путева, што је повећало покретљивост његове јаке и добро плаћене војске.

За одржавање велике војске, увек спремне на акцију, и луксузног двора била су потребна огромна новчана средства. Дарије I због тога уводи порески систем и новац почиње да притиче у његову бездану касу.

Многи историчари сматрају Дарија I једним од највећих влара на Истоку, веома значајним државником, изванредним организатором и војником, али не и добрим војсковођом. Упоређујући своје огромно, централизовано царство са ситним, независним грчким државицама, Дарије није сумњао да ће лако изаћи с њима на крај. Међутим, преварио се. Грци су били „тврд орах" који он није успео да сломи.

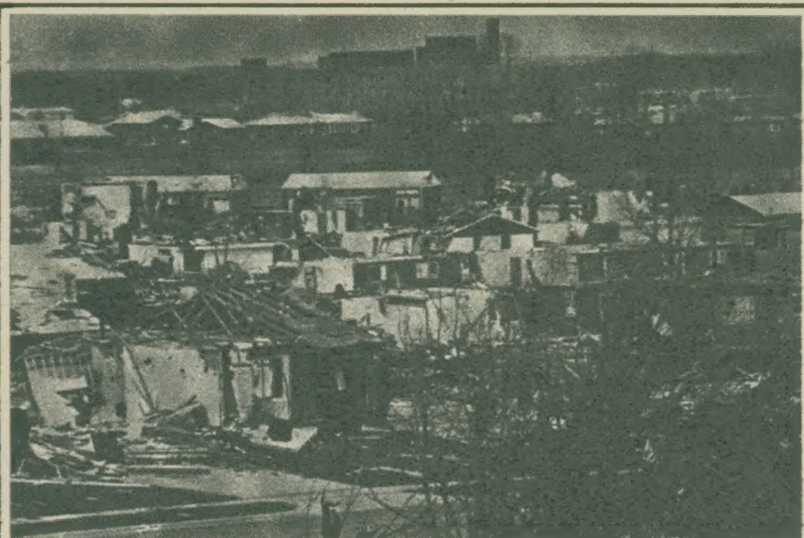
Први поход на Грчку који је 492. године пре н. е. предводио Даријев зет Мардоније завршио се неуспехом: јака олуја захватила је персијске бродове код рта Атос и тешко их оштетила. Следећу операцију, 490. године, Дарије је поверио војсковођама Артаферну и Дату који су претрпели жесток пораз на Маратонском пољу. Од тог ударца персијски цар се никад није опоравио: пуних 15 година припремао је освету Грцима. Али, до тога никад није дошло. Умро је 485. године пре н. е, не стигавши да им покаже своју моћ и покори их.

Д КРАЉЕВИМА

Приличом похода на северну Грчку, 492. године пре н. е. Дариjе I je наредио да се за прелазак воjске прено Босфора сагради понтонски мост, вероватно jедан од првих у свету.

ОВАКО ЈЕ ИЗГЛЕДАО ГРАДИЋ ГЗЕНИЈА ПОСЛЕ ТОРНАДА

ВЕТАР УБИЦА

Пуних осамнаест часова провели су Боб и Ивона Стјуарт у мучној неизвесности шта је са њихово троје деце која су остала под рушевинама.

Боб Стјуарт, градоначелник америчког градића Гзеније у држави Охајо, забринуто је подизао поглед према прозору своје канцеларије: тамни облаци сасвим су већ замрачили светлост дана. То Стјуарт можда и не би приметио, али био је 3. април 1974. године и требало је да те вечери са супругом Ивоном прослави двадесетогодишњицу њиховог венчања. „Штета што се квари време", мислио је, када га је пренуло звоњење телефона.

На линији је био шеф метеоролошке станице. Узбуђеним гласом брзо је изговорио:

— Торнадо иде у правцу града, великом брзином!

Стјуарт муњевито спусти слушалицу одгурну се од стола и истрча у ходник. Готово се сударио са двојицом својих службеника.

— Торнадо само што није стигао, обавестите људе да се склоне — рече им.

Затим потрча натраг у канцеларију, да позове супругу телефоном. Ивона је, приметивши и сама злослутне, црне облаке, већ била склонила њихово шесторо деце у подрум.

Стјуарт погледа на свој часовник: тек је прошло четири по подне. Тада зачу грмљавину и једва успе да легне на под и заклони се рукама. Шум ветра убице већ је захватио град.

За два и по минута...

Звук снажног фијука био је помешан са прскањем стакла, ломљењем, рушењем, треском, повицима. Са улица су полетели увис папири и новине, канте за смеће, комади асфалта, гране, прозорски оквири, црепови, делови намештаја из кућа. Звоници цркава и зидови старих зграда рушили су се уз тресак, одјекивале су експлозије плина из прекинутих цеви. Недалеко од града срушила су се два далековода и сјајна муња пресекла је мутно, усковитлано небо.

После тога све се умирило. Завладао је мук, тежак и чудан, као да нико више на том делићу Земље не дише. Торнадо је протутњао за само два и по минута и као да је после њега остала потпуна пустош!

Боб Стјуарт је покушао да устане. У ушима му је страшно зујало. Срећом, није био повређен и пожурио је да погледа кроз прозор, пре свега своју кућу која се видела одатле.

Боб претрну. Вила је без крова и делимично срушена. Није смео ни да помисли на оно најгоре, срце му је тукло неједнако и снажно, осећао је да га нешто у грудима притиска и гуши. Ухватио се за рам прозора присиљавајући сам себе да се смири: **„Не сме сада да ми позли, морам помоћи пре свега њима, ако им се шта догодило..."**

Кренуо је полако према вратима. Из других канцеларија излазили су људи унезверена погледа, уз полугласне узвике запрепашћења питајући једни друге да ли су повређени.

Затрпани у подруму

На улици — страва. Већ први поглед на остатке некада високих, крошњатих јавора који су били украс и понос овог америчког градића, био је довољан да се човек најежи. Још је страшније било видети рушевине кућа у прашини која се полако слегала и чути јауке што су реметили чудну тишину.

Градоначелник Стјуарт застао је на тргу испред Већнице, окружен неколицином људи. Ћутећи, сви су посматрали језив призор.

— Шта да се ради? — упита неко.

— Да се рашчишћава! — одлучно одговори Боб, мада му је глас мало затреперио. Знао је да од њега много зависи и већ је размишљао шта прво да учини, одакле да се почне, кад угледа како из правца њихове куће, куда се управо спремао да пође, долази Ивона са троје деце.

„Где је још троје!" — ужаснуо се. Искиданим гласом и грцајући, Ивона му рече да су деца затрпана у подруму. Пошто зграда није срушена него су само зидови одроњени, она се надала да су живи.

Најдужа ноћ

Сирене ватрогасних, полицијских и амбулантних кола зајаукале су на све стране. Одмах је почело спасавање најугроженијих, сви способни и неповређени, па и они са лакшим озледама, похитали су у помоћ онима испод рушевина.

Боб и Ивона очајнички су покушавали да уклоне цигле и греде што су притискале подрумска врата и једино прозорче. Ивона је повремено тешила троје деце која су седела шћућурена недалеко одатле.

Сунце је следећег јутра већ било одскочило, када је Боб, знојава лица потамнела од прашине, и очију упалих у дупље стао најзад на отворена подрумска врата и жмирнуо у таму док му је срце тукло као да је у грлу.

— Тата! — зачуо је узвик и потрчао да загрли дечицу, престрављену, изгладнелу и уморну, али — живу! Ивона није могла да задржи сузе.

Тако је најдужа, најмрачнија и најболнија ноћ у животу Гзеније била преброђена и мада су људи још трагали за својим најближима и тек предстојало суочавање са губицима, најстрашније као да је ипак прошло. Јер, већ су одасвуд пристизали у помоћ људи и машине, електричари да поправе доводе струје, булдожери да брже рашчисте аутобуси да развезу оне који су остали без крова...

Торнадо је однео 33 људска живота, поред 1500 повређених и огромне материјалне штете.

● ● ●

Људска солидарност помогла је унесрећеном градићу да преброди последице катастрофе: само 11 дана после торнада школе су опет почеле да раде, продавнице што обновљене, што привремено дотеране, отвориле су своја врата, из болница отпуштени први исцељени...

Становници Гзеније на свечан начин обележили су годишњицу страшног удеса који их је снашао и из којег су се тако брзо подигли захваљујући пожртвовању и несебичности. Месне новине сутрадан су крупним словима објавиле на првој страници речи једне жене!

„Себичност је за ово време нестала из нашег града".

М. К.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

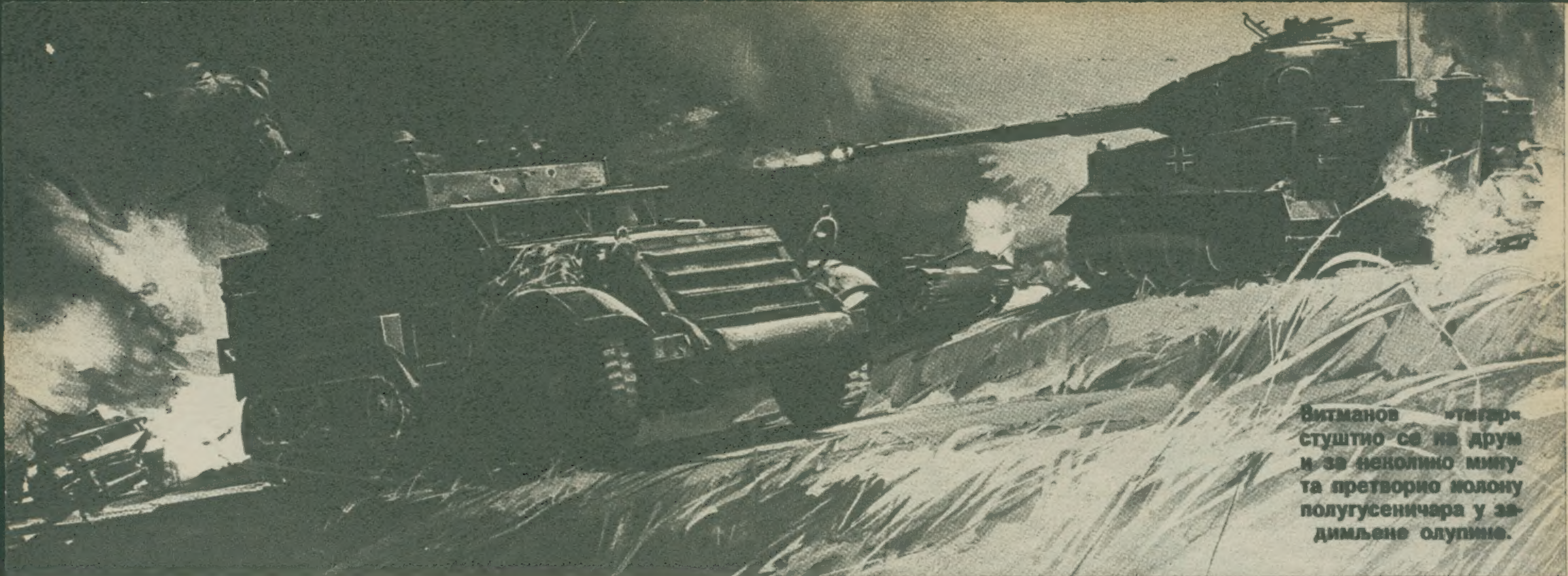

Витманов »тигар« стуштио се на друм и за неколико минута претворио колону полугусеничара у задимљене олупине.

ЛИМУЗИНА ОД 56 ТОНА

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ ЗАВРШИО СЕ УПРАВО НА ВРЕМЕ ДА ЗЛОГЛАСНИ НЕМАЧКИ ТЕНК НЕ ОСРАМОТИ СВОЈ НАДИМАК »НЕУНИШТИВИ«.

У близини нормандијске варошице Вилер-Бокаж савезничка војска имала је 13. јуна 1944. године кобан сусрет. Један једини немачки тенк, права гвоздена грдосија, покосио је за цигло пет минута 25 тенкова британске Седме оклопне дивизије. Гранате испаљене из непосредне близине остављале су на њему само огреботине!

Био је то један од „тигрова", нацистичких супертенкова који су у време борби у Француској већ носили надимак „неуништиви". Савезничке војнике прожимала је језа већ при помену њиховог имена.

Рођендански поклон

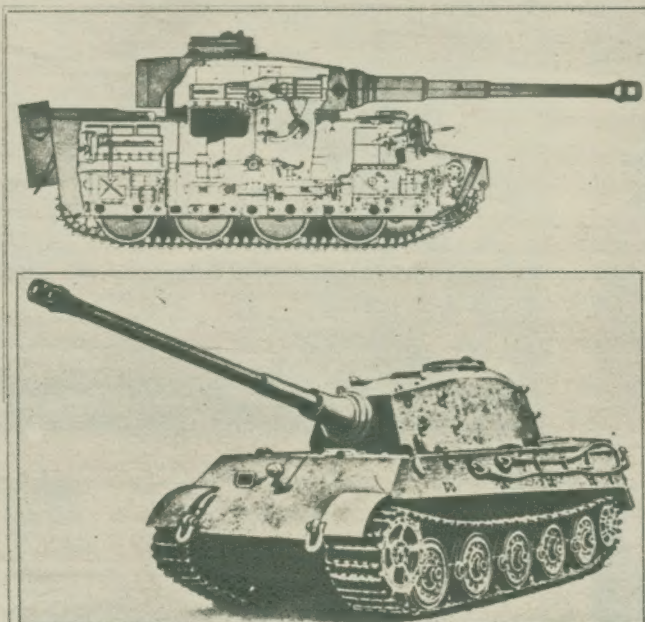
Прича о „тигру" почела је 1941. године када су фабрике „Порше" и „Хеншел" добиле поруџбине да пројектују 45-тонски тенк на који би се могао поставити противавионски топ калибра 88 милиметара. Овај топ није требало да послужи против авиона већ против совјетских тенкова тога доба. Истовремено, оруђе је требало да буде тако оклопљено да одоли свакој врсти гранате. Времена је било мало: **прототипове је требало приказати на Хитлеров рођендан 20. априла 1942. године.**

Фабрике су радиле без предаха и два оруђа демонстрирана су Хитлеру у Растенбургу тачно на његов рођендан. „Хеншелов" модел, који је за 11 тона превазишао тражену тежину, показао се бољим: иако огроман, био је конвенционалне конструкције те није захтевао нов фабрички поступак.

Први тенкови по „Хеншеловом" нацрту произведени су већ августа исте године под званичним називом »Pancerkampfvagen VI Tiger«.

Тежина и димензије „тигра" поставиле су пред конструкторе проблем стабилне и угодне вожње. Проблем су решили тако што су оруђе припремили са два двострука низа точкова; унутрашњи низ био је за пола точка померен унапред чиме је остварено равномерно оптерећење и кретање мирно као код лимузине. Тенк је био опремљен путним гусеницама ширине 52 цм и борбеним ширине 72,4 цм.

Преклопљени точкови били су велика предност „тигра" али и његов крупан недостатак: у простору између два низа точкова лако се скупљало блато и снег чије би смрзавање онеспособило тенк за кретање. Ово је убрзо открила совјетска армија те је, кад год би знала да ће имати посла с „тигровима", планирала напад у рану зору кад немачки тенкови нису могли да макну с места.

Горе: пресек ране верзије »тигра« показује смештај мотора и оружја и изузетну дебљину предње плоче оклопа. Доле: »тигар II« или »краљ« тежио је 68 тона а био је оклопљен количином метала довољном за какав ратни брод.

Ипак, „тигар" у то време није имао премца по офанзивној моћи. **Његов 88-милиметарски топ испаљиван електричним путем имао је већи домет од било којег сличног оружја. Остало наоружање састојало се од два митраљеза MG 34; један је био постављен на левој страни куле а испаљивао га је тобџија помоћу ножне папучице, други је штрчао из предње плоче оклопа.** Њиме је руковао везиста.

Од самог почетка „тигар" је замишљан као офанзивни тенк. **Батаљони „тигрова" дејствовали су као независне јединице. Тек понекад, ради нарочито убојитог дејства, прикључивани су оклопним дивизијама, па и онда су, по правилу, предводили напад.**

У поређењу са другим немачким и савезничким тенковима „тигар" је био гломазан и спор. Да би надокнадили овај недостатак Немци су га, кад год су могли, штитили с бокова лакшим тенковима Мк III или МК IV. Ова техника први пут је употребљена у офанзиви код Курска 1943. године.

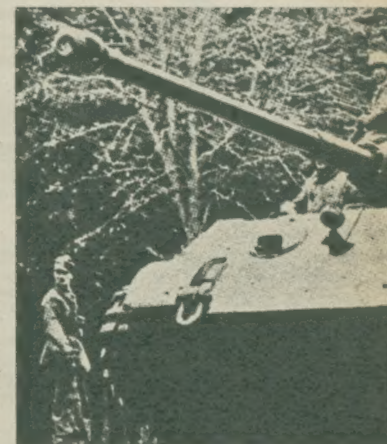
Глас се шири

„Тигар" се лоше показао у својој првој акцији код Лењинграда 1942. године. Приморани да напредују један по један уским шумским стазама, немачки тенкови били су лак плен за совјетске артиљерце.

Међутим, почетком јануара 1943. године једна формација од четири „тигра" и осам мањих тенкова показала је да су немачки „тешкаши" у одбрани много озбиљнији противник него у нападу. **Двадесет четири совјетска тенка напала су ову јединицу покушавајући да поново успоставе линију снабдевања Лењинграда коју су Немци пресекли.**

„Тигрови" су савршено маневрисали на смрзнутој ледини и за неколико минута уништили половину совјетске јединице, док је друга половина пожурила натраг на положаје.

На савезничком фронту с „тигровима" се прва сусрела Слободна француска дивизија у Тунису, тачно недељу дана пошто се први овакав тенк појавио на источном фронту. Французи су са ужасом посматрали како осам граната из њихових 75-милиметарских пољских топова одскаче од

Немачки падобранци на »тигру II« током офанзиве у Арденима 1944. године.

„тигровог" оклопа не наневши му никакве штете иако су биле испаљене са мање од 50 метара растојања!

У то време говоркало се да у Тунису има 300 „тигрова". У ствари, није их било више од 30 али су њихова дејства била тако упечатљива да преувеличавању није било краја. **Фебруара 1943. године код вароши Сиди Ниср један „тигар" је улетео право у савезничке редове равнодушно „стресајући" са себе гранате противтенковске артиљерије.** Прича би имала трагичнији крај да тенк није залутао у минско поље и сам се онеспособио.

Већ сутрадан, неколико „тигрова" кренуло је у нови поход. Савладани су тек кад су се на небу појавили „харикени" да помогну артиљерији противтенковским бомбама.

Овакви догађаји допринели су причама због ко-

јих су „тигрови“ и деловали на морал противника несразмерно своме броју.

До тог времена „тигар“ је служио само за муњевите усамљене препаде. До његове масовне употребе требало је тек да дође у једном од највећих тенковских окршаја — бици за Курск у којој је учествовало 3000 тенкова.

Циљ такозване „Операције Цитадела“ био је да се одсече једно совјетско упориште у близини Курска. Напад је требало да предводи сто „тигрова“, који су за ову прилику хитно упућени из фабрике без уобичајене провере. Резултат је био да су многи тенкови отказали на пола пута. Али, главна грешка Немаца била је нешто друго: сву наду уложили су у способност „тигра“ да уништава совјетске тенкове Т-34 са огромног растојања од 2000 метара. Нису, међутим, рачунали да Совјети имају сву силу ових тенкова и губици мало значе. Током битке, на сваки немачки тенк пала су два совјетска, али су бројни Т-34 ипак успели да приђу на растојање са кога су могли да пробију оклоп „тигрова“.

Од тог часа „тигру“ су све чешће падали у део одбрамбени задаци. У тој улози најбоље се показао 13. јуна 1944. године код

нормандијске вароши Вилер-Бокаж. Овај датум остао је запамћен по нечувеном ратном догађају.

Потукла их пешадија

Колона тешких возила британске Седме оклопне дивизије кренула је тог дана да заузме коту 213 са које је могла да надзире један стратешки важан друм. Британци нису знали да брдо у том часу држи Друга чета 501. СС тенковског батаљона под командом оберштурмфирера Михела Витмана, чији је ратни трофеј већ износио 119 совјетских тенкова.

Друга чета тек је стигла бежећи од жестоког ваздушног напада и имала је само четири борбено способна „тигра“. Штавише, када су се Британци појавили у подножју, само један „тигар“ био је спреман да сместа пружи отпор — Витманов.

Угледавши колону полугусеничних возила која је ишла напред, Витман је испалио једну за другом, две гранате: најпре је онеспособио чеоно, а онда последње возило. Пошто колона више није могла ни напред ни натраг, Витман се спустио на друм и прешао дуж њега не прекидајући паљбу. Једно возило за другим претварало се у задимљену олупину. Све време, Витман је излагао непријатељу само предњу плочу свог тенка којој оружје полутусеничара није могло да науди.

Наједнoм усред дима указао се британски тенк „кромвел“. Његова ватра из непосредне близине није имала никаквог дејства, али је зато „тигар“ хитро узвратио и претворио „кромвел“ у старо гвожђе. Витман је потерао даље, настављајући обрачун.

Сада су већ и остали немачки тенкови опколили колону. Укупни британски губитак износио је 25 тенкова, 14 полугусеничара и 14 носача топова. Акција је трајала мање од пет минута.

Немци су продужили у варош Вилер-Бокаж, где се борба наставила низом појединачних сукоба између „тигрова“ и — британске пешадије! Мали пешадијски одреди наоружани монобацачима »PIAT« гонили су, уз подршку топова, немачке тенкове кроз разорен град.

„PIAT“ је било опако оружје. Снажно испаљени пројектил имао је бојеву главу која би најпре топлотним дејством пробушила оклоп а потом експлодирала, не пружајући прилику ниједном члану посаде да изнесе главу.

Два „тигра“ погођена су оваквим гранатама и нико није преживео. Витманов тенк добио је пројектил у гусенице и посада је успела да се разбежи. Четврти „тигар“ улетео је у зид једне трошне зграде и читаву је срушио на себе.

Последња битка

Почетком јула, „тигрови“ су се појавили у Нормандији у великом броју. Заједно са првобитном верзијом стигао је још један, чудовишнији тенк: „тигар II“ или „краљ“.

Овај потпуно нов модел тежио је 68 тона а био је оклопљен величином метала довољном за какав ратни брод! Конструисан је као одговор на најновија совјетска оружја а сада је као баук упућен у Нормандију. Ипак, главни терет битке и даље је падао на „тигра I“.

Изгледало је да ништа не може да зајемчи победу над „тигровима“. Али, Немци су већ губили рат и чудовишни тенкови могли су само привремено да зауставе савезничко напредовање. У ствари, чекала их је само још једна значајна битка: на путу између Курстина и Берлина окупило се 28 „тигрова“ и 27 „пантера“ у последњем покушају сузбијања совјетског продора. После једног и по сата баражне ватре, Совјети су кренули са читавом дивизијом тенкова Т-34. Шездесет тенкова је онеспособљено и офанзива је пропала. Али, то је само одложило неумитан крај.

„Тигар“ је био најмоћније наоружан и оклопљен тенк свога времена — практично неуништиво оруђе, сасвим у складу са надимком. Другачије би било да је рат потрајао јер је у савезничке арсенале већ притицало ново, моћније наоружање. Овако је сачувао углед до краја. Мало који савезнички војник у Нормандији није уздрхтао кад би из даљине чуо изразито кашљуцање којим се при паљењу оглашавао „тигров“ „мајбах“ мотор.

Б. Д.

ВЕЛИКИ СТРАХ

Да ли ћу дочекати то сутра? Возач сигурно и не претпоставља да на приколици висе два немоћна дечака.

КАМИОНЏИЈА

Кад смо, журећи, дошли до места где главни пут сече железничку пругу, угледали смо пред спуштеном рампом велики камион с приколицом. И Јовици и мени одједном је синула иста мисао: да се ухватимо за приколицу и тако брзо стигнемо до његове куће. Били смо сигурни да ћемо без тешкоћа успети да скочимо пред Јовичином кућом. Али, кад је рампа подигнута, возач је одједном дао јак гас и камион је, тресући се, јурнуо низ пут.

Грчевито се држећи за приколицу, осетио сам како ми сузе навиру на очи.

Игранка за опроштај

Сећам се да је био 29. септембар пре шест година. Тог дана сви ученици у нашем IV₂ били су тужни: наш друг Љубиша требало је да се с родитељима пресели у Београд.

Договорили смо се с наставницима да за опроштај с Љубишом припремимо малу игранку у учионици. Јовица и ја добили смо задатак да од његове куће донесемо грамофон и плоче. Журили смо да то урадимо брзо да би нам што више времена остало за забаву. Али, нисам ни слутио да ћу се с Љубишом опростити на необичан начин, и да ће ми тај дан и страх који сам доживео остати увек у сећању.

Држали смо се за приколицу, камион је и даље јурио асфалтом, већ је био прошао и Јовичину кућу, кад сам, са страхом у очима и болним трнцима у скврченом телу, угледао крај пута — нашег разредног старешину!

Али, да ли ћу дочекати то сутра, синуло ми је кроз главу. Возач сигурно и не претпоставља да му на приколици висе два немоћна и, признајем, необазрива дечака, који сваког часа могу да падну на асфалт.

Како су ме дочекали?

И тад сам осетио како ми шаке, ознојене и на измаку снаге, полако попуштају, а ја нисам могао да их поново стиснем. Несвесно сам опружио и другу ногу. Тело је сада заиста висило и тренутак касније осетио сам како се тумбам и котрљам по путу, као у ружном сну.

Као кроз измаглицу видео сам у даљини како скаче и Јовица. Ускоро се створио крај мене с још неким којег нисам могао да видим, али сам му непогрешиво препознао глас. Био је то — мој наставник! Одакле баш он, помислио сам.

Подигли су ме, корачао сам као у полусну ослањајући се на њих. Тек па пола пута до куће осетио сам жесток бол у слепоочници и изнад левог ока, у рамену, у рукама. Десну ногу покретао сам с великим напором и уз јаке болове. Одећа ми је била улепљена крвљу.

Отац ме је одмах одвезао у амбуланту у Ћићевац. Из ње сам изишао готово сав у завојима и с рецептом за шест инјекција.

После шест дана поново сам био у школској клупи. Док сам улазио у учионицу, другови су углас повикали: „Ево га, камионџија!“

Погледао сам на Љубишино место: било је празно.

И данас ми се чини да би страх који сам доживео висећи на приколици камиона и болови од повреда били мањи и подношљивији да сам се лепо, другарски, руковао с Љубишом на растанку.

Драган Милетић,
Ул. 7. јули 2,
37212 Сталаћ
(Хонорар: 150 дин).

ДИВЉАК СА КОРЗИКЕ

У ПОТРАЗИ ЗА ЗЛАТНИМ РУНОМ — Једна стара легенда каже да је кинески цар Саин Гиа Баки, око 2900. пре н. е. пожелео да му се начини огртач од животињског крзна, али да се животиња не убије. Цареза жеља је испуњена и мир на двору сачуван захваљујући — овци. Дочуло се да у Индији живи питома животиња лепог дугог руна које може да се стриже а да се она не повреди... Позната је и грчка легенда о златоруном овну. У античко доба, Колхиђани су, трагајући за њим, стигли на наше обале и основали град Улцињ.

КУДРАВА МОНЕТА — У време кад није постојао новац, древни народи су овцу, као и неке друге домаће животиње, користили као средство плаћања. (По томе је први римски метални новац назван **пекунија** од латинске речи **pecus**, што значи: стока, марва). Међутим, она се гаји, пре свега, због меса, млека и — крзна. У средњем веку Маври преносе у Шпанију врсту дивље афричке овце и после низа укрштања успевају да добију племениту расу — мерино.

ПУТ У АУСТРАЛИЈУ — Мериню овца је из Шпаније пренета у Енглеску — чувену и данас по веома квалитетним вуненим тканинама — и у неке друге европске земље. А онда, 1797. године, капетан једне галије купује у Јужној Африци 26 оваца с намером да их пренесе у Аустралију. За време дугог и напорног путовања половина товара је угинула. Ипак, овај шупљороги преживар, двопапкар, ускоро ће освојити Аустралију и довести је на прво место међу произвођачима сирове вуне у свету.

ЧОБАНИ У ХЕЛИКОПТЕРУ — Од око 179 милиона оваца, колико их данас има у Аустралији, добар део чине мерино које дају фину вуну, густу и топлу, нарочито цењену код европских индустријалаца. Оне се углавном држе у великим „станицама", одгајалиштима у унутрашњости земље, а уместо чобана и овчарских паса надзиру их људи из хеликоптера и камиона, у ствари, покретних ветеринарских станица. Аустралија произведе годишње око 750 хиљада тона вуне, иза ње је СССР, са око 280 хиљада тона, Нови Зеланд — 223 хиљаде, Аргентина 180 хиљада... док Југославија произведе око 16 хиљада тона.

ОД ЧЕГА ЗАВИСИ КВАЛИТЕТ — Скромна животиња, лакома на со која јој даје апетит и сјај вуни, овца се стриже обично једном годишње, и то с пролећа а понекад и у јесен. Вуна се затим пере и прерађује до најразноврснијих готових производа. Квалитет јој зависи од финоће праменова: дужине и дебљине (могу бити дуги 7—10 см, а танки 7—200 микрона), коврџавости, боје, сјаја... Мужјаци имају грубљу и дужу длаку неко женке а финоћа руна није иста на различитим деловима тела.

ПРВА КОД НАС — У наше крајеве прва мерино овца увезена је 1771. године, у Мркопоље, у Горском котару, али све до 1955. године, кад је покренута позната акција меринизације, није била много распрострањена. Иначе, сматра се да наше овце воде порекло од муфлона и аргали овце које и данас као дивље живе у природи. Према укупном броју оваца — око 11 милиона — Југославија је, не рачунајући СССР, четврта у Европи, иза Велике Британије, Шпаније и Румуније (највише их има у Македонији, а најмање у Словенији). Преовлађује праменка, врло отпорна и издржљива, отвореног руна, шиљастих праменова и грубе вуне, са малим приносом — 1 до 1,5 килограма.

ИЗ ПАМИРА У СВЕТ — Колико је вуна некада била на цени показује и један необичан догађај: Краљевско друштво у Килкенију, у Ирској, припремало се 1793. године да изведе чувену Шекспирову трагедију „Хамлет". За представу је владало толико интересовање да су улазнице тешко могле да се набаве и добили су их првенствено они који су плаћали — вуном! Вуна је и данас готово незамењива и, посебно од неких оваца, веома тражена и скупа. Од овце каракул, која живи у брдима централне Азије, у Памиру, и чији јагањци имају црну коврџаву и сјајну длаку попут свиле добија се чувено крзно **перзијанер** или **астрахан**.

ЦРВЕН ЈЕ САМО МУФЛОН — Од вуне се израђују сви делови одеће, затим декоративне тканине, теписи а користи се и за уметничка дела — таписерије. Да би се добиле што лепше шаре на тканинама — прошле године код нас је произведено око 50 милиона квадратних метара — вуна се фарба. У природној боји најчешће је бела и црна а може да буде беж и сива. Црвено руно има само европски муфлон, дивља овца која живи у стеновитим пределима Сардиније и на Корзици а пренесена је и у неке пределе средње Европе.

Не идите на Аконкагву!

Алпинисти из Орегона кренули су на највиши врх Анда, не обзирући се на упозорење...

Лавина! — викну Арнолд. — Брзо у заклон!

Не оклевајући, сви алпинисти појурили су да се склоне испод оближње стене. Лавина се приближавала уз заглушујућу тутњаву. Снег им је клизио испод ногу а они су грчевито покушавали да се ухвате за нешто како се не би суновратили у провалију. Али, Арнолд није успео на време да се склони. С огромном масом снега која га је понела почео је да се котрља низ окомиту литицу.

— Аааааа! — одјекнуо је планином Арнолдов крик. А онда је око њега завладала тама. Изгубио је свест.

ТО ЈЕ ЛУДОСТ!

У лето 1972. године Карни Дефо, адвокат по занимању, предложио је својим пријатељима, искусним планинарима, да освоје Аконкагву, 6964 метра висок врх. Његов предлог је одушевљено прихваћен. Већ крајем године њих осморо, седам мушкараца и једна жена, кренули су из Орегона у Мендозу, мали град у Андима.

Једнога дана, док су у Мендози вршили последње припреме, чули су преко радија да се спрема невреме. Али, нису се много обзирали на метеоролошки извештај јер — имали су добру опрему, доста искуства и огромну вољу да успеју.

Најзад, 3. јануара 1973. године, упутили су се ка врху. На путу их је сусрео Алфредо Мањани, стари, искусни планинар из Мендозе

— Права је лудост пењати се у ово доба године на планину! — узалуд је покушавао да их одврати од успињања.

ВИЉЕМ НЕ МОЖЕ ДАЉЕ

У почетку све се одвијало по плану. Другог дана успињања, кад су стигли на висину до три хиљаде метара, почело је невреме: дувао је снажан леден ветар и носио крупне пахуљице. Једва су се кретали по залеђеној литици, тешко су дисали и осећали замор. Са сваким метром успињања било је све теже.

Већ се смркавало кад су на једној заравни подигли шатор у којем ће преноћити. Склупчани један поред другог, скинули су рукавице и хукали у укочене прсте. Напољу је ветар злокобно завијао. Због ветра и хладноће целе ноћи нико није ока склопио.

Када је свануло и прозебли планинари су почели да се спремају да крену даље, Виљем није могао да стане на ноге. Толико је био промрзао да није осећао ниједан део тела. Тресао се у грозници и запомагао.

Другови су га умотали у своју ћебад и дали му средства за умирење. Ускоро се повратио, али није могао даље. Одлучено је да се Дефо врати с њим у Мендозу. Остали су наставили успињање.

Ветар више није тако бесно дувао, а и снег је престао да пада. Изгледало је да више неће имати проблема да остваре свој циљ. Тада је Арнолд почео да ослушкује и с ужасом приметио да се лавина спушта право на њих. Почео је да виче. Неколико тренутака касније осетио је страховит бол у леђима и онесвестио се.

ДА ЛИ СУ ЖИВИ?

Када је Арнолд после извесног времена дошао к себи, око њега је био само снег. Сваки део тела га је болео, али био је жив. Због притиска снега дисао је с великим напором. Морао је да га се ослободи, па је голим рукама почео да копа. Од напора и бола који је осећао у раскрвављеним рукама низ лице му се сливао зној. Када је најзад угледао светлост дана и осетио хладан ветар на лицу, обузела га је неописива радост. Његова срећа је била још већа када је мало касније угледао своје пријатеље Шелтона, Брајана и Марка.

— Ипак смо се извукли! — одушевљено је викнуо. А онда је схватио да међу њима нема Џона и Ценет. Њих двоје су били заједно везани.

—У тренутку када те је лавина повукла — испричао је Шелтон Арнолду — Џон се оклизнуо и повукао Ценет са собом. Нисмо могли ништа да учинимо.

Четворица планинара су одлучила да одустану од даљег успињања. Желели су да се што пре врате у Мендозу и пошаљу спасилачку екипу да пронађе њихове пријатеље. Потајно су се надали да ће преживети.

Недељу дана касније обавестили су их да су Ценет и Џон пронађени, али мртви.

* * *

Тако је у списак одважних планинара који су нашли смрт на падинама Аконкагве унето и име Ценет Џонсон и Џона Купера.

С. И.

ПУМПА СТАРА 1900 ГОДИНА

У делу чувеног римског архитекте и градитеља Витрувија „Десет књига о архитектури“ помиње се да су Римљани умели да праве пумпе за воду с клиповима и вентилима.

У тачност његових речи недавно су могли да се увере археолози када су у Француској открили остатке пумпне станице која је из једног базена црпла воду и дрвеним цевима спроводила је до луке где су се опрађљали морски бродови. Археолози су морали да одају признање високом техничком нивоу римског система за снабдевање водом: пумпа, израђена од храстових дасака, имала је осам цилиндара с пречником од по 15 сантиметара и њен капацитет износио је, како сматрају, 220 литара воде у минуту.

Како древне пумпе нису иструлеле? Пумпе су пронађене у једној јами у коју је допрла морска вода па је со изванредно конзервисала овај јединствени механизам.

ПИРАМИДЕ УМЕСТО ГРАДА

Сензационално откриће каирских научника открило је нову страницу у историји древног Египта. Наиме, приликом недавних раскопавања у близини Кеопсове пирамиде археолози су открили глинене печате са хијероглифима.

Када су их дешифровали, научници су сазнали да се некад на месту где се диже ова огромна грађевина налазио велики град. Претпоставља се да се моћни фараон због нечега наљутио на његове житеље и наредио да се град сравни са земљом. Касније је по фараоновом наређењу на том истом месту подигнута пирамида. Ископавања у близини пирамиде трајаће неколико година.

ШАЦА УБАВИЋ: НАСЛЕДНИК

САМОПОСЛУГА ПО

Месо јазавца готово два пута је хранљивије од телећег, а листови јагорчевине имају око тридесет пута више Ц витамина од зелене салате.

Сунце је тек грануло када је Аћим Алексић изашао из шатора и, пазећи да не пробуди другове у логору, подигнутом на падинама Дурмитора, упутио се ка оближњој пољани. Уз пут, сваки час се сагињао и у велику торбу о рамену убацивао неке травке, коров, цветове... На пољани је спустио торбу и наставио да бере сочне зелене стабљике. Уто зачу глас иза својих леђа:

— Шта то радиш, војниче?

Пошто је на себи имао чизме и кишну кабаницу, старица која је туда случајно пролазила, помислила је да је из неке војне јединице.

— Скупљам, бако, траву. Треба нам за храну — одговори Аћим преко рамена и даље пребирајући по бусеновима.

— А зар ви, војници, немате шта да једете — зачуди се старица.

— Имамо, бако, али трава нам се више допада од меса! — није хтео да јој објашњава.

— Е, дијете, да ти баба нешто рекне — настави жена затежући крајеве своје мараме. **— Има око моје куће штира, па дођи, напаси се колико ти душа иште.**

За ванредне услове

Овај догађај испричао је двадесет[illegible]годишњи Аћим Алексић из Ваљева, ванредни студент Факултета организационих наука у Београду, иначе бравар по занимању, који је већ 7 година члан Друштва истраживача. Ово друштво основано је у Ваљеву 1969. Поред астрономске, геолошке, спелеолошке и других секција формирана је пре неколико година и Група за исхрану у природи. Њени чланови, а има их око 500, проналазе разне врсте биљака и животиња које могу да се

Од змија се једе све, а од огуљене коже праве се каишеви и наруквице.

употребљавају у исхрани, поготово ако се човек нађе у тешким условима.

Покрет младих истраживача одлучио је да докаже како човек може нормално да живи и ради, иако се не храни намирницама које су му сервиране на свакој пијаци или у самопослузи. Због тога су и три пута до сада организовали такозване тоталне експерименте: током 20 дана, колико су проводили на Дурмитору, Копаонику и Медведнику, јели су искључиво храну коју су проналазили у природи. Резултате свих тих истраживања бележе и саопштавају Војно-медицинском институту у Београду и тако учествују и у концепцији општенародне одбране: у ванредним условима могу својим рецептима да подуче становништво како да се храни и опстане у природи.

Слични клубови основани су у Љубовији, Мионици, Лозници, Копру, Плочама... Данас су се њихови чланови толико извештили да сваки може да припреми оброк из природе за — 25 људи.

Чавке на удици

Почетком септембра, у селу Дегурич, на седмом километру од Ваљева, када се крене узаним и кривудавим путем према Титовом Ужицу, организована је дегустација хране скупљене у природи. Ту су, поред старе хидроцентрале, дан раније подигнути шатори: истина било их је само два, али довољно да заштите од сунце и кише и да се после ручка чланови и гости у њима на смену одморе.

А онда, чим су у раним јутарњим часовима стигли дечаци и девојчице, подмладак овог Друштва, одмах је почело сакупљање хране. Разишли су се по шуми, обилазили потоке и брда и... око поднева свако је понешто донео. Додуше, било је највише жаба, то је због обилних киша, кажу, али спретни истраживачи успели су да ухвате и десетак врабаца, неколико чавки па чак и **две змије: поскока дугачког око 60 сантиметара и једну још већу белоушку. Кад су поскока огулили, испоставило се да је то женка: у њеном телу пронашли су „близанце", два жива поскока дугачка око 8 сантиметара. Зачас су и њих огулили, али змије се ни мртве не предају: дуго су се вртеле у врелом тигању. Понекад се дешава да одлете и искоче. Жабе хватају на — удицу. Уместо мамца закаче комадић црвене крпе, машу њом изнад баре, а жабе се, верујући да је то лептир, хватају на удицу. Тако лове и чавке, али само ако не пронађу довољно жаба и змија.**

— Постоји и други начин — каже Зоран Јовановић, студент журналистике. **— У сумрак, велико празно буре потопимо у воду и оставимо да вири десетак сантиметара. На врх ставимо петролејку или батеријску лампу: светлост мами инсекте који ускоро почињу да облећу.**

ЗМИЈА НА СТО НАЧИНА

На Земљи постоји око 35.000 биљних врста од којих човек за исхрану употребљава само 600, а од око 2 милиона животињских врста — само 50: то су углавном домаће животиње.

Ево неколико необичних рецепата за припремање хране која може да се пронађе у свакој шуми, поред потока, испод камена или сасушеног лишћа.

Ражњићи од пужева: Очишћене пужеве набости на зашиљено дрво, посолити и полако окретати на тихој ватри.

Поховане жабе: Огулити кожу од батака зелене или сиве жабе, опрати, посолити, уваљати у брашно и јаја и пржити. Могу се и кувати.

Пржене змије: Главу змије одсећи јер се у зубима налази отров, згулити кожу а с њом се одваја и изнутрица. Месо опрати, исећи на комаде, па пржити или пећи. Није [illegible] и од змија све се једе, сем кичменог стуба старијих гмизаваца јер је тврд.

Кајгана од мрављих јаја: Мрави су законом заштићени од уништавања јер су корисни. Њихове ларве треба употребљавати само у крајњој нужди. Могу се пржити и њима посути макароне, пиринач или зачинити чорба.

Печени скакавци: Откинути им крила и пржити на врелом уљу док не порумене затим их исецкати, посолити, додати копитњак уместо бибера, 1—2 јајета змије или корњаче, уваљати у брашно и пржити на уљу.

Чај од борових иглица: Кувати иглице младих изданака 2—3 минута, да би се скинуо воштани слој и смоласте материје. Затим их извадити, иситнити и ставити у суд с хладном водом да стоје 1—2 часа, а онда оцедити. Једна чаша обезеђује дневну дозу витамина Ц.

ОД КАМЕНОМ

Тада жабе искачу из воде, покушавају да их ухвате — упадају у буре из којег не могу да изађу. Изјутра пронађемо и по 150 жаба на његовом дну.

Змије хватају много једноставније! Обично им прикљеште главу штапом на чијем се крају налази нарочита штипаљка. Понекад, нагло их зграбе за реп и подигну у ваздух: **у том положају овај опасан гмизавац не може да дохвати руку.**

Ипак, најинтересантније је скупљање мрављих ларви. Лопатом разруше мравињак и земљу, мраве и

Подмладак Друштва истраживача из Ваљева имао је добар апетит.

ларве проспу на велики бели картон. На њега поставе кутију с прорезима и изнесу на сунце. **Да би заштитили ларве од жеге, мрави их преносе у хладовину кутије. Тако, уместо истраживача они обаве сав посао.**

Кафа од чичака

Као и у домаћој кухињи, овде се пази да одабрана храна има одређену калоричну и витаминску вредност. Али, за разлику од зелене салате или **зелене паприке које у 100 грама има у 7, односно 120 мг витамина Ц, листови јагорчевине, коприве и маслачка садрже: 202, 105 и 35 мг овог веома важног витамина.** Дневна потреба људског организма за витамином Ц је око 75 мг па се кроз један оброк, справљен од овог „дивљег“ биља, може потпуно надокнадити.

— Није само телетина богата калоријама и беланчевинама — каже двадесетогодишњи лаборант Светлана Јовановић, — **већ и месо пужева и змија: 100 грама телетине има 146 калорија и 19,9 грама беланчевина, основних градивних материја, а иста количина меса јазавца — 266 калорија и 16 гр беланчевина, виноградарског пужа — 90 калорија и 14 гр беланчевина, гуштера зелембаћа — 113 и 21, а змије — 90 калорија и 21 гр беланчевина.**

За време тоталних експеримената извештени истраживачи праве од печених букових или храстових жирова, а понекад и од сасушеног и самлевеног корена „боце“, хлеб који је по укусу веома сличан оном из пекаре. Ипак, од њега не може да се прави попара!

По ливадама проналазе и разне зачине па, на пример, уместо бибера користе биљку копитњак, а уместо лука — сремуш. А када желе да се окрепе шољицом топле кафе, онда је кувају од печеног храстовог жира, жутог локвања и — чичка.

ИЗ КЊИГЕ УТИСАКА

— Храна је укусна. Пожелела бих да чешће будем са истим друштвом.

С. Шимић

— О овом заиста ни сам ни сањао: боље је од домаће кухиње. Дођите ми у Тимочну крајину.

Зоран

— Кувар ваља, а корњаче — ништа.

Х. Јоветић

— Није први, а ни последњи пут да уживам у овим јелима. Изванредно!

Роман

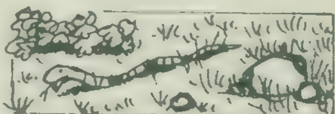
Реклама која хода

Неки људи гадљиви су на ову храну, не желе ни да је пробају, а неки чак могу од ње и да се угоје! **Доказ је баш Аћим Алексић, који је и главни кувар, а до пре годину дана имао је читавих — 130 килограма. Сада је ослабио и како сам каже „само зато што се мање бакће око роштиља“.**

Ипак, и на овој дегустацији он је руководио кухињом, прегледао је сву донету храну, да не би залутала нека отровна трава или гљива. После обилног ручка с богатим „менијем“ — било је ту шницли од трава, гулаш од жабљих батака, пржених змија, врабаца и чавки — послужен је витамински чај, од мајчине душице, боровних иглица и шипака.

— Све ово свидело се и бригадирима на радним акцијама „Ђердап 76.“ и „Морава“, где смо такође правили дегустацију — каже Нихад Ђозо, бруцош социологије. — **И док се ударило дланом о длан све је поједено, баш као да су послужени печени пилићи и сарма. А многи су тражили и „репете“.**

Ипак, ови млади истраживачи упозоравају: само у ванредним условима треба хватати дивље животиње, птице и шумске мраве, јер може да се наруши природна равнотежа. Резерве биљне хране много су веће, готово неисцрпне,

па се могу чешће употребљавати за исхрану.

Посебан задатак младих истраживача је да штите природу и негују је, јер само тако и могу да се послуже њеним богатством.

В. Јеремић

НОВЕМБАР 46. ГОДИНЕ ПРЕ НАШЕ ЕРЕ ТРАЈАО ЈЕ ПРЕКО ТРИ МЕСЕЦА.

Свако зна да је ова година преступна, али се мало ко икада упитао зашто је сваке четврте године између 28. фебруара и 1. марта потребан још један дан.

Календар би био далеко простији када би Земља за длаку брже путовала око Сунца и описивала пун круг за тачно 365 дана. У ствари, за то јој је потребно 365,242 дана, значи готово још четврт дана више.

Стари Римљани знали су понешто о астрономији, па су измислили врло оштроуман, али превише сложен календар који ипак није доскочио небеским кретањима; **већ у време Јулија Цезара постао је сасвим нетачан и људи више нису знали кад почиње и престаје које годишње доба.**

Цезар, за кога је овај проблем био непремостивији од Рубикона, потражио је савет александријског астронома Сосигенеса, личног Клеопатриног звездознанца, и потом објавио да ће године 46. пре наше ере новембар бити продужен — за читавих 67 дана. Овај нечувено дуг новембар требало је да надокнади велики заостатак. У будућности, предложио је Сосигенес, проблем незгодне четвртине дана требало је решавати уредније, тако што ће се свака четврта година продужити за један дан. Преступна година је рођена!

Упркос овој доскочици, чак ни јулијански календар, како се звао по Цезару, није био довољно прецизан. Његов недостатак успео је да отклони тек папа Гргур XIII који је владао између 1572. и 1585. године. До његовог времена у несавршеном јулијанском календару на купило се десет сувишних дана. Гргур је марта 1582. увео свој реформисани календар који ће убудуће тачно одражавати кретање Земље, а непожељних десет дана ослободио се тако што је објавио да ће те године после четвртог октобра наступити — петнаести!

Пошто је грегоријански календар измислио папа, прве су га усвојиле римокатоличке земље — Италија, Шпанија, Француска, Португалија и католичке међу немачким државицама. Године 1700. то су учиниле и протестанске. Британија га је усвојила 1752. а Русија тек у овом веку — 1917. године.

И Британија, а посебно Русија, прилично је закаснила с овом одлуком. Јер, захваљујући Гргуровом дотеривању грегоријански календар имао је до половине 18. века једну преступну годину мање од јулијанског, па је „јулијанска“ Британија сада, уместо десет, имала једанаест дана на терету.

Британски парламент решио је то питање 1751. године по кратком поступку. Усвојени закон прописао је да се тој години једноставно одузме једанаест дана и да се дан после 2. септембра назове 14. септембром. Решење није могло бити лакше, али је примљено врло бурно. **Јавност се није нимало обрадовала када је сазнала да ће изгубити једанаест календарских дана.** Осећала се некако преварена, избили су нереди. Широм земље љутита маса протестовала је вичући: „Вратите нам наших једанаест дана!“

Али, ти дани били су неповратно изгубљени. Иначе, део енглеског септембра пао би данас у октобру.

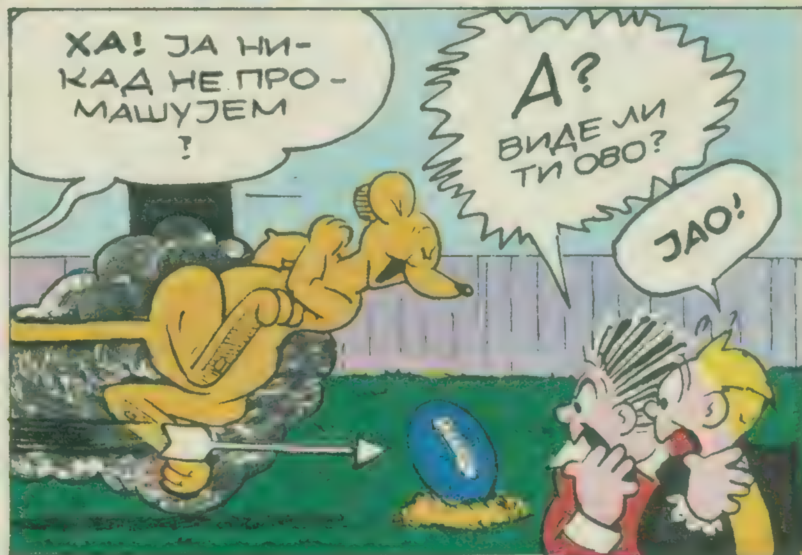
Б. Д.

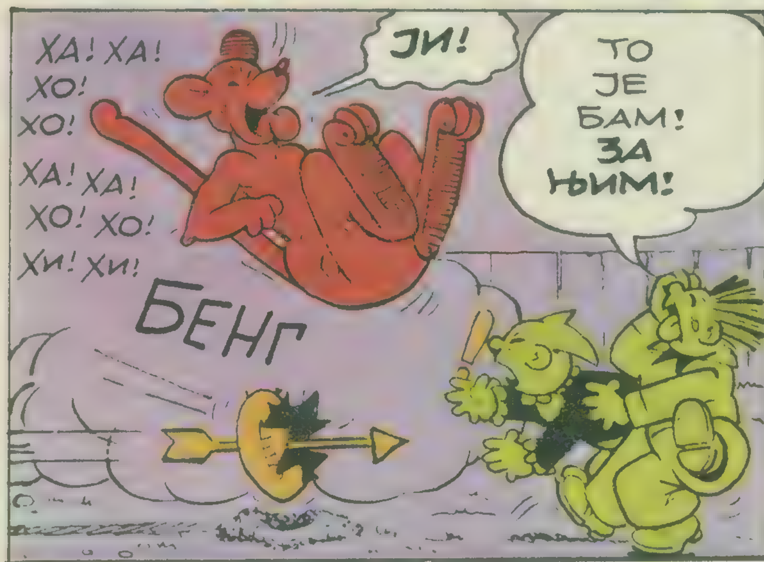

БИМ И БУМ
JOE MUSIAL

БАМЕ, ДОЂИ ДА ГЛЕДАШ!
А ШТА ТО ДА ГЛЕДАМ?

РЕШИЛИ СМО ДА НАУЧИМО КЕНГУРА ДА ПИКА ЛОПТУ!
ХМ! ХИ! ХИ! ДОЋИ ЋУ МАЛО КАСНИЈЕ!

ХА! САД ЋЕ БИТИ ЗАБАВЕ... АЛ' МАЛО ДРУКЧИЈЕ!
САМО ТАКО! УДРИ ДЕСНОМ!

ХА! ЈА НИКАД НЕ ПРОМАШУЈЕМ!
А? ВИДЕ ЛИ ТИ ОВО?
ЈАО!

ХА! ХА! ХО! ХО!
ХА! ХА! ХО! ХО! ХИ! ХИ!
ЈИ!
ТО ЈЕ БАМ! ЗА ЊИМ!
БЕНГ

НЕ!
ЈАООО!

АУУ! АЛА ПУЦА! МОГ'О БИ У ДРЖАВНУ РЕПРЕЗЕНТАЦИЈУ!
MUSIAL
© King Features Syndicate, Inc., 1976. World rights res.

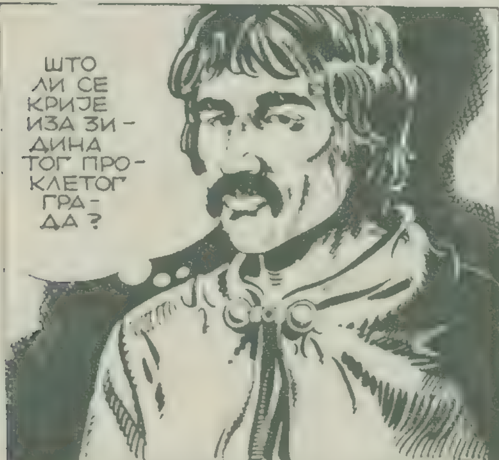
ШРАФНО

ЗАШТИТИМО ЧОВЕКОВУ СРЕДИНУ...!

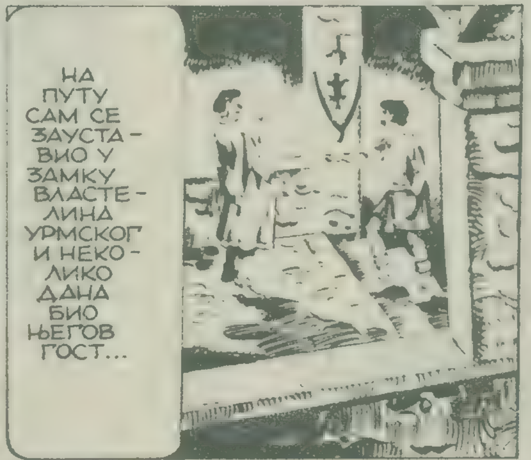

...ВОДИМО БРИГУ О ЧОВЕКУ НА СВАКОМ ЊЕГОВОМ...

...КОРАКУУУУУУ...

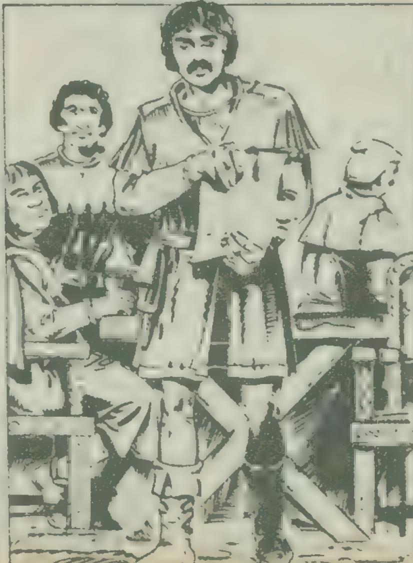
ПУСТОЛОВИНЕ ВИТЕЗА ДАМЈАНА

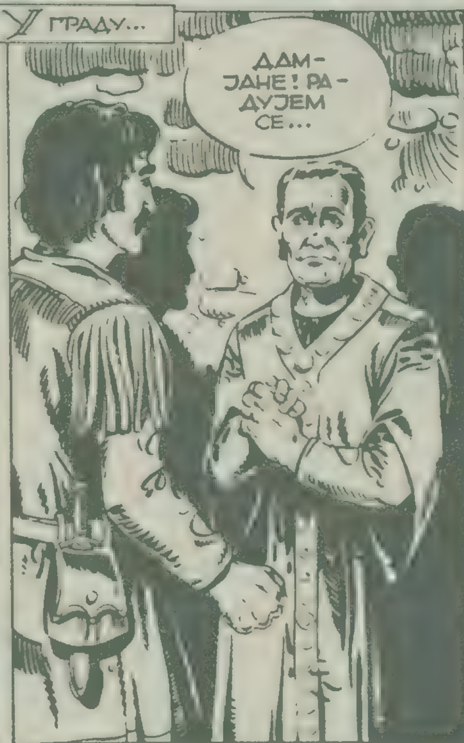

ГОСПОДИНЕ, ВЕОМА МИ ЈЕ ЖАО, АЛИ МОРАМ СМЕСТА НА ПУТ...

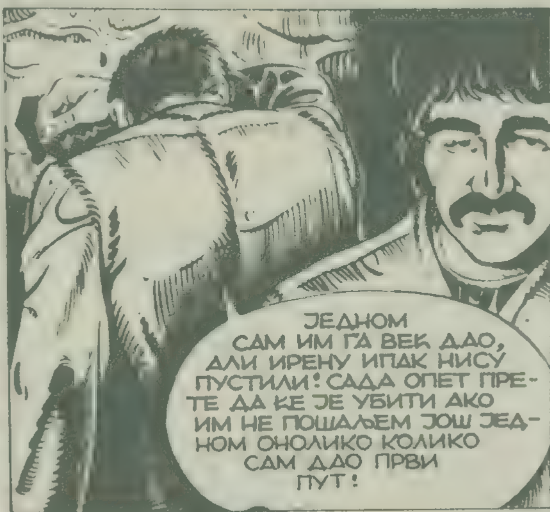

КАСНИЈЕ...

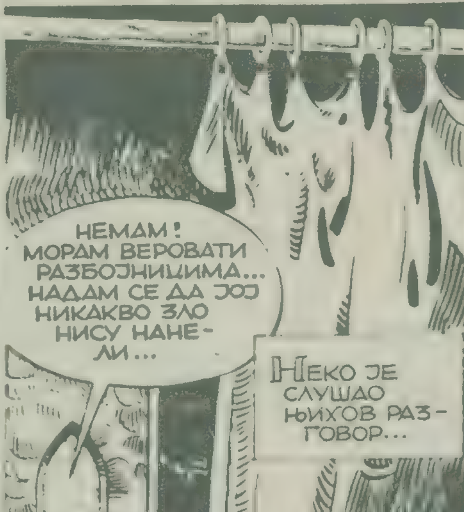

ДАМЈАН И ГЛАСНИК ЈЕЗДИЛИ СУ ЦЕЛУ НОЋ...

ОТВОРИТЕ! ВИТЕЗ ДАМЈАН ЈЕ НА ВРАТИМА!

У ГРАДУ...
ДАМЈАНЕ! РАДУЈЕМ СЕ...

...ШТО СТЕ СПРЕМНИ ДА МИ ПОМОГНЕТЕ! МОЈУ ЋЕРКУ ИРЕНУ ОТЕЛИ СУ РАЗБОЈНИЦИ! САДА ЗАХТЕВАЈУ ОТКУП!
ЗАР НЕМАТЕ НОВАЦ?

ЈЕДНОМ САМ ИМ ГА ВЕЋ ДАО, АЛИ ИРЕНУ ИПАК НИСУ ПУСТИЛИ! САДА ОПЕТ ПРЕТЕ ДА ЋЕ ЈЕ УБИТИ АКО ИМ НЕ ПОШАЉЕМ ЈОШ ЈЕДНОМ ОНОЛИКО КОЛИКО САМ ДАО ПРВИ ПУТ!

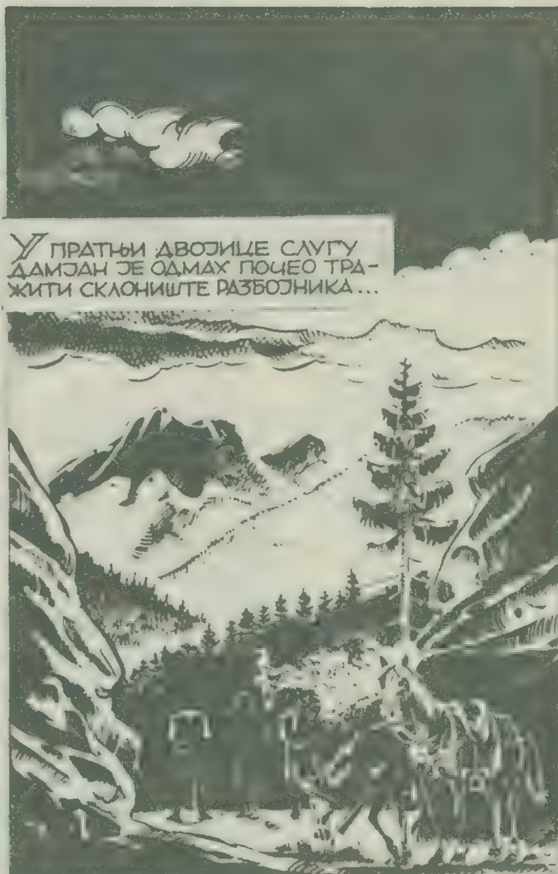

НЕМАМ! МОРАМ ВЕРОВАТИ РАЗБОЈНИЦИМА... НАДАМ СЕ ДА ЈОЈ НИКАКВО ЗЛО НИСУ НАНЕЛИ...
НЕКО ЈЕ СЛУШАО ЊИХОВ РАЗГОВОР...

ВЕРОВАТНО ВАМ ЈЕ НИ САДА НЕЋЕ ВРАТИТИ! ЗАТО БИ БИЛО НАЈБОЉЕ ДА ЈЕ ПОКУШАТЕ СПАСИТИ!
И ТО САМ ВЕЋ ПОКУШАО, АЛИ СВЕ УЗАЛУД! ЗАТО САМ ПОСЛАО ПО ВАС!

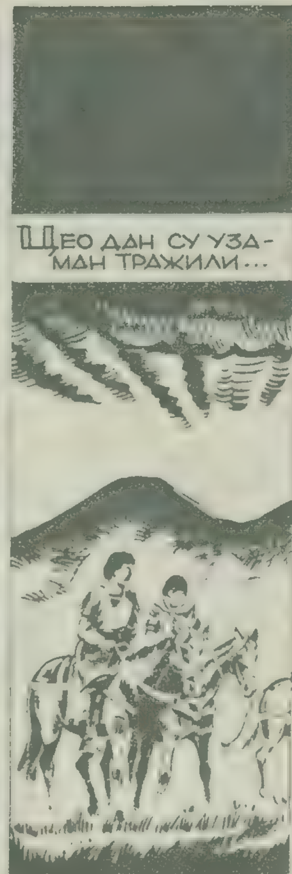

ИМАТЕ ЛИ ИКАКАВ ДОКАЗ ДА ЈЕ ИРЕНА ЈОШ ЖИВА?

УЧИНИЋУ СВЕ ДА БИСМО СПАСЛИ ИРЕНУ !

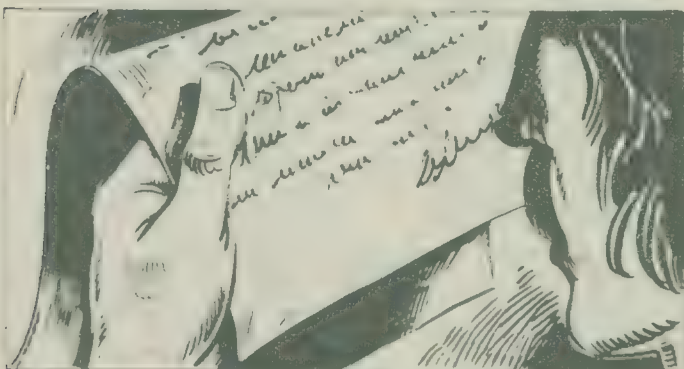

У ПРАТЊИ ДВОЈИЦЕ СЛУГУ ДАМЈАН ЈЕ ОДМАХ ПОЧЕО ТРАЖИТИ СКЛОНИШТЕ РАЗБОЈНИКА...

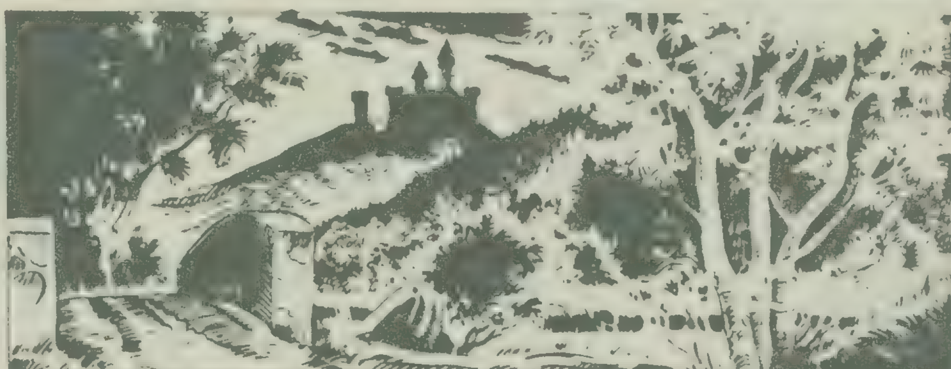

ИМА ЛИ ОВДЕ ЈОШ КАКВА ЈАМА КОЈА БИ ИМ МОГЛА ПОСЛУЖИТИ КАО СКРОВИШТЕ ?

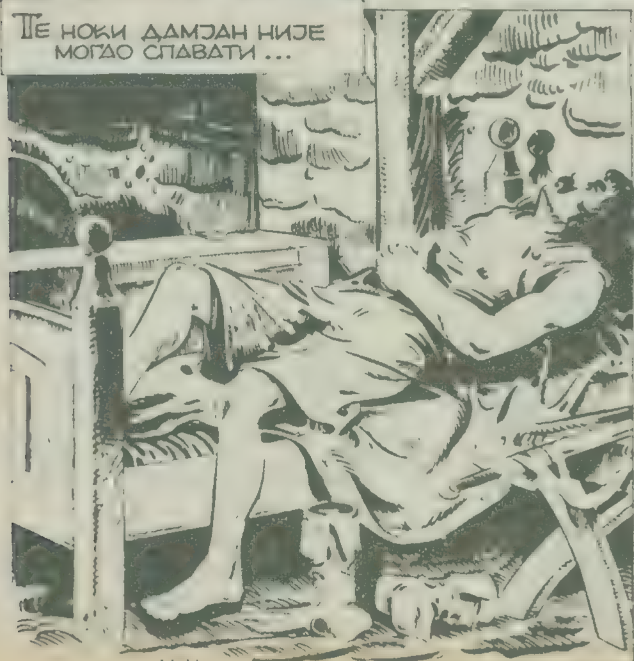

ЦЕО ДАН СУ УЗАЛУД ТРАЖИЛИ...

КАСНИЈЕ...
ДАМЈАНЕ, СТИГЛО ЈЕ ОВО...

УПОЗОРАВАМО ВАС ДА НЕ ТРАЖИТЕ ИРЕНУ, ИНАЧЕ ЋЕМО ЈЕ УБИТИ !

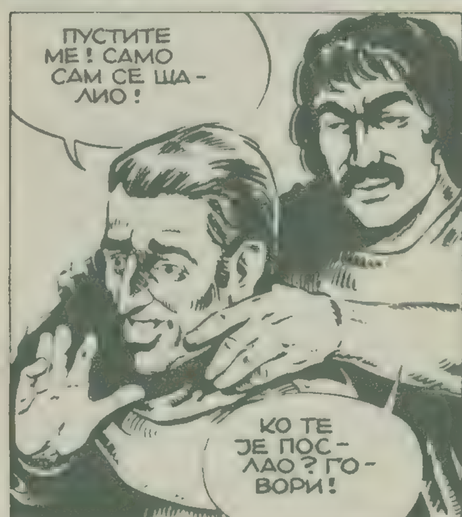
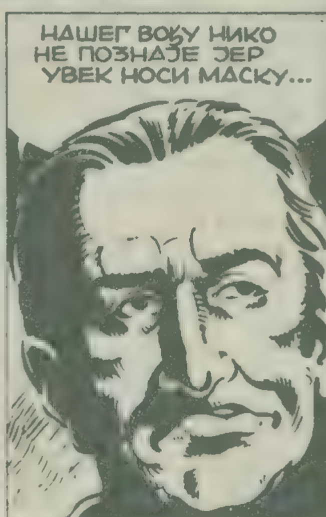
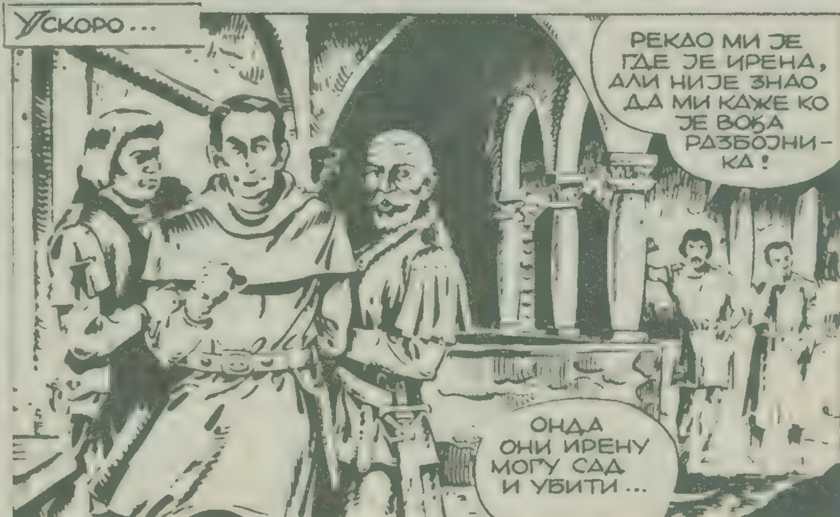

ТЕ НОЋИ ДАМЈАН НИЈЕ МОГАО СПАВАТИ...

ЧИНИ МИ СЕ ДА НЕКО ИДЕ ПРЕМА МОЈОЈ СОБИ...
ИЗНЕНАДА...

ДОБРО ЈЕ ! СПАВА ! ЗАРАДИЋУ СТО ЗЛАТНИКА КАО ОД ШАЛЕ !

УМРИ!

ДАХ!
УБИЦО! ОВОГА ПУТА ПРЕМДЛО СИ ДОВИО ЗА СВО-ЈЕ НЕДЕ-ЛО!

ГОВОРИ!
ДАУУУХ!

ПУСТИТЕ МЕ! САМО САМ СЕ ШАЛИО!
КО ТЕ ЈЕ ПОСЛАО? ГОВОРИ!

НАШЕГ ВОЂУ НИКО НЕ ПОЗНАЈЕ ЈЕР УВЕК НОСИ МАСКУ...

УСКОРО...
РЕКАО МИ ЈЕ ГДЕ ЈЕ ИРЕНА, АЛИ НИЈЕ ЗНАО ДА МИ КАЖЕ КО ЈЕ ВОЂА РАЗБОЈНИКА!
ОНДА ОНИ ИРЕНУ МОГУ САД И УБИТИ...

ВОЂА РАЗБОЈНИКА НЕ ЗНА ДА ПОКУШАЈ УБИСТВА НИЈЕ УСПЕО! ЗАТО ИХ МОРАМО ИЗНЕНАДИТИ!

ОДМАХ СУ КРЕНУЛИ...

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ЉУТ САМ ШТО НАМ ВОЂА НЕ ДОЗВОЉАВА ДА СЕ МАЛО ЗАБАВИМО...
ИМАШ ПРАВО! ГОЛУБИЦА ЈЕ СЛАТКА! НИЈЕ НАМ НИ ПОТРЕБНА ЊЕГОВА ДОЗВОЛА...

1298/4

ВОЂИ НЕЋЕМО НИШТА РЕЋИ... ПА ЋЕ СВЕ БИТИ У РЕДУ!

ДАМЈАН И ЊЕГОВИ ПРАТИОЦИ ПРИБЛИЖАВАЛИ СУСЕ РАЗБОЈНИЧКОМ СКРОВИШТУ...

ГОСПОДИНЕ ВИТЕЖЕ, МОРАМО СЈАХАТИ ИНАЧЕ ЋЕ НАС РАЗБОЈНИЦИ ЧУТИ!
ДОБРО!

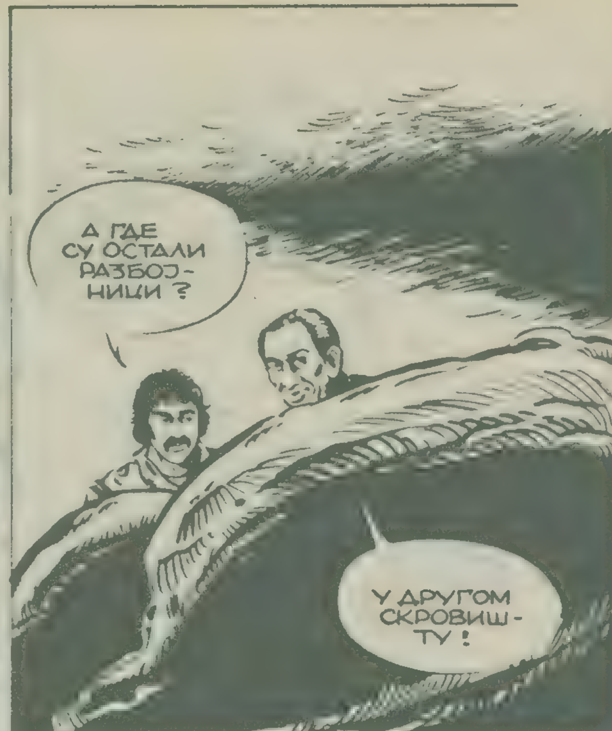

ТИ ЋЕШ, ЛОЈЗЕ, ОСТАТИ ТУ И ПАЗИТИ НА КОЊЕ!
ДА, ГОСПОДИНЕ ВИТЕЖЕ!

АКО СИ НАС СЛАГАО, ЧЕКАЈУ ТЕ ВЕШАЛА...

УСКОРО...
НИСАМ ВАС ЛАГАО, ВИТЕЖЕ!

ТУ ЈЕ НАШЕ СКРОВИШТЕ !
ЧИНИ МИ СЕ ДА ЋЕМО ЈЕ ЛАКО ОСЛОБОДИТИ !

ЗА ТО ВРЕМЕ У РАЗБОЈНИЧКОМ ЛОГОРУ...
ТИ, ЈЕРНЕЈУ, ЧУВАЈ СТРАЖУ, А ПОСЛЕ ЋЕШ СЕ ТИ ЗАБАВЉАТИ !

А ГДЕ СУ ОСТАЛИ РАЗБОЈНИЦИ ?
У ДРУГОМ СКРОВИШТУ !

ОДМАХ ЋЕМО НАПАСТИ !

ЈУРИШ !

1298/6

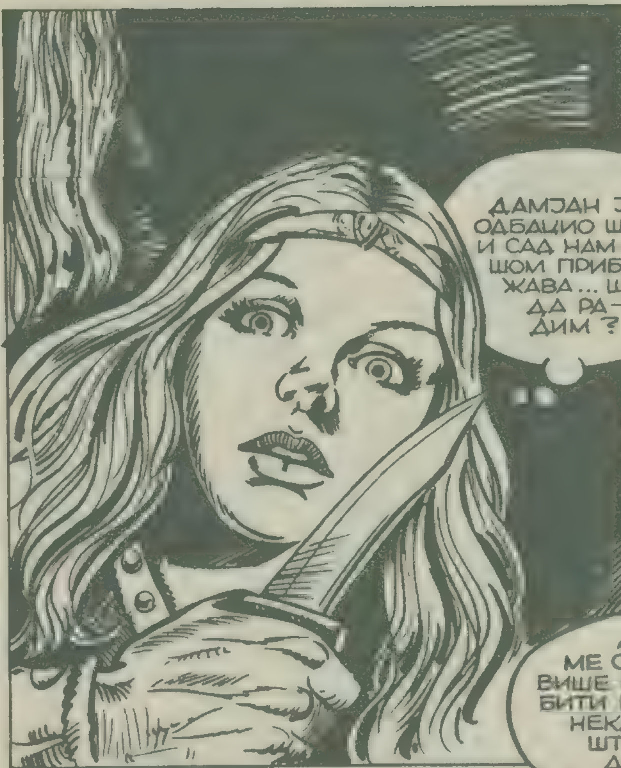

ПРОКЛЕТИ РАЗБОЈ- НИЦИ !
БОРИ СЕ КАО САМ ЂАВО !

САМО ДВОЈИЦА ИСТОВРЕМЕНО? БАШ ШТЕ- ТА !
ДАМЈАН ЈЕ БИО СПРЕТНИЈИ...

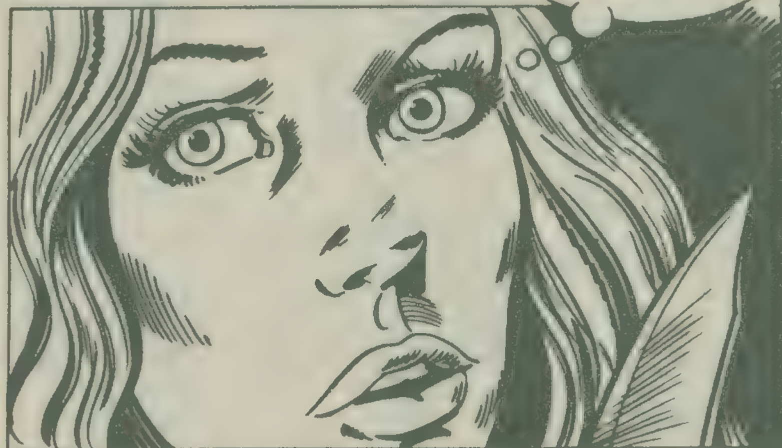

УСКОРО...
ГОВОРИ, ПСЕТО, ГДЕ ЈЕ ИРЕ- НА ?
У ПЕ- КИНИ, ГОС- ПОДИНЕ ВИТЕЖЕ !

ЗА ТО ВРЕМЕ...
ШТА ЗНАЧИ ТА ГРАЈА ? ДА НАС НЕКО НИЈЕ НА- ПАО ?

ДО ВРАГА ! НАПАДНУ- ТИ СМО ! КО СУ ТИ ?
НАДАМ СЕ ДА НИСАМ ЗАКАС- НИО...
УЧИНИШ ЛИ САМО ЈОШ ЈЕДАН КОРАК, ЗАРИЋУ ЈОЈ НОЖ У ГР- ЛО !

ДАМЈАН ЈЕ ОДБАЦИО ШТИТ И САД НАМ СЕ КРИШОМ ПРИБЛИЖАВА... ШТА ДА РАДИМ?

ИРЕНА ЈЕ БИЛА УПЛАШЕНА...

АКО МЕ ОДВУЧЕ, ВИШЕ МИ НЕЋЕ БИТИ ПОМОЋИ! НЕКА БУДЕ ШТА БУДЕ!

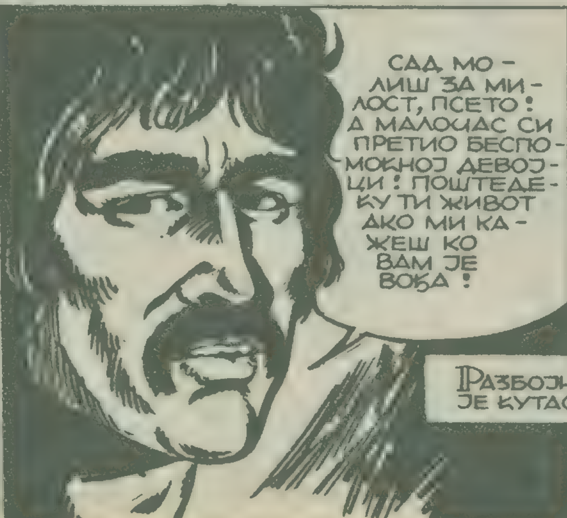

ОБЕМА РУКАМА ДЕВОЈКА ЈЕ ЗГРАБИЛА РАЗБОЈНИКА ЗА ДОРУЧЈЕ. ДАМЈАН ЈЕ ПОЛЕТЕО...

ДАМЈАНЕ, БРЗО!
ПРОКЛЕТНИЦЕ!
ДОЛИЈАО СИ, ПСЕТО!

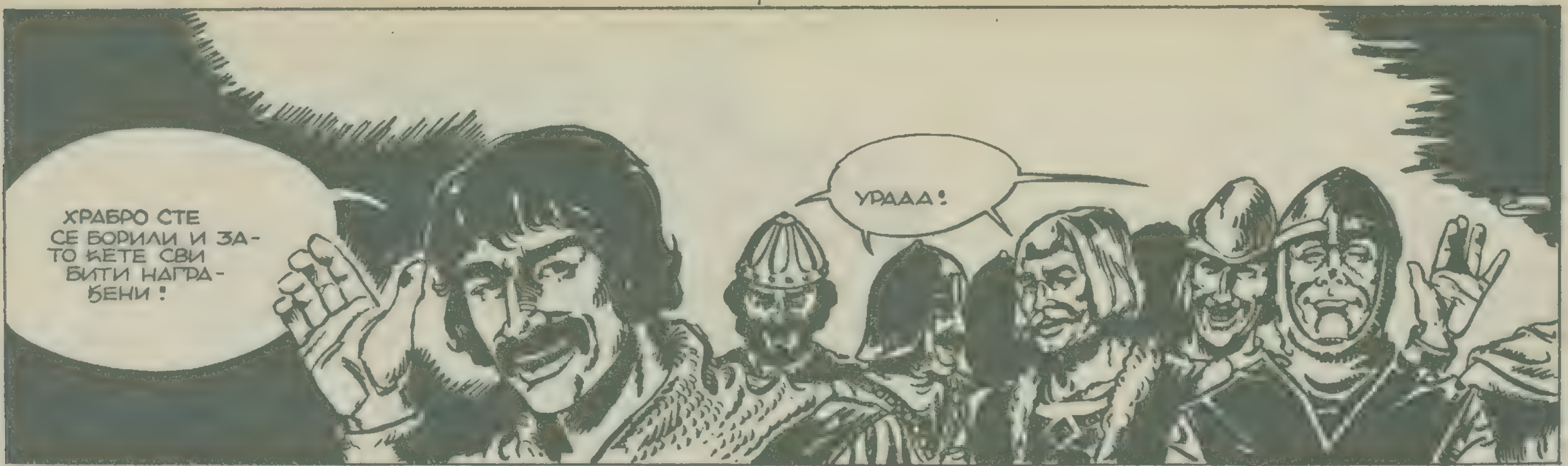

У ТРЕНУТКУ ЈЕ СВЕ БИЛО ГОТОВО...

НОЖ ЈЕ ИСПАО ИЗ СЛОМЉЕНЕ РУКЕ...

МИЛОСТ, ГОСПОДИНЕ ВИТЕЖЕ! МИЛОСТ!

САД МОЛИШ ЗА МИЛОСТ, ПСЕТО! А МАЛОЧАС СИ ПРЕТИО БЕСПОМОЋНОЈ ДЕВОЈЦИ! ПОШТЕДЕЋУ ТИ ЖИВОТ АКО МИ КАЖЕШ КО ВАМ ЈЕ ВОЂА!
РАЗБОЈНИК ЈЕ ЋУТАО...

ЗНАЧИ, НЕЋЕШ КАЗАТИ? ОНДА ТИ НЕМА ПОМОЋИ! СВИМА ЋЕ ВАМ СУДИТИ ИРЕНИН ОТАЦ, ЈЕР ОН ЈЕ НАЈВИШЕ ПРЕТРПЕО!

ХРАБРО СТЕ СЕ БОРИЛИ И ЗАТО ЋЕТЕ СВИ БИТИ НАГРАЂЕНИ!
УРААА!

КАСНИЈЕ...

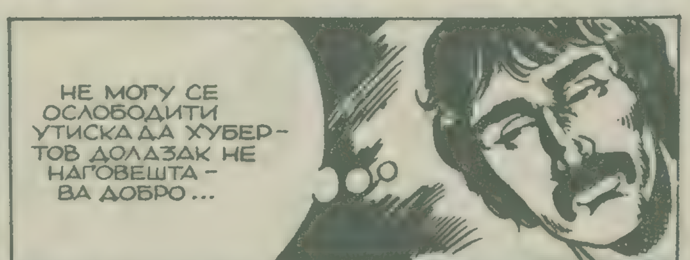

У ЗОРУ СУ ВЕЋ БИЛИ НА ЦИЉУ...

РАЗБОЈНИКЕ СУ ЗАТВОРИЛИ...

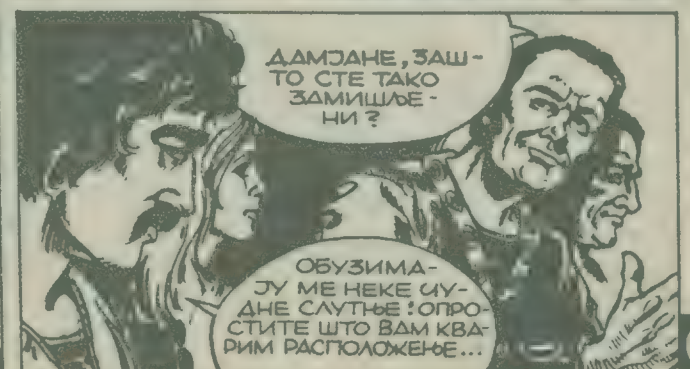

ДАМЈАН ЈЕ ПОХИТАО ИРЕНИНОМ ОЦУ. АЛИ, ТАМО ГА ЈЕ ЧЕКАЛО ИЗНЕНАЂЕЊЕ...
ВИ ОВДЕ?

ДАМЈАНЕ, ХУБЕРТ ЛИХТЕНШТАЈНСКИ ЈЕ УПРАВО СТИГАО! ДОШАО ЈЕ ДА НАМ ПОМОГНЕ...
РАДУЈЕМ СЕ ШТО ЈЕ ИРЕНА ВЕЋ СПАШЕНА!

У ДАМЈАНОВУ ЧАСТ ИРЕНИН ОТАЦ ЈЕ ПРИРЕДИО ГОЗБУ...

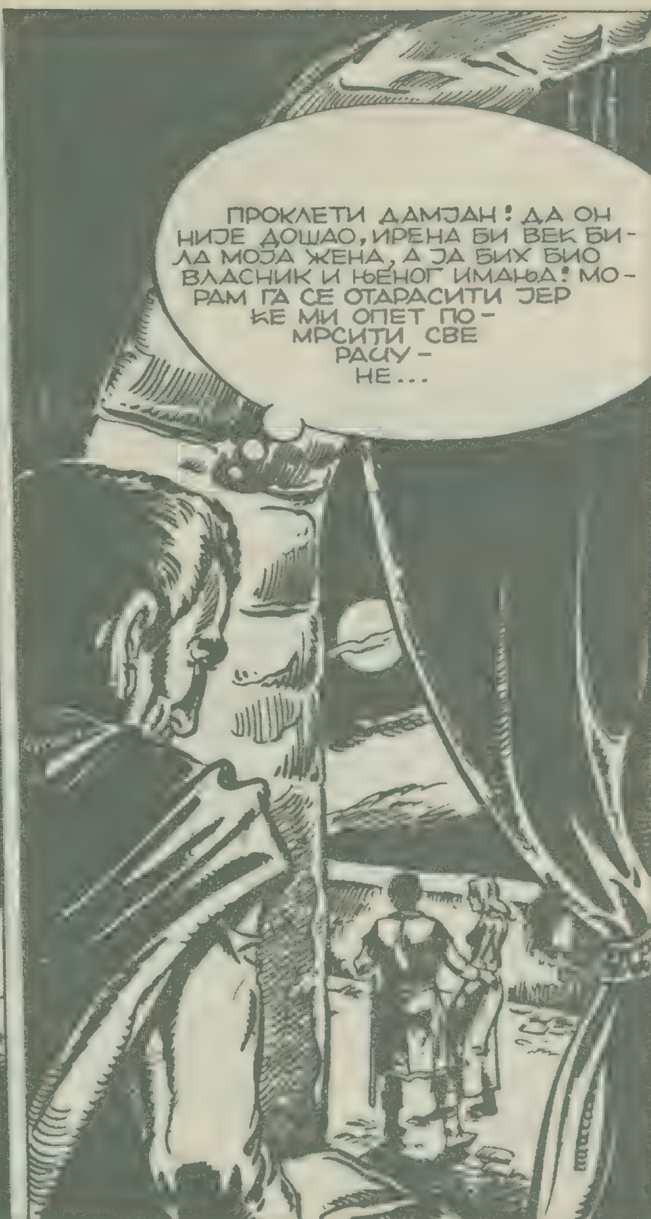

НЕ МОГУ СЕ ОСЛОБОДИТИ УТИСКА ДА ХУБЕРТОВ ДОЛАЗАК НЕ НАГОВЕШТАВА ДОБРО...

ПРИЈАТЕЉИ, ДА НИЈЕ БИЛО ДАМЈАНА, МОЖДА ИРЕНА НИКАД ВИШЕ НЕ БИ БИЛА МЕЂУ НАМА...

ДАМЈАНЕ, ЗАШТО СТЕ ТАКО ЗАМИШЉЕНИ?
ОБУЗИМАЈУ МЕ НЕКЕ ЧУДНЕ СЛУТЊЕ! ОПРОСТИТЕ ШТО ВАМ КВАРИМ РАСПОЛОЖЕЊЕ...

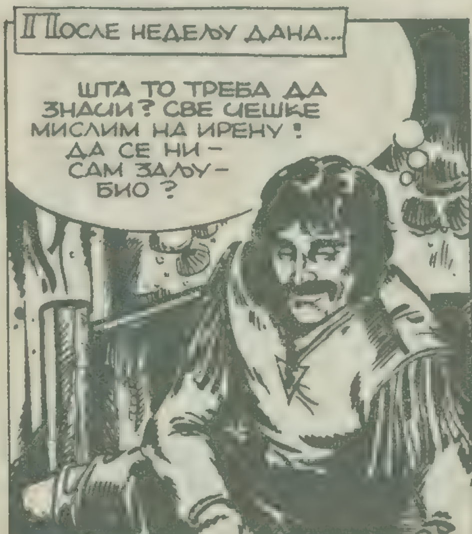

КАКО ЈЕ САМО ХУБЕРТ ЗНАО ДА СУ ИРЕНУ ОТЕЛИ? ЈА МУ НИСАМ СЛАО ГЛАСНИКА, А НИ ИРЕНИН ОТАЦ...
ДАМЈАНЕ!

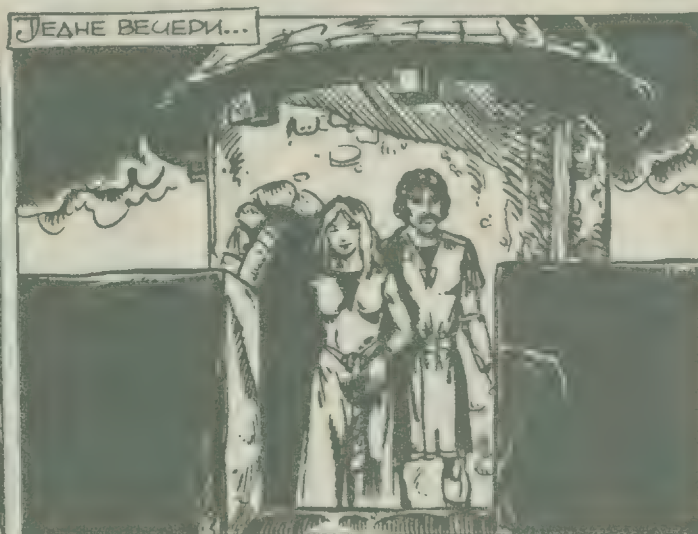

ПРОКЛЕТИ ДАМЈАН! ДА ОН НИЈЕ ДОШАО, ИРЕНА БИ ВЕЋ БИЛА МОЈА ЖЕНА, А ЈА БИХ БИО ВЛАСНИК И ЊЕНОГ ИМАЊА! МОРАМ ГА СЕ ОТАРАСИТИ ЈЕР ЋЕ МИ ОПЕТ ПОМРСИТИ СВЕ РАЧУНЕ...

ИРЕНА...
ОСЕЋАЛА САМ СЕ ТАКО УСАМЉЕНА У ДВОРАНИ...

НИСУ НИ ПРИМЕТИЛИ КАД СУ СТУПИЛИ У РАЗГОВОР...

ПОСЛЕ НЕДЕЉУ ДАНА...
ШТА ТО ТРЕБА ДА ЗНАЧИ? СВЕ ЧЕШЋЕ МИСЛИМ НА ИРЕНУ! ДА СЕ НИСАМ ЗАЉУБИО?

ВАЉДА НИСАМ!? ПА ИПАК... НЕ ВРЕДИ СЕ ЗАВАРАВАТИ! ЗАЉУБЉЕН САМ У ЊУ! АЛИ, ОНА МОЖДА ВОЛИ ДРУГОГА...

ЈЕДНЕ ВЕЧЕРИ...

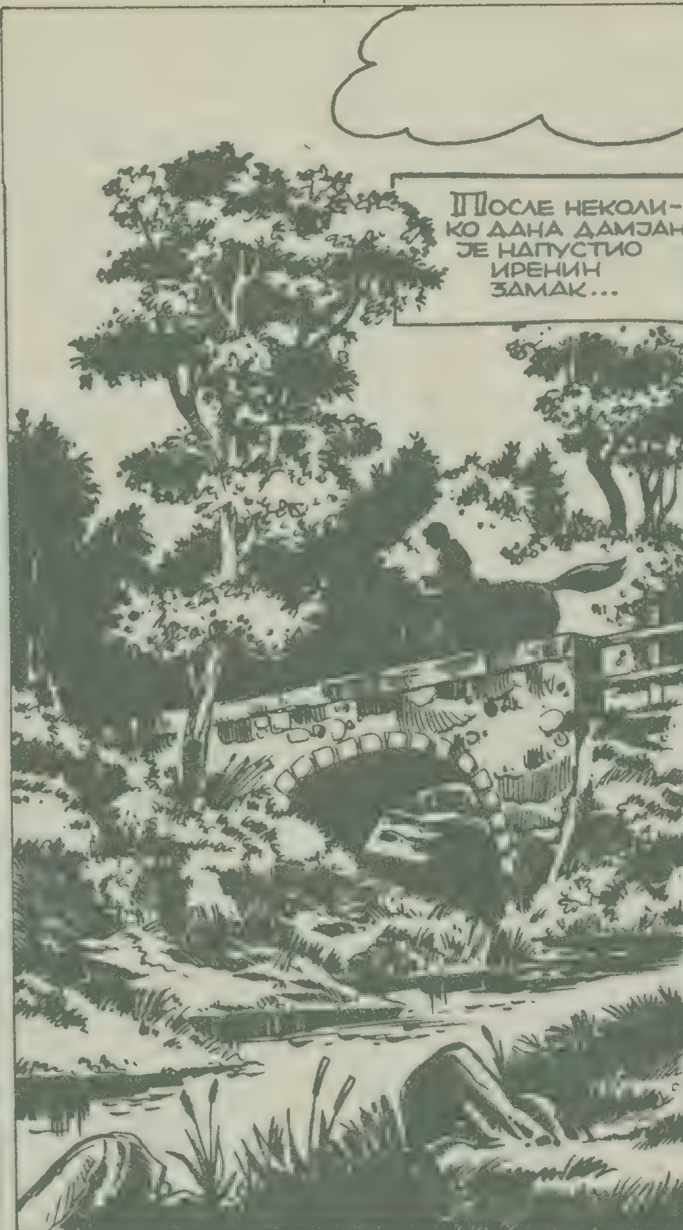

ДАМЈАНЕ, ВЕЧЕРАС СИ ТОЛИКО ЗАМИШЉЕН... И СТАЛНО ЋУТИШ!

РЕЦИ МИ ШТА ТИ ЈЕ! БИЋЕ ТИ ЛАКШЕ!
ИМАШ ПРАВО, ИРЕНА! НЕШТО МЕ МУЧИ...

ЧИНИ МИ СЕ ДА САМ СЕ ЗАЉУБИО У ТЕБЕ... У ТРЕНУТКУ КАД САМ ТЕ ПРВИ ПУТ ВИДЕО! АЛИ, ТИ...

УМЕСТО ОДГОВОРА ОНА МУ ЈЕ ПОЛЕТЕЛА У НАРУЧЈЕ...

РЕЧИ СУ БИЛЕ СУВИШНЕ...

ПОСЛЕ НЕКОЛИКО ДАНА ДАМЈАН ЈЕ НАПУСТИО ИРЕНИН ЗАМАК...

...И УПУТИО СЕ СВОМ ДОМУ...

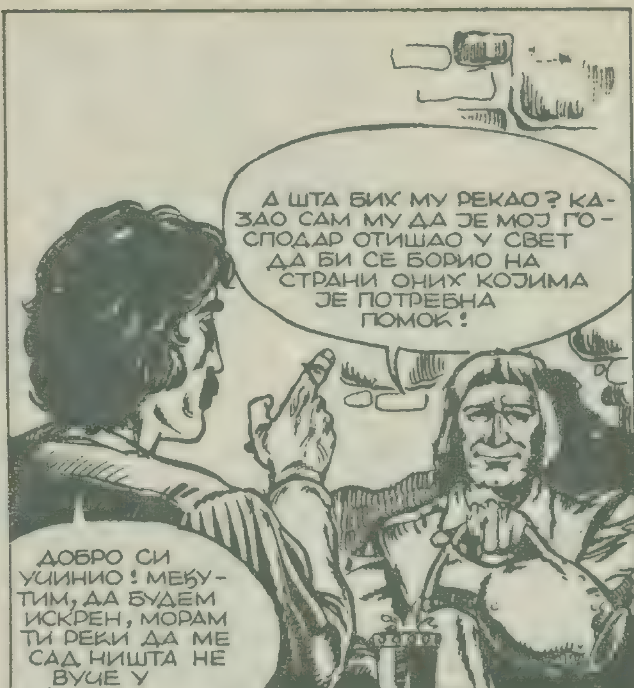
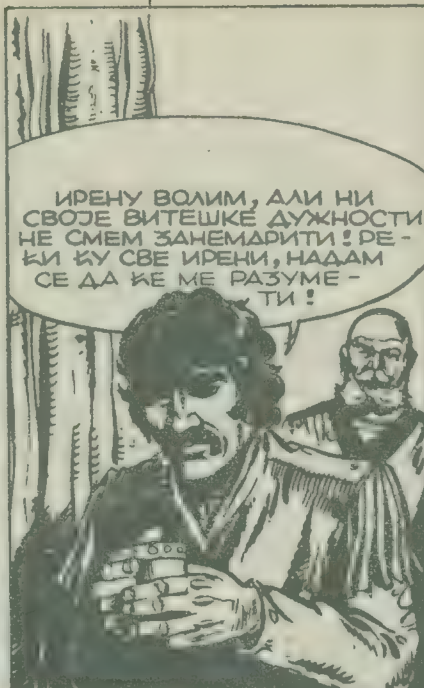

ДАМЈАНЕ, МНОГО СИ МИ НЕДОСТАЈАО!
ДОБРИ МОЈ ЛУКО!
ЛУКО, ИМАМ МНОГО ДА ТИ ПРИЧАМ! ДУГО НИСАМ БИО КОД КУЋЕ И ЗА ТО ВРЕМЕ МНОГО ШТА СЕ ДОГОДИЛО...

СЕЋАШ ЛИ СЕ ИРЕНЕ ЗБОГ КОЈЕ САМ СЕ НЕКАД ПОСВАЂАО С ВИТЕЗОМ ХУБЕРТОМ? ВОЛИМ ЈЕ, А И ОНА ВОЛИ МЕНЕ! КАКО ЈЕ ДИВНО БИТИ ВОЉЕН!

РАДУЈЕМ СЕ ЗБОГ ТОГА, САМО ЈА...
НЕШТО ТЕ МУЧИ, ЛУКО? КАЖИ МИ...

НЕДАВНО ЈЕ ОВДЕ БИО ЈАНЕЗ, ОНАЈ КОЈИ ПРИДОБИЈА КРАЊСКЕ ВИТЕЗОВЕ ЗА КРСТАШКИ РАТ КОЈИ УПРАВО БЕСНИ...

И ШТА СИ МУ ТИ РЕКАО?

А ШТА БИХ МУ РЕКАО? КАЗАО САМ МУ ДА ЈЕ МОЈ ГОСПОДАР ОТИШАО У СВЕТ ДА БИ СЕ БОРИО НА СТРАНИ ОНИХ КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ПОМОЋ!
ДОБРО СИ УЧИНИО! МЕЂУТИМ, ДА БУДЕМ ИСКРЕН, МОРАМ ТИ РЕЋИ ДА МЕ САД НИШТА НЕ ВУЧЕ У РАТ...

ИРЕНУ ВОЛИМ, АЛИ НИ СВОЈЕ ВИТЕШКЕ ДУЖНОСТИ НЕ СМЕМ ЗАНЕМАРИТИ! РЕЋИ ЋУ СВЕ ИРЕНИ, НАДАМ СЕ ДА ЋЕ МЕ РАЗУМЕТИ!

САД ТЕЖЕ КРЕЋЕМ НА ПУТ КАД ЗНАМ ДА МЕ ИРЕНА ВОЛИ...
НЕДЕЉУ ДАНА КАСНИЈЕ...

НЕ МОГУ ОТИЋИ ИЗ ЗЕМЉЕ ДОК ЈЕ ЈОШ ЈЕДНОМ НЕ ВИДИМ!

УСКОРО ЈЕ БИО НА ЦИЉУ...

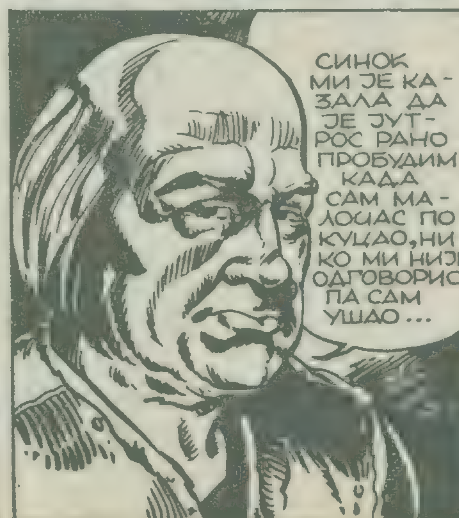
ТАМО ГА ЈЕ ЧЕКАЛО ИЗНЕНАЂЕЊЕ...

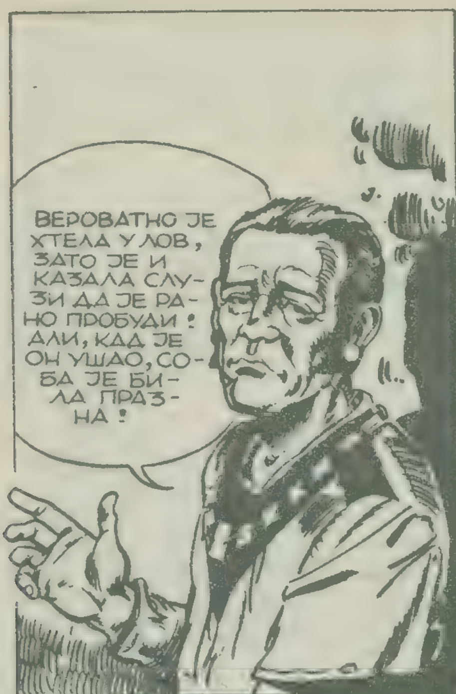
ЗАШТО СТЕ ТАКО УТУЧЕНИ, ГОСПОДИНЕ?
ИРЕНУ СУ УГРАБИЛИ!

ШТА? УГРАБИЛИ?

КАДА СИ ОТИШАО, БИЛО ЈЕ У НАШЕМ ЗАМКУ СВЕ У РЕДУ, АЛИ НЕ ДУГО...

"ДВА ДАНА ПО ТВОМ ОДЛАСКУ У МОЈУ СОБУ ЈЕ УЛЕТЕО СЛУГА, УПЛАШЕН..."

ИРЕНА ЈЕ НЕСТАЛА!
КАКО? ЊЕНА СОБА ЈЕ ПОКРАЈ МОЈЕ...

СИНОЋ МИ ЈЕ КАЗАЛА ДА ЈЕ ЈУТРОС РАНО ПРОБУДИМ! КАДА САМ МАЛОЧАС ПОКУЦАО, НИКО МИ НИЈЕ ОДГОВОРИО ПА САМ УШАО...

ВЕРОВАТНО ЈЕ ХТЕЛА У ЛОВ, ЗАТО ЈЕ И КАЗАЛА СЛУЗИ ДА ЈЕ РАНО ПРОБУДИ! АЛИ, КАД ЈЕ ОН УШАО, СОБА ЈЕ БИЛА ПРАЗНА!

АЛИ КО?
ВЕРОВАТНО ЈЕ ОТМИЦАР ИСТИ! САД ЗАХТЕВА ЈОШ ВЕЋИ ОТКУП! НАРЕДИО ЈЕ ДА ЛИЧНО ОДНЕСЕМ НОВАЦ У ШУМУ И ОСТАВИМ ГА НА ОДРЕЂЕНО МЕСТО! УРАДИО САМ ТАКО, АЛИ МИ ИЋЕРКУ НИСУ ВРАТИЛИ!

ИМАТЕ ЛИ ЈОШ ОТМИЦАРЕВЕ ПОРУКЕ?

ЗАШТО?
ХТЕО БИХ ВИДЕТИ ДА ЛИ ЈЕ ОТМИЦАР ИСТИ!

ОДМАХ ЋУ ТИ ИХ ДАТИ!

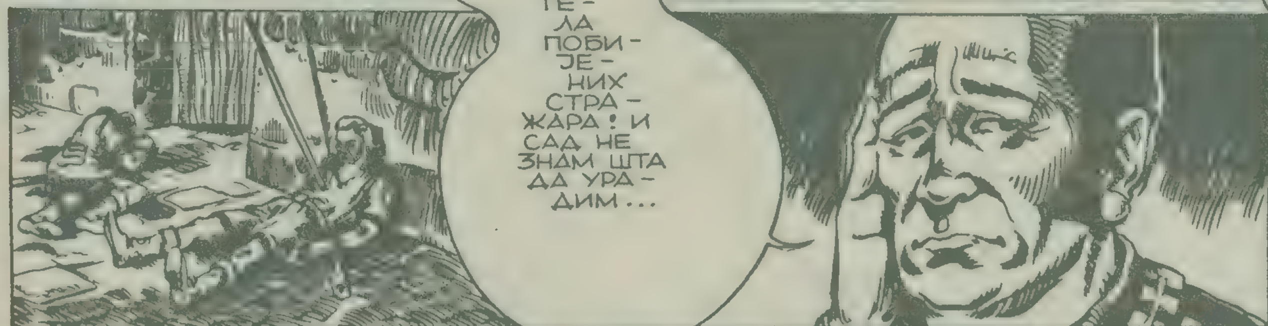
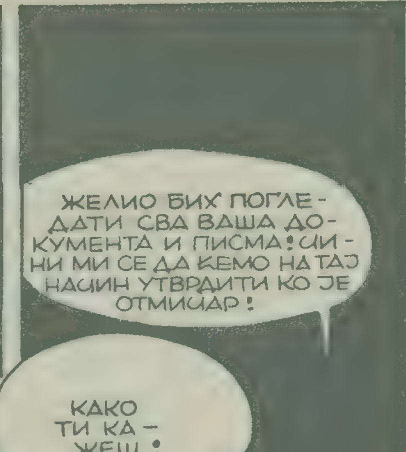
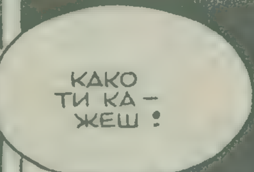

ТУ СУ ОБЕ!

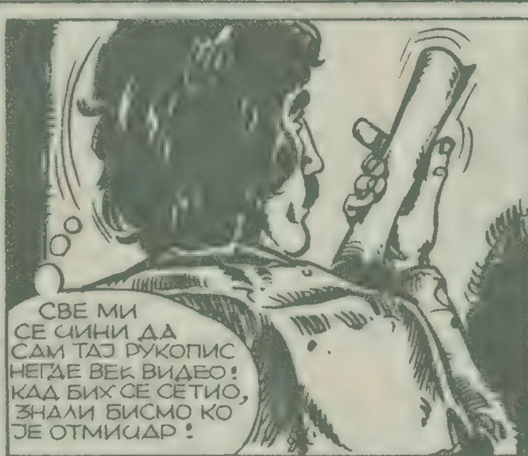

БЕЗ СУМЊЕ ИХ ЈЕ ПИСАЛА ИСТА РУКА!

ЧИНИ МИ СЕ ДА ЛАКО МОЖЕМО УСТАНОВИТИ КО ЈЕ КРИВАЦ!
КАКО?

НАДАМ СЕ ДА СУ РАЗБОЈНИЦИ ЈОШ У ЗАТВОРУ?
НЕ! СВЕ САМ ИХ ПУСТИО!

ШТА!? НЕМОГУЋЕ!!

ДА, ДА! КАД СИ ТИ ОТИШАО, ЈОШ ТЕ ИСТЕ НОКИ РАЗБОЈНИЦИ СУ НЕСТАЛИ! ИЗА ЊИХ СУ ОС-ТАЛА СА-МО ТЕ-ЛА ПОБИ-ЈЕ-НИХ СТРА-ЖАРА! И САД НЕ ЗНАМ ШТА ДА УРА-ДИМ...

ЖЕЛИО БИХ ПОГЛЕ-ДАТИ СВА ВАША ДО-КУМЕНТА И ПИСМА! ЧИ-НИ МИ СЕ ДА ЋЕМО НА ТАЈ НАЧИН УТВРДИТИ КО ЈЕ ОТМИЧАР!

КАКО ТИ КА-ЖЕШ!

ШТА МИ ТИ ПРЕ-ДЛА-ЖЕШ?
МОРА-МО НАЋИ НЕКО РЕШЕ-ЊЕ...

СВЕ МИ СЕ ЧИНИ ДА САМ ТАЈ РУКОПИС НЕГДЕ ВЕЋ ВИДЕО! КАД БИХ СЕ СЕТИО, ЗНАЛИ БИСМО КО ЈЕ ОТМИЧАР!

КАСНИЈЕ...

ТУ ЈЕ!

ПОГЛЕДАЈ-ТЕ! НЕМА СУМ-ЊЕ ДА ЈЕ И ОВО ПИСАЛА ИСТА РУ-КА!

АЛИ, ТО ЈЕ ПИ-САО НАШ СУСЕД ХУБЕРТ ЛИХ-ТЕНШТАЈН-СКИ!

ДА КАЖЕМ ИСТИ-НУ, ТАЈ МИ СЕ ВАШ СУСЕД НИМАЛО НЕ СВИ-ЂА!
ИПАК, ДА УЧИ-НИ ТА-КО НЕШ-ТО...

НЕ БРИНИТЕ! АКО САМ ПО-ГРЕШИО, УТО-ЛИКО БО-ЉЕ!
ИПАК, ПРИПАЗИ НА СЕ-БЕ, МЛАДИ ВИТЕ-ЖЕ! ХУБЕРТ ЈЕ ВЕОМА ОПА-САН ЧОВЕК!

ДВА ДАНА КАСНИЈЕ...

БИЋЕ НАЈБОЉЕ ДА СЕ НЕОПАЖЕН ПРИВУЧЕМ ЗАМКУ...

СА ОВЕ СТРАНЕ СИГУРНО МЕ НЕ ОЧЕКУЈУ...

ДОСАД МЕ ЈЕ СРЕЋА ПОСЛУЖИЛА!

АКО МЕ САД НАПУСТИ, ИЗГУБЉЕН САМ!

СТРАЖАР ЈЕ НАСЛУТИО ОПАСНОСТ...

ВИДЕО
МЕ ЈЕ !

НАТРАГ НЕ МОГУ! МОРАМ ПРИХВАТИТИ НЕРАВНОПРАВНУ БОРБУ!

ЕВО ВАМ ГА!

Противника је било много. Савладали су га...

...и бацили у најдубљу тамницу.

УХВАТИЛИ СУ МЕ... А ЈА ЧАК НИСАМ УСПЕО САЗНАТИ ДА ЛИ ЈЕ ИРЕНА ТУ!

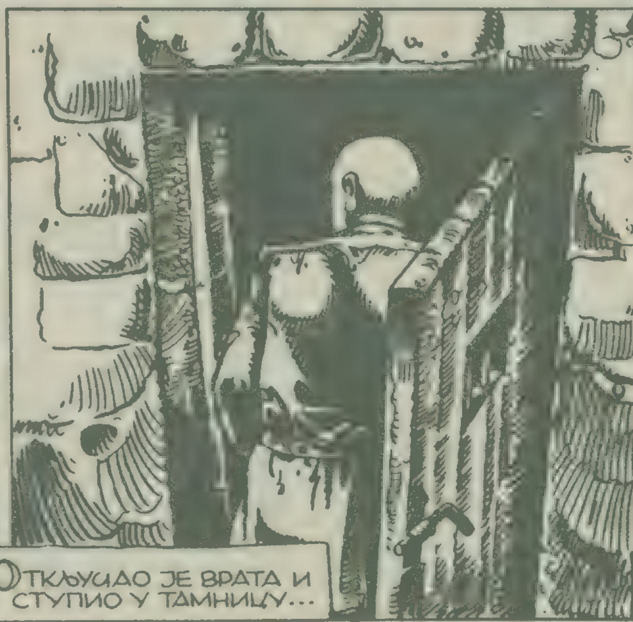

НОВИ ЗАТВОРЕНИК ЈЕ НЕКАКО ЧУДНО МИРАН И ТИХ...

ПОГЛЕДАЋУ ДА НИЈЕ СЛУЧАЈНО ВЕЋ УМАКАО! ХУБЕРТ БИ МИ СКИНУО ГЛАВУ...

САД!
ЗАТВОРЕНИК НИЈЕ БИО ДАЛЕКО...

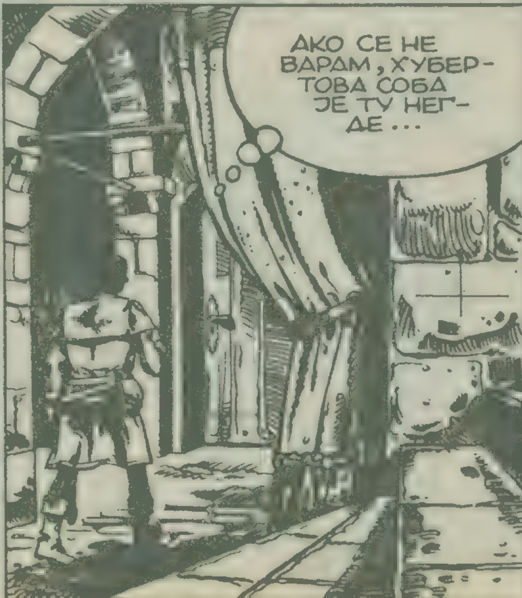

СТРАЖАР ЈЕ СТАО КАО УКОПАН...
НЕ... НЕМОГУЋЕ! ПОБЕГАО ЈЕ!

ОТКЉУЧАО ЈЕ ВРАТА И СТУПИО У ТАМНИЦУ...

ВРАТА У СЛОБОДУ БИЛА СУ САД ОТВОРЕНА...

МОРАМ НАЋИ ХУБЕРТА И ПРИСИЛИТИ ГА ДА МИ КАЖЕ ГДЕ ЈЕ ИРЕНА!

АКО СЕ НЕ ВАРАМ, ХУБЕРТОВА СОБА ЈЕ ТУ НЕГДЕ...

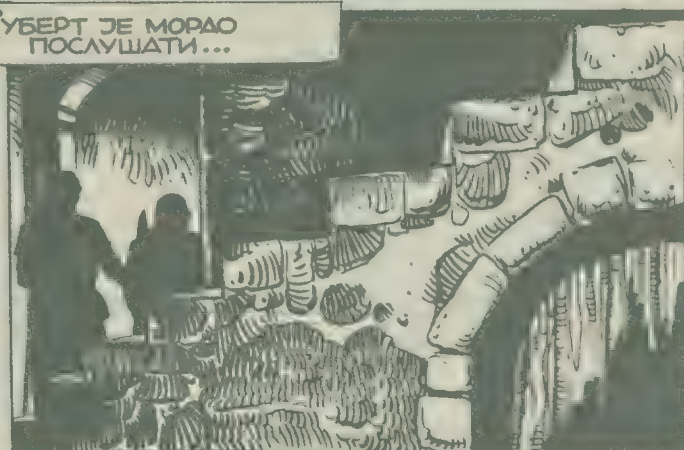

СПАВА! САМО ДА СЕ НЕ ПРОБУДИ ПРЕ НО ШТО ПРИЂЕМ ПОСТЕЉИ!

СМЕСТА ДА СИ РЕКАО ГДЕ ЈЕ ИРЕНА... ИНАЧЕ НЕЋЕШ ДОЧЕКАТИ ЗОРУ!

ОДМАХ СЕ ОБУЦИ И ОДВЕДИ МЕ ИРЕНИ, ИНАЧЕ...
АЛИ, ЈА НЕ ЗНАМ...

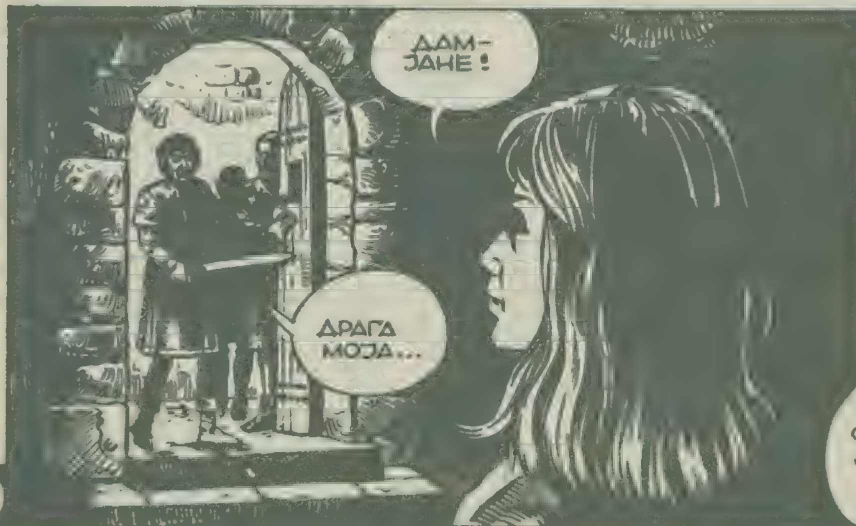

НЕ ПРЕТВАРАЈ СЕ! РУКОПИС ТЕ ЈЕ ИЗДАО!

ХУБЕРТ ЈЕ МОРАО ПОСЛУШАТИ...

ГОСПОДИНЕ, ОТКУД ВИ...
НЕ БЛЕБЕЋИ! ДАЈ КЉУЧЕВЕ!

KLANG

ДАМЈАНЕ!
ДРАГА МОЈА...

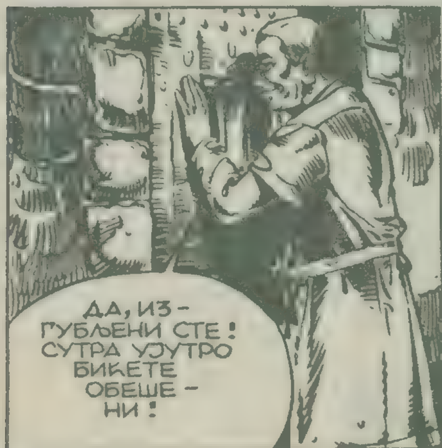

МОРАМ ИСКОРИСТИТИ ОВАЈ ТРЕНУТАК ДАМЈАНОВЕ НЕОПРЕЗНОСТИ...

ИРЕНА, ТОЛИКО САМ СЕ ЗА ТЕБЕ БОЈАО...

ХУБЕРТ ЈЕ ГУРНУО ЗАЉУ-БЉЕНЕ У ЋЕЛИЈУ...

...И ЗАКЉУ-ЧАО ВРА-ТА.
КЛИНГ КЛАНГ

ИЗГУБЉЕ-НИ СМО!

ДА, ИЗ-ГУБЉЕНИ СТЕ! СУТРА УЈУТРО БИЋЕТЕ ОБЕШЕ-НИ!

МОЖДА ЋУ ИПАК БИТИ МИЛОСТИВ ПА ИРЕНА НЕЋЕ МОРАТИ ОДМАХ УМРЕТИ!

ОДАВДЕ СЕ НЕ МОЖЕ ПОБЕ-ЋИ!
НЕ СМЕМО СЕ ПРЕДАТИ ОЧАЈАЊУ, ДРАГА!

БИО САМ ОВДЕ ВЕЋ ЗАТВОРЕН И УСПЕО САМ ПОБЕЋИ! ДОДУШЕ, ТАДА САМ БИО САМ...

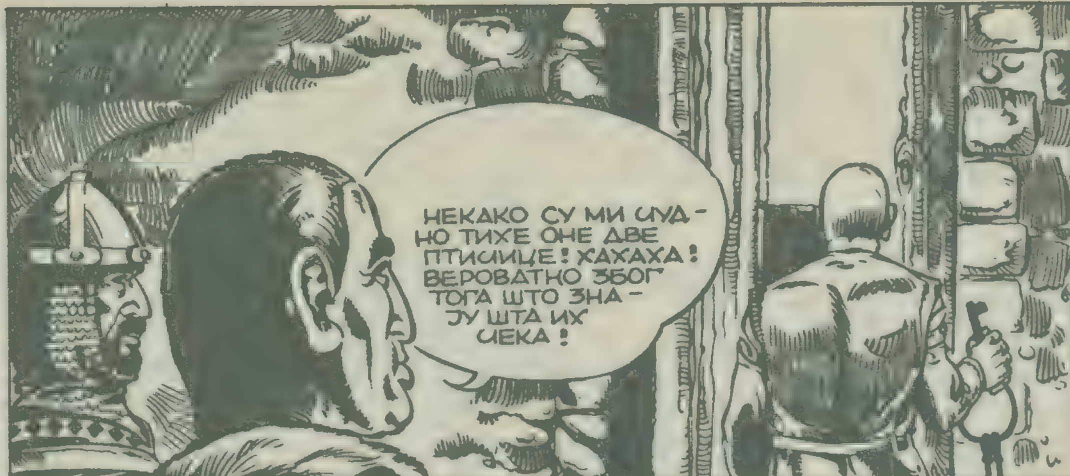

ТЛО ЈЕ ПЕШЧАНО... АХА... ВЕЋ ЗНАМ ШТА ЋЕМО...

УВУЦИ СЕ У РУПУ! ПРВО ЋУ ТЕ ПОКРИ-ТИ СВОЈИМ ОГРТА-ЧЕМ, А ЗАТИМ ЗЕМЉОМ!

МОЖЕШ ЛИ ДА ДИШЕШ ИРЕ-НА?
СВЕ ЈЕ У РЕ-ДУ!
КАДА ЈЕ ПОКРИО ИРЕНУ, ДАМЈАН СЕ И САМ ЗА-ВУКАО У РУПУ...

САДА НАМ САМО ОСТАЈЕ ДА ЧЕКА-МО!

СУТРАДАН УЈУТРУ...

НЕКАКО СУ МИ ЧУДНО ТИХЕ ОНЕ ДВЕ ПТИЧИЦЕ! ХАХАХА! ВЕРОВАТНО ЗБОГ ТОГА ШТО ЗНАЈУ ШТА ИХ ЧЕКА!

АЛИ, КАД СУ ОТВОРИЛИ ВРАТА...
ШТАА?
ПРОКЛЕТСТВО!

БРЗО! ПОБЕГЛИ СУ! ПРЕТРАЖИТЕ ЦЕО ГРАД! ПОДИГНИТЕ ПОКРЕТНИ МОСТ АКО ВЕЋ НИЈЕ ПОДИГНУТ!

СТРАЖЕ НА СВЕ ИЗЛАЗЕ! ПРЕТРАЖИТЕ СВАКИ КУТАК! УБЕЂЕН САМ ДА СУ ЈОШ У ЗАМКУ!

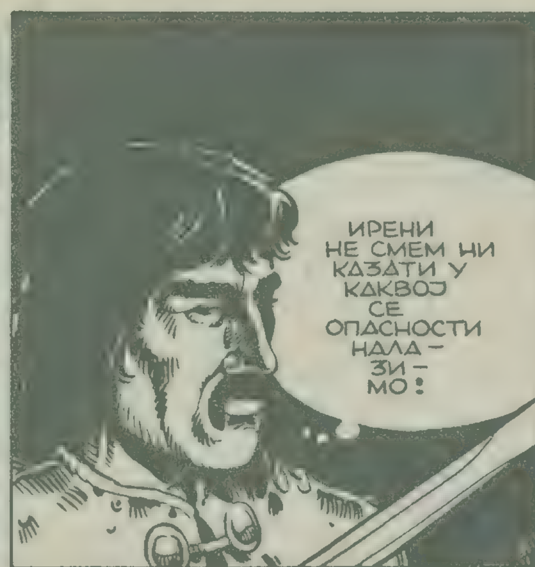

МЕЂУТИМ..

САЧЕКАЋЕМО ОВДЕ ИЗВЕСНО ВРЕМЕ!
ТУ НАС СИГУРНО НЕЋЕ ТРАЖИТИ! КАСНИЈЕ ЋЕМО ПОКУШАТИ ДА СЕ ПРОВУЧЕМО КРАЈ СТРАЖАРА И ДОКОПАМО СЛОБОДЕ!

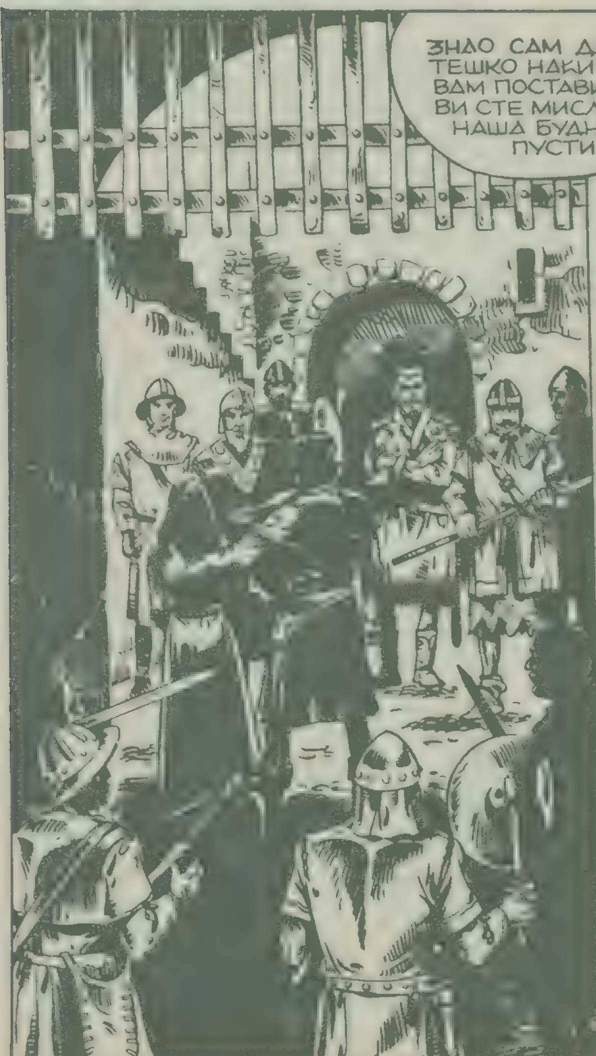

ХУБЕРТОВА СОБА...
ДО ВРАГА! НИСУ СЕ, ВАЉДА, ПРЕТВОРИЛИ У ВАЗДУХ... А НИСУ НИ НЕВИДЉИВИ!

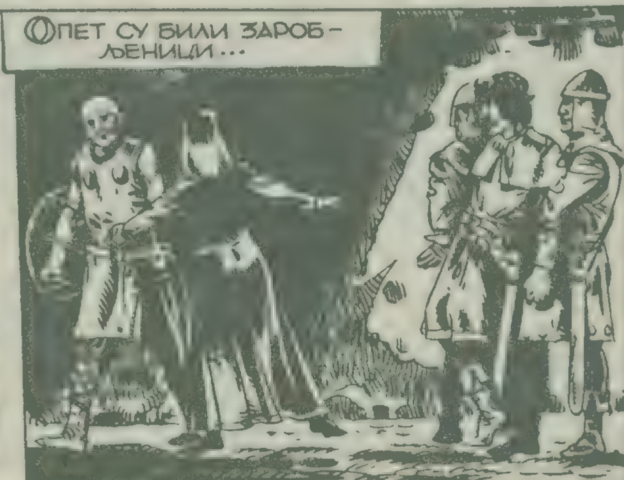

ТЕК У СУМРАК СУ ИРЕНА И ДАМЈАН ИЗАШЛИ ИЗ СВОГ СКРОВИШТА...
МОРАМО БИТИ ОПРЕЗНИ МАДА ЈЕ ЊИХОВА БУДНОСТ ВЕРОВАТНО ДОСАД ОСЛАБИЛА...

ИРЕНИ НЕ СМЕМ ЊИ КАЗАТИ У КАКВОЈ СЕ ОПАСНОСТИ НАЛА-ЗИ-МО!

ДАМЈАН СЕ САМ ДО-ШУЊАО ДО КАПИЈЕ...
АКХХ!

ПРВА ПРЕПРЕКА ЈЕ УКЛОЊЕ-НА!

КАД СЕ ДАМЈАН ВРАТИО ПО ИРЕНУ И КРЕНУО С ЊОМ ПРЕМА ИЗЛАЗУ, ИЗНЕНАДА СУ ЗАЧУЛИ ХУБЕРТОВ ГЛАС...
ОПЕТ СТЕ МОЈИ! ХАХАХАХА!

ЗНАО САМ ДА ЋЕ ВАС БИТИ ТЕШКО НАЋИ! ЗАТО САМ ВАМ ПОСТАВИО КЛОПКУ! А ВИ СТЕ МИСЛИЛИ ДА ЈЕ НАША БУДНОСТ ПО-ПУСТИЛА!

ОПЕТ СУ БИЛИ ЗАРОБ-ЉЕНИЦИ...

АКО ОДМАХ НЕШТО НЕ ПО-КУШАМ, БИ-ЋЕМО ИЗГУБ-ЉЕНИ...

А САД... СВЕ ИЛИ НИШ-ТА!
ДУМ

КРЦ

ОПЕТ ЈЕ ИМАО ОРУЖЈЕ..

ЕВО ТИ!
АХХ!

УСКОРО...
А САД ЋУ СЕ ОБРАЧУНАТИ С ХУБЕРТОМ... МАКАР ГЛАВУ ИЗГУБИО!

АЛИ, НИЈЕ СТИГАО ДАЛЕКО... ОПЕТ СЕ МОРАО БОРИТИ.

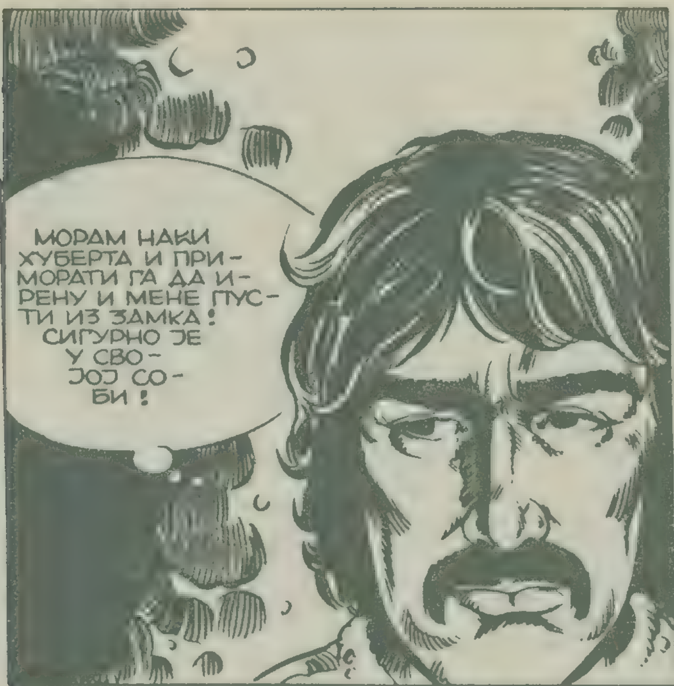

И БОРИО СЕ КАО ЛАВ...

УЗМИЧЕ...
УБИЈМО ГА!
ВИШЕ НЕМА СНАГЕ...

ЈОШ СЕ ЈА НЕ ДАМ!

ЕВО ВАМ БЕДНИЦИ!

МОРАМ НАЋИ ХУБЕРТА И ПРИМОРАТИ ГА ДА ИРЕНУ И МЕНЕ ПУСТИ ИЗ ЗАМКА! СИГУРНО ЈЕ У СВОЈОЈ СОБИ!

НАДАМ СЕ ДА НИЈЕ ПРЕКАСНО!

КОД ХУБЕРТА...
ИРЕНА, ДАМЈАН ЋЕ СУТРА БИТИ ПОГУБЉЕН, БИЛО ТИ ТО ПРАВО ИЛИ НЕ: КАД ГА ВИШЕ НЕ БУДЕ БИЛО, ПРИСИЛИЋУ ТВОГ ОЦА ДА ТЕ МЕНИ ДА ЗА ЖЕНУ! ЗАХВАЉУЈУЋИ ТОМ БРАКУ ПОСТАЋУ У ЗЕМЉИ ЈОШ МОЋНИЈИ!

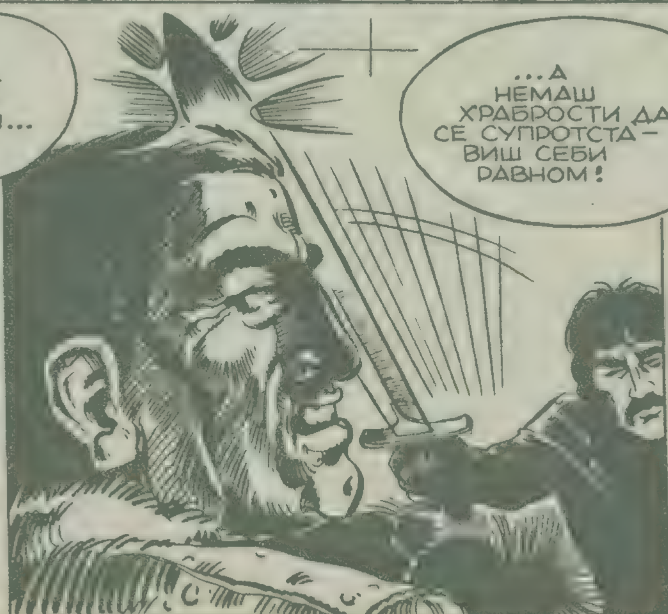

РАДИЈЕ ЋУ СКОЧИТИ С НАЈВИШЕ КУЛЕ... НО ПОСТАТИ ВАША ЖЕНА!

БИЋЕШ МОЈА МИЛОМ ИЛИ СИЛОМ!

ПУСТИ ЈЕ БЕДНИЧЕ! ЛАТИ СЕ ОРУЖЈА, ИНАЧЕ...

КУКАВИЧЕ! НЕЈАКИМА ПРЕТИШ...

...А НЕМАШ ХРАБРОСТИ ДА СЕ СУПРОТСТАВИШ СЕБИ РАВНОМ!

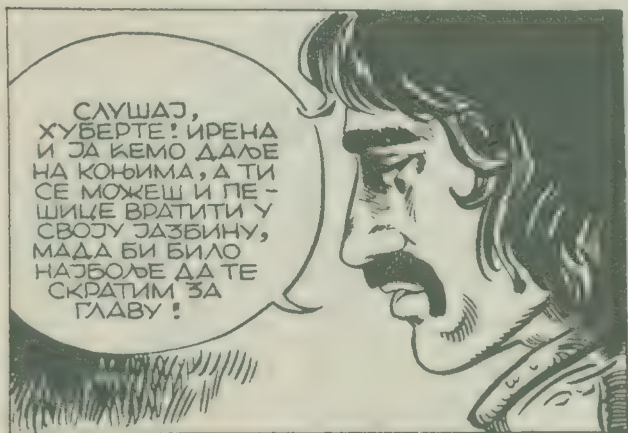

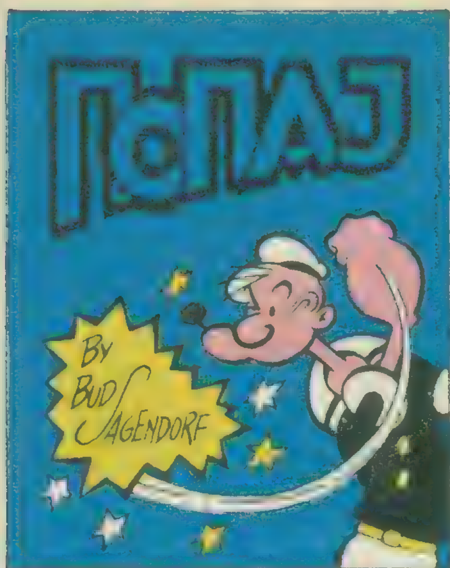

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **НЕУСТРАШИВИ РОЛДАН**

ПОПАЈ
By Bud Sagendorf

СВИ СТЕ ВИ МУШКАРЦИ ИСТИ!
НИЈЕ ТАЧНО! ЈА САМ ЈАЧИ ОД СВИХ ОСТАЛИХ!

СВЕТ БИ БИО БОЉИ КАД БИ СЕ САСТОЈАО САМО ОД ЖЕНА!
МА НЕМОЈ! А КО БИ ВАМ ОНДА СТАВЉАО ГЛИСТЕ НА УДИЦУ!

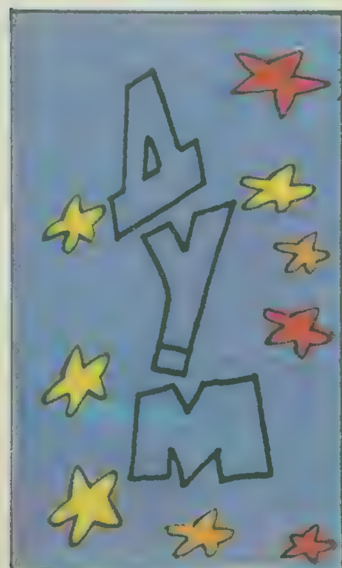

ШТО ЈЕ ОЛИВА ТАКО БЕСНА?
ЉУТИ СЕ ШТО СЕ ПРЕМА ЊОЈ ПОНАШАМО К'О ПРЕМА ЖЕНИ!
?

ЈАСНО! 'ОЋУ ДА ВАМ БУДЕМ РАВНА... А НЕ ГРАЂАНИН ДРУГОГ РЕДА!
МА ТИ СИ МЕНИ УВЕК ПРВА!

ОДЛАЗИМ! 'ОЋЕ ЛИ МИ ЈЕДАН ОД ВАС ДВОЈИЦЕ КАВАЉЕРА ОТВОРИТИ ЗАДЊА ВРАТА?
НЕ, ОЛИВА...
НЕ...

ЈЕДНАКОСТ ЈЕ ЈЕДНО, А КАВАЉЕРСТВО НЕШТО САСВИМ ДРУГО!
АЛИ, ОЛИВА...
ТО БИ БИЛА ГРЕШКА!

ДОБРО! МОГУ БАШ И САМА ДА ИХ ОТВОРИМ!
?
!
?

ДУ!М

НИСИ ХТЕЛА ДА НАС САСЛУШАШ, ОЛИВА...
ПОПРАВЉАЈУ НАМ СТЕПЕНИЦЕ!
?
?
Bud Sagendorf

НОВЕ ТЕОРИЈЕ О ОТКРИЋУ АМЕРИКЕ

ИМЕ КОЈЕ ЗБУЊУЈЕ

Познати филолог са Харвардског универзитета Бари Фел дошао је до података који би могли да потврде да је Колумбо у Новом свету имао претходнике: натписи на старим надгробним споменицима у Пенсилванији, тврди он, писани су језиком веома сличним баскијском и феничанском!

Када је 12. октобра 1492. године Кристофор Колумбо са три брода „Санта Маријом", „Пинтом" и „Ниньом", које је добио од шпанског краља, пристао уз обалу острва Сан Салвадор у Бахамском архипелагу, постао је први бели човек који је закорачио на тле Новог света. Тако бар историја каже. Међутим, данас се све чешће чује да Коломбо није открио Америку већ да су то давно пре њега учинили Велшани, Норвежани, Турци, Кинези, Јапанци, Феничани па чак и Египћани!

Најмање доказа има кад су у питању Египћани. Наиме, теорија да су они били први људи који су преполовили Антлантик заснива се једино на чињеници да су у градовима Маја, народа који је живео на полуострву Јукатан и у Гватемали, пронађене пирамиде, потпуно идентичне онима које се налазе у земљи фараона. Ипак, није реткост пронаћи извесне сличности и аналогије у културама народа за које се поуздано зна да никада нису дошли у додир.

Како би поткрепио теорију да су још древни Египћани морем стигли до америчког континента, Норвежанин Тор Хајердал је на основу цртежа старих Египћана направио два брода „Ра I" и „Ра II" и са једним од њих успео да преплови Атлантик.

ЗАГОНЕТНИ ХАНО

Бари Фел, доцент биологије и познати филолог са Харвардског универзитета саопштио је недавно да је успео да дешифрује натписе писане језиком веома сличним баскијском и феничанском, урезане на око 400 надгробних споменика пронађених у америчкој држави Пенсилванији. Испитивањем је утврђено да је ово камење старо око 2500 година, односно да потиче из старијег бронзаног доба.

Своју тврдњу да је реч баш о баскијском писму Бари Фел образлаже на следећи начин:

— Слова са надгробних споменика из Пенсилваније веома су слична онима која су пронађена на натписима из бронзаног доба откривеним у Трасос Монтесу, у Португалији — образлаже Бари Фел своју тврдњу да је реч баш о баскијском писму. — Осим тога, неке од тих речи могу да се пронађу и у садашњем, говорном језику Баска. Међутим, много већи значај, по мом мишљењу, имају натписи на феничанском језику. На надгробним споменицима откривеним у Пенсилванији, Масачусетсу, Канади и Мексику често сам проналазио име Хано. Њега спомиње и непознати грчки историчар из 475 године пре н.е. као име неког Картагињанина који је „прешао Северни океан".

Пре неколико година је у Шпанији, у околини града Кадиза, за који се зна да су га основали Феничани, откривено неколико споменика са текстом у којем се говори о човеку што је кренуо „у далеку, варварску земљу на крају света".

— Вероватно је реч о истој личности — сматра Бари Фел и искључује сваку могућност да је сличност натписа и спомињање име на Хано у Европи и Америци само случајност.

Намеће се закључак да су готово 2.000 година пре Колумба медитерански народи прелазили Атлантик и једни независно од других „откривали" Америку. Али, овај закључак повлачи за собом једно неизбежно питање: кад су је већ откривали, због чега су је заборављали?

ПРЕКО БЕРИНГОВОГ МОРЕУЗА

Колумбов примат у открићу Америке оспорили су пре петнаест година и два кинеска филолога из Пекинга који су, проучавајући језик Астека, народа који је живео на територији данашњег Мексика, открили да је веома сличан старокинеском. Известан број сличности пронашли су и у митологији и орнаментици. Проучавањем старих докумената о путовањима кинеских морепловаца упорни научници су установили да се један брод са 5 чланова посаде искрцао 495. године на тле Америке!

Да Америку није открио Колумбо, сматрају и Турци. Њихово мишљење заснива се на открићу да турски језик и језик Маја имају потпуно исти корен. Штавише, неки турски научници сматрају да ова два народа воде порекло од заједничког претка из централне Азије. Временом, преци Маја су се селили све више на североисток, све док се, прешавши Берингов мореуз, нису најзад нашли у Америци. Овоме треба додати веровање многих научника да су индијански народи истим тим путем стигли из Азије у Америку и населили је.

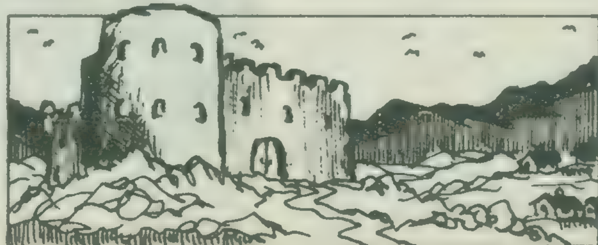
Своју теорију о претколумбовском открићу Америке имају и Јапанци чије се претпоставке заснивају на сличности цртежа са ваза старих око 2500 година, које су пронађене у Еквадору и цртежа на јапанској керамици из истог периода. Да ли је могуће, питају се Јапанци, да два народа које дели океан у исто време сликају на исти начин и исте мотиве, потпуно независно један од другог?

Пре четири године у Поморски музеј у америчком граду Бату, у држави Мејн, дошао је човек који се представио као Волтер Елиот и кустосу предао три камена која је још 1972. године нашао на морској плажи. Камење је поверено доктору Ландсверку, стручњаку за нордијску културу који је успео да га дешифрује. Натпис гласи: „Хенрикус је пловио 34 дана, 6. октобар 1123." Био је то још један доказ да су много пре Колумба, читавих пет векова, Америку посетили Викинзи!

По мишљењу Семјуела Елиота Морисона који је своје претпоставке изнео у књизи „Европско откриће Америке", Хенрикус је био Викинг за кога се верује да је пловио дуж обале Северне Америке између 1114. и 1123. године. Међутим, он није био први Викинг који је доспео на тле

ГУРГУСОВАЦ — СТАРО ИМЕ КЊАЖЕВЦА

После Светоандрејске скупштине, која се састала у Београду децембра 1858. године и на којој је збачен кнез Александар Карађорђевић, а на кнежевски престо позван остарели кнез Милош Обреновић са својим сином Михаилом, кнез Милош је кренуо из Влашке ка Београду. На том путу, половином јануара 1859. године, кнез Милош се задржао у Гургусовцу, који је био познат по својој кули. Она је важила за најстрашнију тамницу у Србији у коју су бацани политички противници кнез Александра. Кнез је наредио да се кула спали, а мештани су у част кнежеву променили име својој вароши у Књажевац.

Довог света, тврди Морисон. Много пре њега до Америке је стигао нордијски морепловац Бјарни Харидулфсон. Он је у лето 996. године својим бродом запловио ка Гренланду, али је залутао и уместо на острво стигао до обале непознате земље. Морисон верује да је то био Бафинов залив или Лабрадор.

КУДА ЈЕ ПЛОВИО ТАРГАТ?

Недавно је у Енглеској Форбес Тејлор, стручњак за историју индустрије и трговине, објавио веома занимљиву студију у којој указује на могућност да су енглески бродови десетак година пре Колумба пловили до Америке па чак и трговали с њеним становницима. Ту своју хипотезу Форбес заснива на прецизним подацима о бродским товарима и царинским извештајима.

У старим бродским документима из осамдесетих година 15. века говори се о трговини која је у то време вођена са Ирском али се у њима често наилази на необичне податке о начину трговине и дужини путовања. Форбес наводи пример брода „Христофер“ којим је заповедао неки Морис Таргат. Овај брод је 17. новембра 1479. године исловио из бристолске луке у правцу Ирске а вратио се у Бристол тек 11. марта следеће године. Шта се догађало са Таргатовим бродом читавих 15 дана? Сигурно је, тврди Форбес, да његово дуго путовање није било проузроковано неповољним ветровима у Бристолском каналу јер је истог дана исловио један други брод који је за то време три пута превалио растојање до Ирске и назад. Осим тога, мало је вероватно да је Таргат пловио у Француску, Шпанију или Португалију јер се у том случају у његовом товару сигурно не би нашло винско сирће. С друге стране, готово је потпуно сигурно да се није упутио ни ка лукама северне и источне обале Средоземља јер су оне у то време биле под контролом Ђенове и Венеције. По Форбесу, постоје само два могућа објашњења: или је „Христофер“ из неког тешко схватљивог и готово необјашњивог разлога заита пловио до Ирске пуних 115 дана или је пак ишао на запад, односно према Америци. То што је крио циљ свог путовања није нимало необично, сматра Форбес. Једноставно, разлог вероватно лежи у страху од конкуренције.

●●●

Без обзира на то ко полаже право да је први открио Америку, несумњиво је да то нимало не умањује историјски значај Колумбовог открића. Он је, као што уосталом и каже Роберт Лопез, доцент историје с Јелског универзитета, први човек који је „открио“ Америку а да је при том био свестан важности свог чина. **О. В.**

ВЕЛИКЕ МИСТЕРИЈЕ ПРОШЛОСТИ

ЛАЖНИ КРАЉ РИЧАРД IV

Младић који се изненада појавио у Енглеској тражећи круну тврдио је да је млађи од двојице »малих принчева« чија тајанствена смрт у Лондонској кули до данас није разјашњена.

„Ја сам Ричард, војвода од Јорка, син краља Едварда IV и уз божју и вашу помоћ и подршку народа Енглеске кунем се да ће Беле руже поново процветати у нашим вртовима!“

Усклици бурног одобравања верних племића поздравили су ове речи. Лепог младића, који је необично личио на покојног краља Едварда IV, већ су називали Ричардом IV, упркос чињеници да је Енглеска имала живог и здравог краља Хенрија VII.

ПЕРКИН ВАЕРБЕК

„Пошто сам још сувише млад и неискусан, наставио је младић, засад препуштам све одлуке својој драгој тетки, војвоткињи од Бургундије“.

Исти покојни Едвард

Годину дана пре овог догађаја Енглеском се пронела невероватна вест: Ричард од Јорка, млађи син краља Едварда IV, није, заједно са својим братом Едвардом, принцом од Велса, страдао у Лондонској кули по наређењу стрица Ричарда III који се на тај начин домогао престола. (О њиховој тајанственој смрти и открићу скелета писао је „Политикин забавник у броју 1286.)

Он се, на неки необјашњиви начин спасао и сада је, млад и у пуној снази, дошао да тражи правду. У међувремену је окрутни стриц Ричард III Плантагенет погинуо, а на енглеском престолу седео је Хенри VII Тјудор.

Младић који се представљао као чудом спасени „мали принц“ званично се звао Перкин Ваербек и био син јеврејског трговца из Фландрије. Био је смео, леп, висок, племенитих црта аристократског лица.

„Исти наш покојни краљ Едвард IV!“ — говорили су сви који су га видели. Присталицама Беле руже представила га је рођена тетка Маргарета од Бургундије којој је по свој прилици ишло у рачун да у причу о спасеном малом принцу поверује.

Белу ружу имала је у свом граду династија Јорка, док је црвена припадала грбу непријатељске династије Ланкастера. У грађанском рату вођеном између њих од 1455. до 1485. године изгинули су многи енглески аристократи и готово сви принчеви обеју династија, а плодове победе уживао је сродник породице Ланкастера, Хенри VII, оснивач династије Тјудор.

Братски дочек

Млади Перкин испољио је у року од неколико месеци свој највећи таленат — да лако осваја људе. Овај му је био потребан као парче хлеба јер желео је да се дочепа престола, не само помоћу оружја већ и уз подршку народа.

Он и његови савезници закључили су да се треба искрцати што ближе поседима Ланкастера. Покушаји са Ирском и самом Енглеском пропали су и одлучено је да освајање крене из Шкотске.

Шкотски краљ Јаков IV одмах је младог авантуристу признао за легитимног енглеског краља, дочекао га је братски и дао му за жену своју блиску рођаку Едиту Стјуарт.

У рат за освајање енглеског престола пошли су заједно на челу војске састављене од Шкотланђана и Енглеза, присталица Беле руже. Неколико недеља касније вратили су се у Шкотску поражени.

Из другог сукоба са војском Хенрија VII лажни Ричард IV није се вратио. После ужасне битке морао је да се повуче у један манастир који су опколиле трупе енглеског краља.

Тада је Перкин донео заиста краљевску одлуку — уместо да преобучен побегне под окриљем ноћи, предао се усред бела дана, пред свима, како и доликује човеку краљевске крви.

И Хенри VII узвратио му је подједнако достојанствено. Прихватио је предају, понео се према Перкину као да је овај заиста принц и послао га у Лондонску кулу, тамницу резервисану само за људе високог рода где су изгубили главе многи синови Енглеске.

Када је стигао у Тауер, Перкин је замолио да му се покаже регистар са именима свих заточеника Лондонске куле. **„Овде пише рекао је, да је и млађи син краља Едварда IV умро у Тауеру. То свакако треба исправити јер, као што видите, још сам жив!“**

Ухапшени сте!

У Тауеру је тада, и то од свог детињства, чамио Едмонд Ворик, син Кларенса, принца од Јорка. За њега је долазак Ричарда IV, у чији идентитет није ни за трен посумњао, представљао срећни догађај у животу, чудо о коме није смео да помисли ни у најсмелијим сновима. Њих двојица одмах су се спријатељили и стали да кују планове.

За бекство је било потребно много новца, но лажни Ричард IV имао је велики број присталица који су били спремни да ризикују и живот само да на енглески престо најзад седне законити краљ.

„МАЛИ ПРИНЧЕВИ“, СИНОВИ ЕДВАРДА IV, НА ЧУВЕНОЈ СЛИЦИ ДЕЛАРОША

Тако су једне ноћи, уз саучесништво неколико тамничара, Перкин и Едмод успели да умакну из страшног Тауера. Зауставили су се да предахну у једној крчми познатој по добром вину и веселом друштву.

Без великог размишљања помешали су се, наравно преобучени, са осталим гостима. **На њихову несрећу неки студент причао је гласно о трагичној судбини „малих принчева“ које је стриц уморио у Тауеру. „Али, завршио је младић, прича се да је Ричард успео да избегне злу судбину и да није далеко дан када ће завладати Енглеском!“**

За млаог Перкина искушење је било сувише велико. Збацио је огртач у који је био умотан до очију, скочио на клупу и узвикнуо: „У праву сте! Ја сам Ричард, а овај младић је мој рођак Едмонд Ворик!“

У крчми је настао прави урнебес, узвици бурног одобравања измешали су се са протестима присталица владајућег краља. Општу вреву надјачао је глас: „Стражари Хенрика VII, енглеског краља. Ухапшени сте!“

Омча око врата

Неколико часова потом бегунци су под јаком стражом спроведени у Лондон. Ворик је, као личност племенита рода, враћен у Тауер, а Перкин је, недостојан те части, стрпан у тамницу Њугејт намењену обичним криминалцима.

Оба бегунца осуђена су на смрт. Но, и овог пута племенита крв имала је привилегију. Ворку је одрубљена глава, како је приличило принцу његовог ранга, а Перкин је јавно обешен да би послужио за пример.

До задњег часа, међутим, млади авантуриста надао се да ће га краљ помиловати. Као да је до последњег дана веровао у чудо, мирно је дозволио да му целат намакне омчу око врата. Умро је брзо, без иједне речи. По свој прилици није ни чуо традиционалну фразу целата: „Овако умиру непријатељи краља Хенрика, нашег милостивог господара!“

Б. Д.

Вук Караџић

ЗЛАТНА СЛИКОВНИЦА

ПОКЛОН ИЗУЗЕТНЕ ВРЕДНОСТИ
ЈЕДИНСТВЕНА ЗБИРКА ОД 15 СЛИКОВНИЦА ЗА НАЈМЛАЂЕ ЧИТАОЦЕ У УКУСНО ОПРЕМЉЕНОЈ И ОРИГИНАЛНОЈ КУТИЈИ — КОВЧЕЖИЋУ

Избор најлепших сликовница за децу — класичне бајке и оригиналне приче наших најпознатијих дечјих писаца са илустрацијама познатих ликовних уметника.

15 сликовница
364 стране формата 26 x 20,5 см
260 илустрација у боји

ХРАБРИ КЕКЕЦ
ПЕПЕЉУГА
ПРИНЦЕЗА НА ЗРНУ ГРАШКА
ЦРВЕНКАПА
УСПАВАНА ЛЕПОТИЦА
НЕВАЉАЛИ ЗЕЧИЋ
СНЕЖАНА
ЗЛАТНА ПРИЧА
СУНЦОБРАН
БАЛОНЧИЋ
ИВИЦА И МАРИЦА
ГАРОВ У ЗООЛОШКОМ ВРТУ
ПАПУЧИЦА — МАЦА
КО ЈЕ НАПРАВИО ВОЈИ КОШУЉИЦУ
КРОЈАЧ БОЦКО
МИШУЛЕНЦЕ

Издавачко предузеће
„Вук Караџић", Београд, Краљевића Марка 9

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем комплет ЗЛАТНА СЛИКОВНИЦА по цени од 300 динара ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ (плаћање приликом преузимања књига од поште) а по одбитку попуста од 5%.
НА ОТПЛАТУ — по цени од 300.— динара, који ћу износ исплатити у три редовне месечне рате по 100.— динара, почев од ———————— 197—— године. Рате ћу уплаћивати редовно по пријему књига, рачуна и уплатница.
(Непотребно прецртати)

____
(Име и презиме)

____
(Поштански број и место)

____
(Адреса стана)

____
(Назив и адреса радне организације)

Овера запослења за купце на отплату | Купац

____
(бр. л. к. и где је издата)

Наруџбеница се оверава само при куповини књига на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак претпоследњег чека од пензије.

Књиге од којих дете не може да се одвоји док не прочита и последњу страну права су драгоценост. Да је књига најбољи друг сведочи и „ЗЛАТНА СЛИКОВНИЦА"
ЦЕНА КОМПЛЕТА ОД 15 сликовница 300.— динара

Књиге се могу купити за готово са 5% попуста или НА ОТПЛАТУ у три месечне рате по 100.— динара месечно.

КУПЦИ ИЗ БЕОГРАДА КОМПЛЕТ МОГУ ДОБИТИ У ПРЕДУЗЕЋУ „ВУК КАРАЏИЋ", Краљевића Марка 9, сваког радног дана, сем суботе, до 15 часова.

ЈАПАНСКА ИНВАЗИЈА

НИКО НИЈЕ ТАКО И ТОЛИКО НЕКИМ ПРОИЗВОДОМ ОСВОЈИО СВЕТ КАО ШТО ЈЕ ТО УЧИНИО ЈАПАН МОТОЦИКЛИМА »ХОНДА«, »СУЗУКИ« И »ЈАМАХА«

Све до 1959. године господари мотоциклистичких тркачких стаза били су европски произвођачи мотоцикла. И заиста: њихове машине биле су ненадмашне. Није на њиховој страни била само традиција у изради двоточкаша, познавање „у душу" свих мана и врлина једног мотоцикла и уходана производња, него и врсни возачи који су из тих брзих „чудовишта" знали да извуку максимум на тркама. А баш ово последње — европски возачи — мучило је све фабрике ван Старог континента које су покушале да се с њима ухвате у коштац. Ипак, те, 1959. године, Јапанци су претили да уграбе њихов примат. Појавили су се нагло и неочекивано.

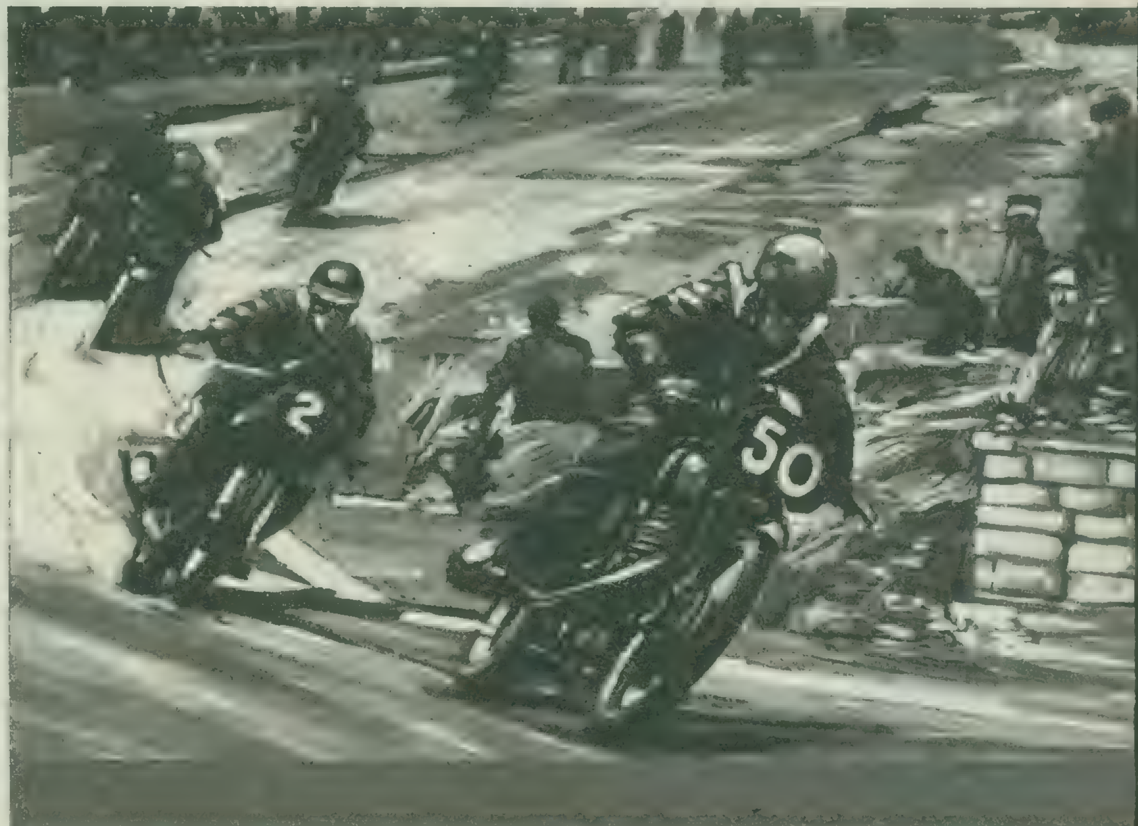
Прво се огласила фирма „Хонда" са истоименим мотоциклом од 125 кубика и то на трци за туристички трофеј. Због слабих возача Јапанци нису учинили много, али су изненадили стручњаке конструкцијом свог мотоцикла. Личио је на НСУ који је престао да се производи пет година раније. Имао је два цилиндра, а његов мотор од 18 коњских снага могао је да начини читавих 14.000 обртаја у минути!

Европске фабрике мотоцикла схватиле су да се над њима надвијају црни облаци. Нису погрешиле.

УЧИЛИ НА ГРЕШКАМА

Следеће године фирма „Хонда" се вратила. Њени власници пажљиво су уочили сопствене грешке претходне године и 1960. их нису поновили. На тркама у Европи појавили су се са мотоциклима од 125 и 250 кубика. И овог пута остали су кратких рукава, без награде, опет због слабих возача, али је тада свима било јасно да њихови мотоцикли мирне душе могу понети епитет најбољих. Што се тиче возача проблем је решен већ у току те године: најбољим међу најбољима Џиму Редману, Тому Филису и Бобу Брауну понуђена је велика свота новца да потпишу уговор којим се обавезују да убудуће возе искључиво за јапанску фирму. Они су то оберучке прихватили јер су се због новца и бавили тим опасним занимањем.

„Хонди" је ишла на руку још једна срећна околност: наредних година повукао се са тркачких стаза најбољи возач мотоцикла Италијан Карло Убијали, па су Јапанцима била широм отворена врата успеха на тркама. Од италијанске фирме „MV Augusta" купили су талентованог Луиђија Таверија, а затим и познате возачке звезде Мајкла Хејлвуда и Боба Макинтајера. Успех није изостао. Прва четири места у трци мотоцикла од 210 кубика припала су „хонди". Победе су се низале као ниска драгуља.

АЖДАЈА НА ДВА ТОЧКА

Чувена „хонда" од 250 кубика имала је мотор са четири цилиндра по узору на класичне конструкције, али је имала једну у свету технике готово револуционарну новину. Наиме, сваки њен цилиндар „носио" је по један вентил! И не само то: снага мотора износила је ништа мање него 43 коњске снаге!

Европљани нису ништа предузели да спрече продор Јапанаца на тркачке стазе. Кад су се после „Хонде" појавиле јапанске фирме „Сузуки" и „Јамаха", то је већ личило на праву инвазију „Земље излазећег сунца". Тада је већ било касно да се у Европи учини било шта и конкурише јапанским конструкторима мотоцикла.

„Јамаха" и „Сузуки" су се први пут такмичили на Старом континенту 1960. без успешно. Ни следеће године нису боље прошли. Додуше, производили су само мотоцикле од 125 кубика и то у класичној серији. А на том терену источнонемачка фирма „MZ" још увек је царовала. Јапанцима је поред ње пружао снажан отпор само западнонемачки „BMW" коме је „Хонда" посебно сметала. Међутим, суморни дани за „MZ" настали су када је овог произвођача напустио његов најбољи возач Дагнер. „Сузуки" није оклевао, просто га је уграбио и током 1961. и 1962. године Дагнер је своју славу потврђивао на „Сузукијевим" мотоциклима. На оном од 50 кубика постао је и светски првак.

Овај малени мотоцикл, налик на мопед, био је, у ствари, права правцата „аждаја" јер је његов мотор могао да начини и до 10.000 обртаја у минути! Осим тога имао је јачину од читавих 10 коњских снага и развијао брзину од готово 150 километара на час!

НИ СМРТ НЕ ПОМАЖЕ

Већ у почетку „Хонда" је 1961. године, исте оне када је „Сузуки" покупио награде мотоциклом од 50 кубика, једноставно збрисао своје противнике у класи мотоцикла од 250 и 350 кубика. Само је италијанска фирма „MV Augusta" успела некако да уграби пехар у трци мотоцикла од 500 кубика.

Ситуација је постала драматична наредне 1962. године. Италијани су некако дошли себи, добро „претресли" своју „аугусту", ојачали мотор колико су могли и на тркама ступили у огорчену борбу са „хондом". Узалуд. Чак је њихов возач Том Филис изгубио живот исклизнувши у једној кривини са стазе!

А онда се међу водеће умешала и „Јамаха" својим изванредним мотоциклом чији је мотор био конструисан по угледу на источнонемачки „MZ" са диск-вентилом, два цилиндра и ваздушним хлађењем. На овом мотоциклу возач Фумио Ито победио је на првенству Белгије 1962. године и у борби за Светски куп освојио треће место у коначном пласману.

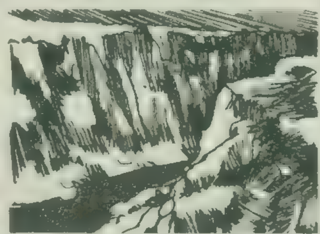
Јапански мотоцикли и да нас држе врх светског мотоциклизма. Озбиљнију конкуренцију, бар за сада, немају.

J. K.

СЛАВНА ИСКРЗАНА ПУКОТИНА

Познати Гранд кањон у Аризони, у Сједињеним Америчким Државама, право је ремек-дело природе. Ова „искрзана пукотина" дугачка је 349, широка између 6 и 29 километара и висока 1600 метара! Из подножја кањона издиже се на стотине врхова и литица које је ерозија издубила и дала им фантастичне облике. Стене су углавном мркоцрвене боје, али на сунцу она прелази у гримизну. Осим тих, стене су обавијене у другим нијансама боја: бледим, мркожутим, сивобелим, благоружичастим, зеленкастим, плавкастим а у највећим дубинама тамномрким и тамносивим. Прави калеидоскоп!

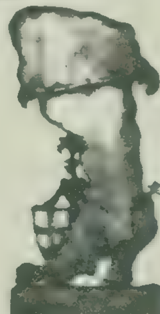
Климатске промене дуж зидова кањона одражавају се у биљном и животињском свету који варира од субарктичких облика у близини ивица кањона до облика пустињског живота у околини нивоа реке Колорадо која је и издубила ово светско чудо. Тачније, ту се може наћи биљни и животињски свет који се ,иначе, сусреће на огромном пространству од Мексика до Канаде!

ТО ЈЕ ЦИПЕЛА!

Ципела изложена у музеју немачког града Дебелна највећа је на свету: висока је три метра и седамдесет сантиметара а дугачка два метра. Ципелу су израдила три мајстора 1925, кад је празновано 600 година од оснивања обућарског еснафа. Мајстори су за израду ове ципеле утрошили 750 радних часова, десет телећих кожа за горњи део и десет килограма дебеле коже за ђон.

Посетиоци музеја су израчунали да би човек коме би та ципела пристајала морао да буде висок бар двадесет метара.

БИТКА на МОХАЧУ

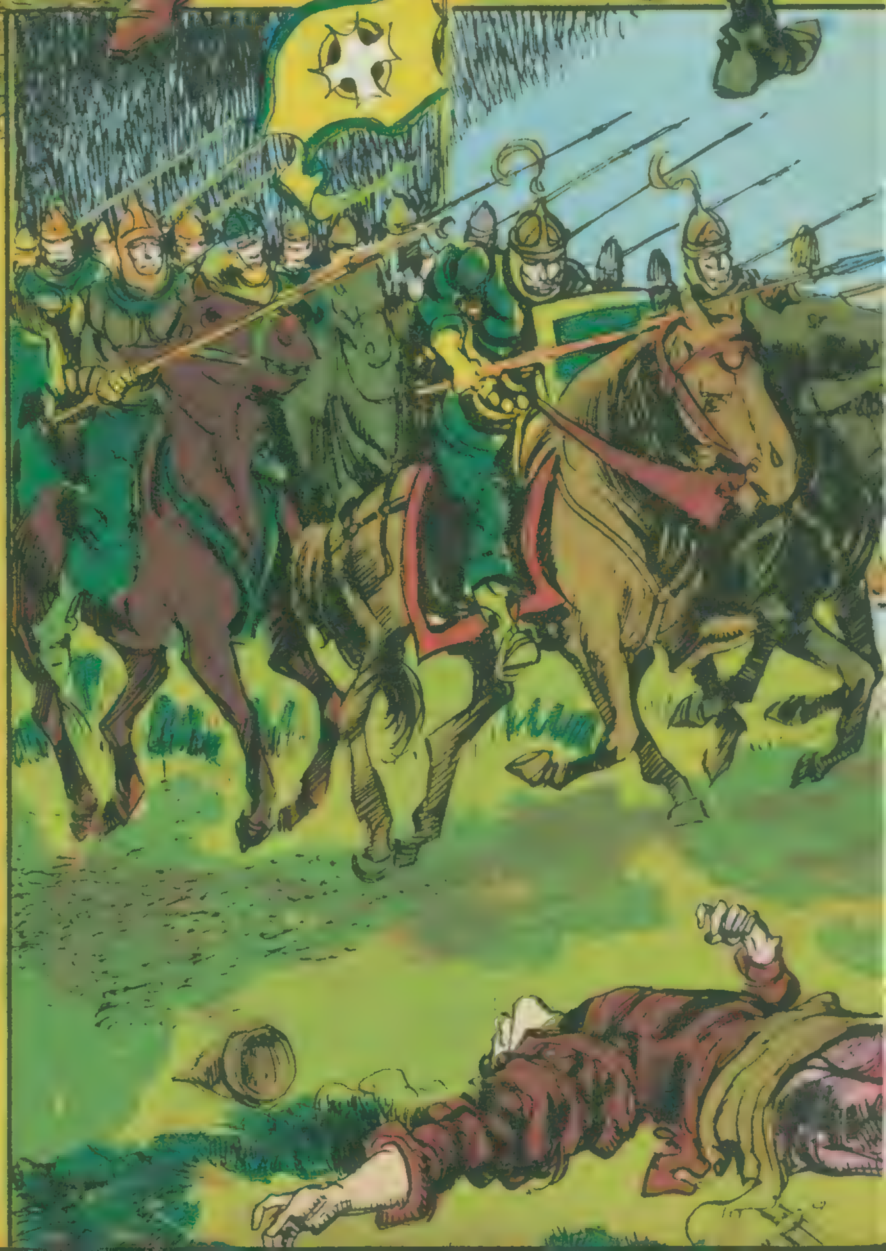
Ове године, 29. августа, навршила су се тачно четири и по века од битке на Мохачу у којој су Турци потукли мађарску војску. За Мађаре, овај пораз значио је ропство дуго сто педесет година, а за Турке — отворен пут ка средњој Европи.

Крајем 15. и почетком 16. века Османлијско царство није више само копнена него и поморска сила, што ће му и омогућити да изврше снажнији притисак у Европи и Средоземљу. Сан султана Селима да створи моћно, централизовано царство оствариће његов наследник Сулејман II Величанствени (1494—1566). Он је 1520, одмах по ступању на престо, почео припреме за велике освајачке походе. Године 1521. Турци су освојили Београд и Шабац с намером да крену даље. Вршене су припреме за напад на Мађарску. На жалост, вести које су стизале с југа нису у Мађарској схваћене као најнепосреднија опасност и знак за озбиљне припреме одбране. Разједана и ослабљена унутрашњим несугласицама Мађарска, у којој влада неискусан двадесетогодишњи краљ Лајош II, није била у стању да се одупре турској сили.

Године 1514. земљу је потресао велики сељачки устанак дигнут услед неиспуњених обећања сељацима да ће, учествовањем у крсташком рату против Турака бити ослобођени кметовских дажбина. Када се феудално племство Мађарске супротставило формирању сељачке војске, њен вођа Дожа Ђерђ, и сам племић, окреће војску против племства. Устанак је угушен а он свирепо уморен. Овај устанак учинио је Мађарску, између осталог, неспособном да дочека Сулејмана. Турци су 26. августа 1526, пошто су заузели Петроварадин, Илок и Осијек пловећим мостом прешли Драву и 28. августа стигли до Мохача где су заузели стратешки важнији положај. Султанова војска бројала је око 100.000 војника а мађарска око 24.000 (подаци из Војне енциклопедије књ. 5, стр. 678). Не схватајући предности Турака, мађарско племство подстиче краља Лајоша да одлучујући напад почне не чекајући војску ердељског кнеза Јована Запоље и хрватског бана Крсте Франкопана који су журили у помоћ.

У првом сукобу мађарски војници разбили су турске редове. Међутим, јединице Берам-паше тада се раздвајају и кроз настали отвор између два крила турски топови су, избацујући ватрене кугле, решили исход велике битке, која је трајала само један и по час. У паничном бегу са попришта сукоба краљ Лајош се удавио у једном потоку.

Недалеко од Мохача, на брду Харсани, дошло је још једном до сукоба са Турцима 1687. године. Овога пута је царска војска под Карлом Лотарингијским и Лудвигом Баварским нанела Турцима пораз и прекинула ропство које је трајало деценијама.

ХИТ СТРАНА

Већ скоро десет година једна група не силази са светске поп-сцене. То је амерички састав ВОР који има седам чланова и са којим је својевремено радио и постизао велике успехе гитариста Ерик Клептон. Захваљујући свом новом албуму, група је јесенас поново у жижи интересовања дискофила и због тога смо одлучили да вам нешто више кажемо о њеним члановима, музичарима светског гласа. Како су сви они врсни музичари, група нема свог вођу. Али, ако их запитају ко је шеф, сви прстом показују на Папа Ди Алена, најстаријег члана.

ВОР | WAR | РАТ

Још од малих ногу **Папа Ди Ален** (Papa Dee Allen) почео је да се бави музиком. У почетку је свирао класичну а затим џез-музику и данашњој постави групе ВОР он је дао специфичну боју звука. Свира клавир, перкашн и сопран саксофон. У почетку своје музичке каријере маштао је да постане оперски певач због чега је више од две године школовао глас. Он сам тврди да много више ужива у брзој вожњи и оправљању аутомобила и да му је музика споредна. Тренутно завршава снимање свог солистичког албума чија ће се промоција обавити крајем године.

Харолд Браун (Harold Brown) је у групи од првог дана. Још као оснивац свирао је конге, затим виолину, да би се на крају определио за бубњеве. Са женом и три сина живи на једној фарми недалеко од Лос Анђелеса, а власник је и филмске компаније која производи 16-милиметарске документарне филмове. За њега кажу да у музику уноси елементе филозофије.

Дикерсон (B. B. Dickerson) рођен у Торенсу, у Калифорнији, најмлађи је члан састава. У детињству, до 11. године, свирао је клавир а онда га је ујак „упознао" са гитаром, за коју се касније потпуно опредељује. У групи ВОР је басиста. У 13. години формирао је сопствену групу са којом је свирао на школским игранкама. Данас се бави још и продуцентским пословима. Недавно снимљени сингл „Дух 76" (Spirit of 76) његове групе »The Booty People on Calla Records« већ се налази на америчкој топ-листи.

Лони Џордан (Lonnie Jordan) је одрастао са музиком. У осмој години почиње да свира гитару, да би касније научио и клавир. Сада свира све инструменте сем дувачких, а често се појављује и као композитор. О свему томе каже: „Још као дечаци моја браћа и ја певали смо по разним хоровима. У нашем суседству су становали неки Мексиканци тако да је увек било песме и музике. Данас ми се понекад догоди да на концерту, док се налазим на позорници, смислим читаву нову песму. Због тога сам одлучио да издам свој соло-албум на коме ћу сам да свирам све инструменте".

Чарлс Милер (Charles Miller) се једног дана у Лонг Бичу случајно срео са Харолдом Брауном и у његовом саставу почео да свира саксофон и кларинет које и данас свира у групи ВОР. Тежи да на својим инструментима достигне савршенство, због чега по неколико сати дневно вежба. Хоби су му аутомобили и „мајсторисање" око њих. Са женом и четворо деце живи у Холивуду.

Ли Оскар (Lee Oskar) је рођен у Данској, у Копенхагену. Када је напунио 18 година са хармоником на рамену напушта Европу и одлази у Њујорк одакле се после извесног времена пребацује у Лос Анђелес. Ту среће Ерика Бардона који је тада напустио ЕНИМАЛС и са којим се прикључује новоформираној групи Вор. Марта месеца ове године изишао му је соло-албум под називом „Ли Оскар заједно са ВОРОМ" о коме каже: „Тај албум је специфичан због тога што смо нас седморица имали потпуну слободу стварања".

Хауард Скот (Howard Scott), рођен у Сан Педру, у Калифорнији, свира неколико инструмената. Бави се и компоновањем и копродуцентским послом за групу ВОР. О свом изузетном таленту каже да је никао из његове превелике љубави према музици, мада је из школског оркестра био избачен као неталентован. Због тога је по сваку цену желео да се докаже што је данас у потпуности и успео. Слободно време проводи пишући песме и приче у нади да ће оне једног дана бити објављене.

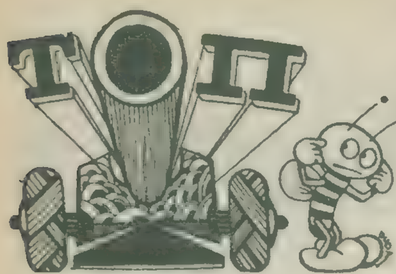
ПЛОЧЕ НАШИХ ДИСКО-КУЋА

ЈУГОТОН

ЂЕЛО ЈУСИЋ

На албуму познатог композитора Ђеле Јусића, који носи назив Срећу чине мале ствари, као солисти појављују се Тереза Кесовија, Дубровачки трубадури, Ибрица Јусић, Зденка Вучковић, Тома Бебић, група Либертас, Вицо и Срђан и Борис Дворник.

ДОМАЋА ЛИСТА

1. МИЛОВАН — Жељко Бебек — ЈУГОТОН

2. ДОК СМО ЈА И МОЈ МИШ БИЛИ БОКСЕРИ — Дадо Топић — ПГП РТБ
3. ТАЧНО У ПОДНЕ — YU група — ЈУГОТОН
4. ВОЛЕО САМ ЈЕДНУ МАЛУ — Стаклено звоно — ЈУГОТОН
5. ЈА ТЕ ВОЛИМ, АЛЕКСАНДРА — Душко Локин — SUZY
6. ЏАМБО — Ипе Ивандић — ЈУГОТОН
7. ЈОШ И ДАНАС ТЕКУ СУЗЕ ЈЕДНЕ ЖЕНЕ — Мишо Ковач — SUZY
8. ЉУБАВНИ ЈАДИ ЈЕДНОГ ПАРНОГ ВАЉКА — Парни ваљак — ПГП РТБ

9. СКАЛИНАДА — Оливер Драгојевић — ЈУГОТОН
10. ЛУДА КУЋА — Бисера Велетанлић — ПГП РТБ

СТРАНА ТОП-ЛИСТА У ДОМАЋОЈ ПРОДУКЦИЈИ

1) DEVIL WOMAN — Cliff Richard — ЈУГОТОН
2) YOU SEE THE TROUBLE WITH ME — Barry White — ПГП РТБ
3) RODRIGO'S GUITAR CONCERTO — Manuel — ЈУГОТОН
4) LET'S STICK TOGETHER — Bryan Ferry — ЈУГОТОН
5) ALL BY MYSELF — Eric Carmen — ЈУГОТОН
6) SAMBARIO — Drupi — ПГП РТБ
7) NOBODY'S FOOLS — Slade — ПГП РТБ
8) PINBALL WIZZARD — Elton John — ПГП РТБ
9) SHOW ME THE WAY — Peter Frampton — ПГП РТБ
10) SATISFACTION — Rolling Stones — ЈУГОТОН

ЕНГЛЕСКА

1) DANCING QUEEN — Abba
2) THE KILLING OF GEORGIE — Rod Stewart
3) CAN'T GET BY WITHOUT YOU — Real Thing
4) I AMA CIDER DRINKER — The Wurzels
5) ARIA — Acker Bilk
6) MISSISSIPPI — Pussycat
7) (LIGHT OF EXPERIENCE) DOINA DE JALE — Gheorghe Zamfir
8) BLINDED BY THE LIGHT — Manfred Mann Earthband
9) YOU DON'T HAVE TO GO — Chi-Lites
10) I ONLY WANNA BE WITH YOU — Bay City Rollers

BARRY RYAN

Нови сингл Бари Рајана са композицијама Џуди (Judy) и Најбоље године моје љубави (Best Years of Mu love) је најбоље остварење овог код нас не тако популарног певача.

ОСИБИСА

Позната седмочлана група ОСИБИСА представља нам се на малој плочи са две нумере. Песме »Dance the Body Musc« i Wellcome Home« налазе се и на најновијем албуму групе Добро дошли кући (Welcome Home«.

НЕДА УКРАДЕН

Позната сарајевска интерпретаторка забавне музике Неда Украден снимила је у издању продуцентске куће Југотон сингл на коме су две песме: „Ја још памтим само твоје име" и „Нека сузе кажу, мили".

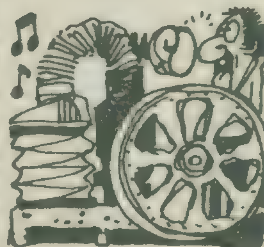
ПОП-ЗАНИМЉИВОСТИ

Протекло лето, променљиво и тмурно у целом свету, као да је утицало на многе поп-звезде и њихово расположење. Неке поп-групе најављују персоналне промене а неке од њих, до јуче у самом врху, више и не постоје. Ричи Блекмор је напустио састав и са новоформљеним (Rainbow) постиже извесне успехе. За басисту Глен Хјуза више нема места у групи док друга двојица са најдужим стажом, Џон Лорд и Јан Прајс, безуспешно покушавају да наставе традиције ДИП ПАРПЛ (Deep Purple). Друга вест о разилажењу која је можда још више узбудила поп-јавност је информација да је певач групе ЈУРАЈА ХИП (Uriah Heep) Дејвид Бајрон најурен из групе! Његово одсуство покушава да надокнади искусни Џон Ветон али, бар за сада, без неких већих успеха. И на крају још једно изненађење: РОЛИНГСТОУНСИ опет траже новог члана. Рони Вуд, како сазнајемо, чврсто је одлучио да напусти компанију Мик Џегера после позива Рода Стјуарта који ради на стварању нове групе у којој би чланови некада изврсних ФЕЈСИСА и даље имали водеће улоге

Поп кретања у свету нису мимоишла ни наше музичаре. Једна од најстаријих и најпопуларнијих домаћих група београдска YU група остала је почетком лета без бубњара Раше Ђелмаша. Било је такође речи да ће популарне „смаковце" напустити оргуљаш Лаза Ристовски, али они

тврде да о томе нема ни говора. Међутим, са сигурношћу се може говорити о одласку неких чланова из ТЕШКЕ ИНДУСТРИЈЕ. Док их не видимо заједно и не начинимо фотографију ви последњи пут погледајте снимак старе поставе и не очајавајте већ пустите плочу „Живот је маскенбал" у извођењу ТЕШКЕ ИНДУСТРИЈЕ која је овога лета била чест гост радио-програма.

БИРАМО НАЈПОПУЛАРНИЈЕ

Од овог броја Забавник почиње велику годишњу анкету о популарности домаћих певача и група. Циљ нам је да на основу ваших гласова утврдимо ко су најпопуларније поп-личности 1976. године. Пошто очекујемо да сви наши читаоци узму учешћа у анкети верујемо да ћемо овом акцијом добити праву слику о популарности појединих интерпретатора забавне и поп-музике. Двадесет читалаца који буду гласали за оног певача или групу који на основу анкете буду проглашени за најпопуларније наградиће ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК и ПРОДУКЦИЈА ГРАМОФОНСКИХ ПЛОЧА Радио-телевизије Београд.

Листу са 19 имена певача и група на којој сте заокружили само једно име треба да исечете и залепите на полеђини дописнице. Ако сматрате да би се на листи популарних требало да нађе и неко друго име упишите га у празан простор и тиме сте већ дали свој глас. **Понављамо, гласати можете само за једног певача и једну групу.** Само тако попуњени анкетни листић биће узет у обзир код збрајања гласова. Резултате гласања објавићемо у новогодишњем броју ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА а до тада сваке недеље на ХИТ-СТРАНИ анкетни листић **ХИТ-ПЕВАЧИ И ГРУПЕ 1976. ГОДИНЕ.**

Дописница на чијој је полеђини залепљен исечен анкетни листић са заокруженим само једним именом певача и једне групе или пак дописаним **именом**, шаљите на адресу: ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК, 11000 Београд, поштански фах 124.

БИРАМО НАЈПОПУЛАРНИЈЕ — ХИТ 1976.

ВОКАЛНИ СОЛИСТИ	ГРУПЕ
1) АРСЕН ДЕДИЋ	1) АМБАСАДОРИ
2) БИСЕРА ВЕЛЕТАНЛИЋ	2) БИЈЕЛО ДУГМЕ
3) БОБА СТЕФАНОВИЋ	3) БУЛДОЖЕР
4) ВЛАДИМИР САВЧИЋ ЧОБИ	4) БУМЕРАНГ
5) ДАДО ТОПИЋ	5) ЗЛАТНИ ПРСТИ
6) ДУШКО ЛОКИН	6) INDEXI
7) ЗДЕНКА КОВАЧИЧЕК	7) YU ГРУПА
8) ЗДРАВКО ЧОЛИЋ	8) ОПУС
9) ЗЛАТКО ПЕЈАКОВИЋ	9) ПАРНИ ВАЉАК
10) ЈАДРАНКА СТОЈАКОВИЋ	10) PEPEL IN KRI
11) ЈОСИПА ЛИСАЦ	11) ПОП МАШИНА
12) КЕМАЛ МОНТЕНО	12) ПОСЕБНО ПАКОВАЊЕ
13) КСЕНИЈА ЕРКЕР	13) С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ
14) МИША МАРКОВИЋ	14) СЕПТЕМБАР
15) МИШО КОВАЧ	15) СМАК
16) МИКИ ЈЕВРЕМОВИЋ	16) СТАКЛЕНО ЗВОНО
17) НЕДА УКРАДЕН	17) СУНЦОКРЕТ
18) ОЛИВЕР ДРАГОЈЕВИЋ	18) ТЕШКА ИНДУСТРИЈА
19) ТЕРЕЗА КЕСОВИЈА	19) ТИМЕ
20)	20)

НАПРАВИТЕ САМИ

МУФ

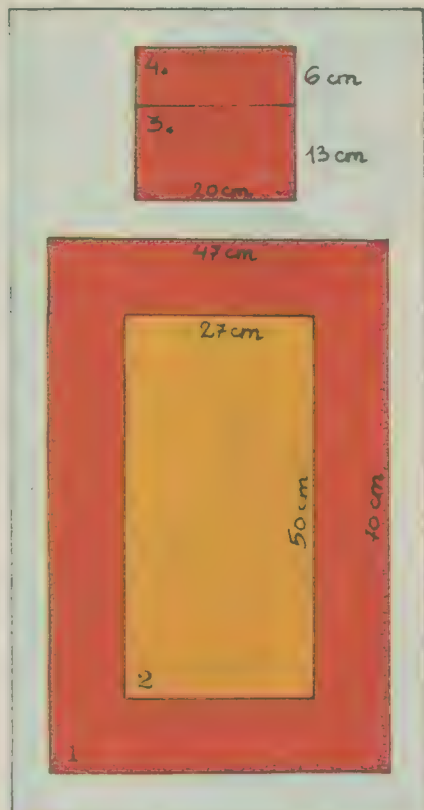
КУТАК ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ

Муф је био модни крик у прошлом веку. Носио се уместо рукавица, па и са рукавицама када су зиме биле јаке. Муф је најчешће прављен од крзна, али како је крзно веома скупо и тешко се с њим ради, предлажемо вам да га направите од штофа.

На **цртежу 1** дата је шема кроја за муф. Уколико у кући имате парчад штофа одговарајуће величине, утолико боље. За муф су вам потребна два комада штофа или чоје величине 27 x 50цм (**1 на црт. 1**), затим један комад величине 47 x 70цм (**2 на црт. 1**). Тај други комад треба да буде од лепшег материјала јер је то лице муфа. Од истог тог материјала потребан је и по један комад означен са 3 и 4 на истом цртежу — то су џеп и поклопац на џепу који се ставља на муф. Потребно вам је и мало неопредене вуне или пак вате, само тада муф неће бити тако топао. Између два дела означена са 1 стави се вуна и то тако да слој буде тањи дуж линија А—А и линија В—В (**на црт. 2**). То је зато што ће се дуж линија А—А шити, а дуж линија В—В пресавити. Отприлике у тачкама С треба ставити најдебљи слој вуне да би муф био топлији и да би био правилно обликован. Затим све ово проштепајте на машини као на **цртежу 3**, онако како се прошива јорган. Ако ваша машина не може да прошије тако дебелу површину, прошијте руком, крупним бодом, као када фирцате. Ово је потребно да се вуна не би померала и сва отишла на једну страну. Затим зашијте ивице А—А као на **цртежу 4**. Узмите део означен са 2 на **цртежу 1**, обавијте га око основе муфа (оно што сте добили на **цртежу 4**) па га профирцајте као на **цртежу 5**, али пазите да не ухватите иглом и костур муфа. Затим скините профирцани део са муфа, проштепајте на машини тамо где сте профирцали и зашијте џеп и поклопац на џепу као што видите на **цртежу 6**. Овако обрађену пресвлаку поново навуците на муф, подесите средину, подврните ивице ка унутра и руком, ситним бодом, зашијте пресвлаку за костур муфа (**црт. 7**). Предња страна готовог муфа види се на **цртежу 8**. Унутрашња страна, тј. страна која се наслања на стомак види се на **цртежу 9** (на тој страни је џеп).

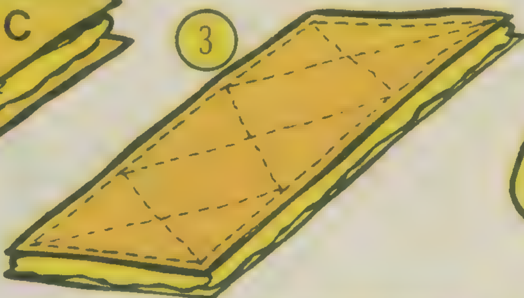
Муф се може носити на два начина: тако што ће се кроз њега провући гајтан и обесити око врата (**црт. 10**) или без гајтана тако што ће се навући на руку до лакта (**црт. 11**).

Напомена: пре него што почнете да шијете, делове 2, 3 и 4 порубите дуж свих ивица.

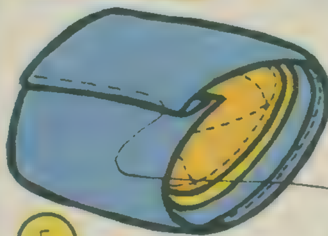

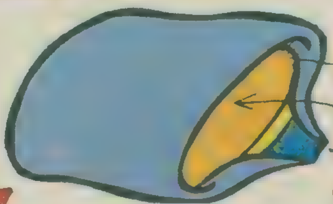
1

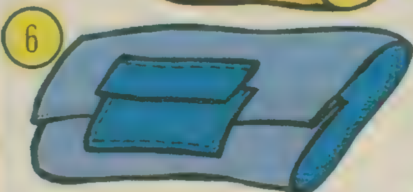

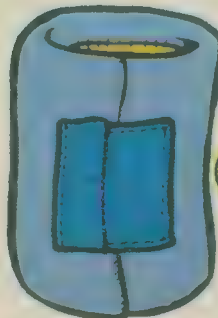

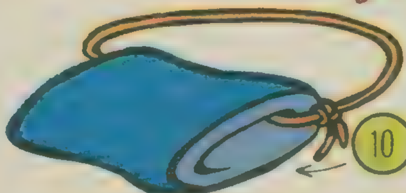

НЕ ПАЛИТЕ СВЕЋУ СА ОБА КРАЈА

„Све што не можете данас урадити — оставите за сутра!" саветују лекари у жељи да својим пацијентима спасу срце и живот.

Када следећи пут пожурите на воз који само што није кренуо, покушајте да уместо тога останете код куће и неколико минута мирно посматрате своје рибице у акваријуму — под условом да имате акваријум. А затим на време крените на станицу да ухватите други воз. Можда вам овај савет звучи као предлог за губљење времена, али ако вам га даје лекар — треба добро да размислите. Јер, можда ће вам овакав „рецепт" једном спасти живот!

Сваке недеље 4000 мушкараца и жена, већина четрдесетих и педесетих година живота, умре од срчаног напада. А све чешће и млађи, па и веома млади људи оболевају од срчаних болести. Лекари кажу да данашњи човек живи сувише журно, „гори свећу са оба краја", живећи под сталним притиском, у сталној трци и бојазни да неће стићи и постићи. Зато озбиљно препоручују да тренутке мира и тишине посветите посматрању рибица у акваријуму, да се релаксирате, да одустанете од трке за зарадом међусобног такмичења за боље место, за скупљи аутомобил.

СРЦЕ ЈАЧЕ БИЈЕ

Све већи број људи данас живи под непрекидним притиском: ту су узбуђења која изазивају напети филмови, концентрација за воланом у саобраћајној гужви, нервоза на послу, сукоби с пријатељима и непријатељима, сталне зађевице у кући... Због тога срце јаче удара, пулс се убрзава а количина адреналина се повећава у крви. Због тога, уместо да сагоревају у физичкој акцији, масноће се акумулирају у крвотоку, облажући артерије и стварајући предуслове за такозвана коронарна обољења.

Дуго се сматрало да жене, нарочито оне млађе, не могу да оболе од срца јер их наводно штите женски хормони. Данас, међутим, све већи број жена оболева па и умире од срчаних болести јер преузимају на себе типично „мушке" послове почињу и да пате од „мушких" болести. Хормони с тим, како изгледа, имају врло мало везе, јер они досад нису штитили жене од инфаркта, већ начин живота који су водиле. Мање физичког рада код куће и много више брига и нервозе на послу — то су узроци што су се и на овом пољу жене изједначиле с мушкарцима.

Према статистици, од срчаног напада најчешће страдају поједине професије: у првом реду пилоти, такси-возачи, бизнисмени, судије и новинари. Природа њиховог посла изазива сталну напетост а недостатак кретања онемогућава да масти брзо сагоре у организму. С друге стране, лучки радници рудари и носачи не треба много да брину о срчаним обољењима. Они улажу велики физички напор при раду, који проузрокује потрошњу сувишка масноћа у организму, а с друге стране немају толика узбуђења на послу.

ПРЕТЕРАНЕ АМБИЦИЈЕ

Ипак, поред професије на срчана обољења утиче темперамент и карактер човека. Др Мејер Фридман и др Реј Розенман, који ради на Институту за срчана истраживања у Сан Франциску, дошли су до закључка да поједине врсте људи лакше оболевају од осталих. У својој књизи „Ваше понашање и ваше срце" они тврде да људи одређеног темперамента, реаговања и радних навика које су назвали „типом А" много чешће оболевају од других.

„Типу А" припадају особе које „болују" од журбе, агресивности и жеље да се непрекидно такмиче и буду бољи од других", кажу они. „Такви људи су стално забављени хроничним, непрекидним сукобима с околностима, с другим људима, чак и са самим собом. Такав начин понашања је уобичајен међу бизнисменима и директорима који много раде и постижу знатне успехе, али се среће често и међу фабричким радницима, чиновницима, па чак и међу домаћицама.

Тип А лако може да се разликује од људи који нису предодређени да добију инфаркт: његови представници имају обичај да гласно говоре, нарочито истичу речи и да прекидају друге у пола реченице. Они први завршавају обед за столом, трче с посла на посао, када се на семафору упали зелена светлост, јурну напред као из топа испаљени.

Па ипак, човек не мора да припада типу А да би успео у животу. Енглески премијери Клемент Атли и Харолд Макмилан су живи пример мирних и сталожених људи који по својој психофизичкој конструкцији не подлежу срчаним обољењима.

„Претерано амбициозне особе које хоће да по сваку цену успеју у животу, иако је циљ обично изнад њихових способности и могућности, честе су жртве инфаркта" — каже др Малколм Курутерс патолог болнице „Света Марија" у Лондону у својој књизи „Западни начин умирања". Срчани напад неће задесити особу која је сваки час болесна, већ оне који су тобоже увек здрави: руководиоце, чиновнике и бизнисмене који мисле да су незамењиви и не желе своје обавезе да поделе с другима."

Његови савети за дуг живот и спас од коронарних обољења садржани су у неколико следећих реченица: **„Радите јогу, нађите времена да на миру слушате музику, шетајте се, уживајте у природи. Покушајте да лежите и опустите тело, мишић по мишић. Посматрајте залазак сунца, слушајте певање птица, размишљајте о свом животу. И запитајте се: вреди ли све то ставити на коцку због мало већег успеха на послу?"**

НЕ ИМИТИРАЈТЕ НИКОГ!

Лекари су чак стару „агресивну" изреку **„Што можеш данас урадити не остављај за сутра"** изменили у много здравију поруку за дуг живот **„Све што не мораш данас урадити, остави за сутра". „Уживајте у животу. Будите оно што јесте, немојте ни покушавати да имитирате друге"**, кажу они. Јер као што је рекао француски писац Шарл Пеги пре полавека: **„Када умиремо, не умиремо само од болести. Умиремо од начина живота какав смо водили".**

М. Ш.

НЕСАЛОМЉИВО СТАКЛО

У пространој Римској империји било је више стакларских центара, али је најзначајнији био онај у самом Риму — то је био читав један крај (Vicus Vitrarius) у којем се налазио велики број стаклара и код њих су могли да се набаве разноврсни предмети од стакла.

Стаклари из овог краја, као и многи пре и после њих, упорно су настојали да произведу несаломљиво стакло. Ако је веровати једној причи, за несаломљиво стакло се знало у овом старом римском стакларском центру.

Један стаклар је наиме успео да продре до самог императора Тиберија, јер је изјавио да ће само њему одати велику тајну од које ће сваки Римљанин имати користи.

Приликом ове посете он је Тиберију поклонио један предмет објаснивши да је начињен од несаломљивог стакла.

— **Да ли само ти знаш за тајну добијања несаломљивог стакла?** — равнодушно га упита Тиберије.

Када стаклар даде потврдан одговор, Тиберије нареди својим војницима:

— **Нека овај нестане заједно са својом тајном, јер ако стакло постане несаломљиво, моје радионице ће брзо пропасти.**

И несрећни стаклар је био погубљен — каже прича.

Када је пре две године екипа Академског спелеолошког клуба са Природно-математичког факултета у Београду допутовала у Сјеницу, њени чланови нису ни слутили да ће наићи на изузетно дугачку пећину, прави подземни лавиринт, са обиљем раскошних пећинских украса. Дванаест километара северно од Сјенице, у селу Горње Лопиже, понире Дубоки поток у велико гротло Ушачке пећине, да би се, после два километра подземног вијугања, појавио са друге стране Пећинског брда, у кањону Увца. Још 1935. године Ушачку пећину је посетио професор Боривоје Миливојевић. Касније је и др Милош Зеремски истражио преко два километра ове пећине, која се убрзо прочула као једна од најдужих и најлепших у Србији.

ПОДЗЕМНА РАСКРСНИЦА — Спустивши се у 40 метара дубоку јаму, спелеолози нису очекивали да је то само један од четири улаза у велики пећински систем. Кроз уски пролаз на дну јаме улази се у огромну дворану дугачку 100 а широку и до 50 метара, која, у ствари, представља раскрсницу пет звездасто разгранатих канала. Ова велика подземна „звезда" подсетила је њене посетиоце на Трг Димитрија Туцовића на Славији, у Београду, па је цела дворана одмах и добила име „Славија". У њеном горњем делу налази се читав систем великих, степенасто постављених басена, па се вода, у јесен и пролеће, прелива из једног у други и тако ствара слап задивљујуће лепоте.

ЧУДЕСНА ПРИРОДА ПЕШТЕРА

СИМФОНИЈА У КАМЕНУ

СВЕМОЋНИ ВАЈАР — Пажљиво се крећући подземним лавиринтом, где им је ветар још „показивао" пут, истраживачи су били изненађени правом катаклизмом у средишњем делу пећине. Чудесна и тајанствена снага природе ишчупала је из лежишта и равнотеже огромне камене стубове, од којих су неки имали пречник од преко 8 а висину и до 20 метара. Ударом непознатих подземних сила неки од ових колоса преломљени су као танка грана. Међутим, одмах поред њих, сребрнасти украси показивали су да је лепота пећине увек нова и да природа непрестано и полаковаја нове облике, фигуре, накит.

НАЈДУЖА У СРБИЈИ — После вишедневних испитивања, која су, са прекидима, трајала пуне две године, установљено је да је са својих 6085 метара Ушачки пећински систем дужи од свих до сада испитаних пећина у Србији. Међутим, како сви бочни канали још нису испитани, очекује се да је пећина још дужа. Пошто ће ускоро вода језера Хидроелектране „Сјеница" прекрити један део ове пећине, екипа Академског спелеолошког клуба Београд у саставу Ђ. Зрнић, С. Белошев, Б. Васиљевић, З. Ковач и М. Љешевић спрема се да ове јесени доврши истраживање.

ВЕТАР ПОКАЗУЈЕ ПУТ — **Један од канала нарочито је привукао** пажњу спелеолога. У њему је, на неким деловима, дувао пећински ветар брзином и до 60 километара на час. Истраживачи су знали да предстоји канал велике дужине, па су кренули трагом ветра и зашли у канал богат разним украсима од камена. На једном месту су застали пред необичном решетком од разнобојних сталактита и сталагмита, кроз коју је ветар звиждао као најјача бура. Звучан камен и акустична дворана брујали су као да неко свира на огромној харфи. Спелеолози су се затим низ пет метара дубок шахт, као низ тобоган, спустили у доњи део пећине који је водио према живописном кањону Увца.

МЕРМЕРНА БЕЛИНА У ПОЛУТАМИ — И поред великог искуства из других пећина, спелеолози су били готово запањени не свакидашњом лепотом која се указала пред њима. На дужини од око једног километра низао се стуб до стуба, мермерне белине, која је тајанствено светлуцала у полутами ове пећине. Све је било проткано мањим накитом разних боја и облика. Одушевљени, млађи спелеолози похитали су да „овековече" своју прву посету овом подземном рају.

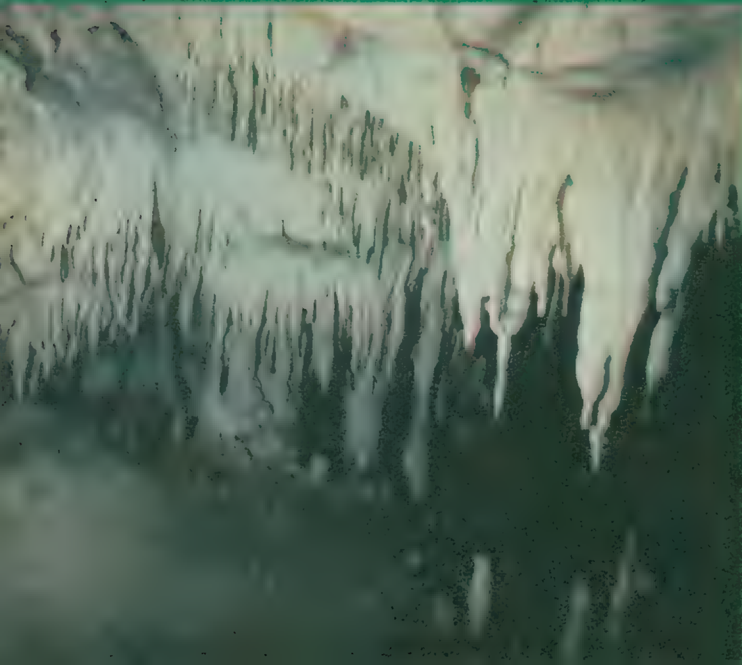

Текст и снимци: Милутин Љешевић

КАКО ИЗ ЛАВИРИНТА — Пошто су испитали и остале канале у „Славији", истраживачи су једним од њих, низ неколико стрмих одсека, ушли у нижи део пећине. Ту се екипа поделила: једна група је отишла лево, а друга десно. После извесног времена, разгледајући пећину и трагајући за излазима из ње, једни су се на површини појавили у кањону Увца, а други на месту где понире Дубоки поток. Тако је нађена сигурна веза и са преостала два пећинска улаза и решен подземни лавиринт.

ПРОТИВ ПОНОРНИЦЕ — **Трећег дана истраживања** извршено је топографско снимање пећинских канала. Када су око 8 часова ујутру ушли у пећину, у њој је сипила ситна киша. Дубоки поток понирао је у песку стотињак метара испред пећине. Удубљени у рад, спелеолози нису ни приметили да се поток продужио и да сада тече пећином дуж читавог канала. Кад су покушали да се врате, уски делови су већ били поплављени тако да се није могло проћи. Увидевши да су у клопци, потражили су неки заобилазни канал. Имали су среће, иначе би морали да се враћају неколико сати низ други улаз у кањону. Кад су следећег дана у три часа по поноћи, изашли, снажна река већ је понирала у Ушачку пећину.

ЛЕПОТА НЕВИЂЕНА — Пошто се налази у изузетно живописном кањону Увца, где ће се ускоро простирати Сјеничко језеро, пећина је изазвала велико интересовање и туриста и туристичких радника из Сјенице и Нове Вароши, па се очекује да ће наша земља, која је иначе богата разним пећинским лепотама, добити још једну испитану и уређену пећину, с раскошним украсима и необичним облицима подземног света.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

НЕ ЗАЧИКУЈТЕ РАЧУНАР

ЗОРАН ПОПОВИЋ

Управљање свемирским бродовима све више је препуштено рачунарима и нама, пилотима, претило је незапосленост.

Када су рачунари почели да замењују пилоте свемирских бродова, почео сам да их мрзим. Додуше, уз њихову помоћ се много лакше и безбедније путовало свемиром, али никако нисам могао да се помирим с тим да може да ме потпуно замени тај сплет жица и да боље од мене води неку летелицу.

Узалуд смо ми, свемирски пилоти, протестовали и говорили да човека нико не може да замени и надмаши, ипак је све више летелица опремано рачунарима, а за нас је било све мање посла.

Зар ти да ме замениш?

Гледао сам на космодрому једну такву нову летелицу. Била је то направа јајастог облика, један од оних прелазних модела у које је био уграђен аутоматски пилот, али још није избачена кабина из које се могло и ручно управљати. Брод је управо требало да прими путнике и последња контрола је била у току.

— Ко ће да вози овај чајник? — упитах подсмешљиво контролора.

Једва ме је удостојио одговора:

— Нико! Паметнији је од вас! Ради прецизно и никад се не опија! Такав компјутер вреди више него сви ви пилоти заједно!

— Ма немој! — одговорих — а како зна куда треба да иде?

— Свакој будали је познато да се претходно програмира...

Прекидох га:

— А је л' овај већ програмиран?

— Јесте.

— Откуд знаш?

— Гурни тај твој радознали нос у кабину па ћеш видети да је на пулту упаљена зелена лампица. Значи, већ је програмиран!

Не одолех искушењу и завукох се у кабину. На управљачком пулту светлео је зелени сигнал. Огледах се мало око себе. Кабина је била слична онима на старим бродовима, једино је аутоматски пилот био знатно већи од помоћних рачунара које смо ми користили. Обратих му се као да је жив:

— И ти, гвожђуријо, треба да замениш мене? Па то је да се човек искида од смеха...

Одједном зачух изнад главе:

— Ја нисам само од гвожђа, састављен сам од неколико различитих метала, пластике, стакла и урана... човек не треба да се искида, повреде би биле смртоносне...

— Глупердо! Све схваташ буквално! И теби поверавају толике путнике!

Разљућен, не дадох времена рачунару да ми нешто одговори, него навалих да лупкам по његовој тастатури притискајући насумице бројеве и слова.

Брже од светлости

Ђаво би га знао какав сам програм усадио у ту главурду од жица и електронских кола, тек, одједном, врата се с треском затворише, поче да брује и шушти... и ја се нађох на поду.

Притисак који ме је прикавао за под вероватно би ме смрвио да се у последњи час не дочепах управљачке столице и потонух у њу. Неколико секунди нисам могао да дођем до даха, а онда притисак попусти. Промешкољих се, наместих удобније и укључих антигравитациони појас. Учинио сам то у право време. Да нисам, ново убрзање би ме претворило у палачинку.

Судећи по ономе што сам осећао, а и по инструментима, брзина се ближила брзини светлости. Ако сам ја добро видео, и ако је инструмент био исправан, требало је да смо већ и премашили ту границу. Знао сам да је то теоретски могуће, али нико досад није ни покушао да лети брзином већом од светлости из простог разлога што је било сасвим неизвесно шта би се онда догодило. По једнима би дошло до анихилације материје, једном речи, све би испарило, нестало, док по другима чим се пређе брзина светлости почиње пут кроз време — уназад!

Гледајући инструмент који је показивао четири стотине хиљада километара у секунди, жарко сам желео да они први не буду у праву.

— Куда ли сад, до ђавола, идем?

Рачунар ми спремно одговори:

— Просторне координате: осми квадрант без паралактичне исправке на јужној хемисфери невидљивог дела Васионе са одступањем три и по лучна степена од галактичке равни са исправком према датој ситуацији ако се наиђе на планету погодну за живот у земаљском смислу. Временске координате: шест векова уназад по локалном земаљском рачунању времена. Друго: ђаво не постоји, то је само митска личност и до њега се не може ићи, координате непознате!

— Баш ти хвала — рекох — сад ми је све јасно!

Стварно си прецизан!

Нисам се осећао баш најпријатније при помисли шта сам урадио лупкајући онако насумце по програматору. Још сам и добро прошао, могао сам му рецимо, и не знајући, дати задатак да ме стрмоглави право у средиште неког сунца! Овако, кад боље размислим, још бих и могао да се извучем. Али, шта да радим? Да сада изменим програм служећи се приручником за кодирање који је стајао на управљачком пулту, било је веома опасно. При оваквој брзини свака нагла промена би могла да доведе до распадања брода! Није ми остајало ништа друго него да прво сачекам крај задатог програма, па да тек онда убацим нови у рачунар.

Још упитах:

— Колико ће трајати ово путовање?

— По земаљским мерилима тридесет минута, четрнаест секунди, двадесетих стотих и шеснаест хиљадитих. Остало је још двадесет минута, осам секунди, пет стотих и две хиљадите...

— Стварно си прецизан, нема шта! — рекох.

Дакле, још мало па ћу видети где ћу се наћи и шта ће ме снаћи.

Успоравање је почело исто тако нагло као и убрзање, али овог пута све то поднесох без проблема, јер ме је антигравитациони појас штитио. Кад брзина спаде на десетак километара у секунди, укључих спољне сензоре и на екрану угледах неку планету прекривену облацима.

— Ово као да је Земља — рекох гласно.

— Није — одговори ми рачунар — али су услови на њој према мојим подацима скоро идентични као и на Земљи. Животна активност приметна, атмосфера погодна, однос воде и копна један према четири, биљни свет развијен, животињски такође, има трагова разумних бића...

Браниђу се!

Остале податке које ми је рецитовао више нисам ни слушао. Бринуо ме је тај разумни живот. Шта да радим кад се сретнем с тим бићима. Правила су била веома строга. При сусрету са ванземаљским цивилизацијама неколико принципа морало се поштовати по сваку цену, чак и по цену неуспеха експедиције. Рецимо, није се смело ни на који начин утицати на развој било које расе, изузев ако би била потребна нека неопходна помоћ, а и то само у случају да је сами изричито затраже. Тиме се, ваљда, хтело спречити подјармљивање мање развијених и то сам схватао, али никако нисам разумео забрану упо-

требе било каквог оружја или силе, чак и у случају нужне одбране. Они који су се тога стриктно придржавали, доживели су којешта, а неки нису ни преживели. Лично, нисам био баш много склон да ту забрану поштујем по сваку цену. Ако се буде радило о мојој кожи, још како ћу се бранити! Једини је проблем био у томе што нисам имао никаквог оружја...

Док се брод меко и без трзаја спуштао на тле, размишљао сам да ли ће овде вредети систем пси-комуникације. Ако наиђем на неки разумни живот сличног типа као на Земљи, неће бити проблема са споразумевањем, али ако је неког другог типа, као рецимо они са Зодијака три, који мисле само у геометријским симболима и звучним сигналима које ни до данас нико није успео да разуме, е... онда не знам шта ћу.

Убрзо сам се уверио да ће ми споразумевање бити најмањи проблем.

Проверивши претходно још једном све анализе, слободно изиђох из брода. Шумица у коју сам се спустио била је у ствари парк. Чим сам се појавио, са свих страна нагрну силан свет и зачас се нађох усред гомиле која ми је

пресецала одступницу ка броду. Неколицина је била у нечем што би се могло назвати униформом. Иначе, били су на влас слични људима са Земље. Осим непознате одеће, све је било исто. Обратих се једном од униформисаних, претпостављајући да представља нешто као војску или полицију. Упутих му пси-системом мисао:

— Где се налазим, Која је ово планета?

Одговорио ми је гласно, очигледно не схватајући на који начин му се обраћам. Говорио је неразумљивим језиком, доста пријатним за уво, али који није подсећао ни на један земаљски. Свеједно, пси-техником сам га разумео. Рекао је:

— Овде ја постављам питања! Ко си ти и како си доспео усред Андуш парка?

— Долазим са Земље и имам сасвим мирољубиве намере.

— Са какве Земље? Шта је то?

— То је планета! — поучих га — и мало је подаље одавде. Ако имате неки астрономски атлас, показаћу вам где је то...

Мој одговор га је, видело се, наљутио. Свашта ми је рекао а пола тога нисам могао да разумем јер у нашем језику зато није било одговарајућих појмова. Углавном, разумех да мисли да га вучем за нос, а и да је овде цивилизација таман на том нивоу да су тек схватили да им је планета округла. Дакле, упао сам у нешто налик на наш средњи век.

Више нисам имао прилике да се објашњавам, јер ме зграбише и повукоше некуда. Довели су ме до једне грађевине у облику савршене коцке и утераше ме унутра кроз широм отворена врата. Уз пут, а и овде у огромној просторији, схватио сам нешто о њиховом систему хијерархије. Што је положај који је човек заузимао био виши, то су му панталоне биле краће. С обзиром да је човек који ме је сада саслушавао имао панталоне једва мало дуже од купаћих гаћица, поверовах да је нека крупна зверка. То је и био. Разумех да је он нека врста гувернера града, па се насмејах при помисли да им онда шеф државе сигурно иде у купаћим гаћицама или чак и без њих. Наравно, није знао зашто се смејем, али је то схватио као недовољно поштовање и клепио ме по глави неком летвом која је, изгледа, представљала обележје власти.

Да то није учинио, можда би се ствари одвијале другим током. Овако, реших да му то не заборавим. Сместа сам сковао план. Скрушеним гласом рекох:

— Извињавам се због непристојног понашања и молим вас да пођете да вам покажем једну справу у парку, тада ће вам све бити јасно...

Оно што су му већ испричали о мом појављивању пробудило је његову радозналост и он пристаде.

Стигли смо до брода и у њега ушли само нас двојица. Није се бојао, уздао се у своју летву, а ја сам био голорук.

Посадих га у седиште копилота, ја седох у своје и рачунару зададох нови програм: повратак на Земљу; време: један минут пре него што сам кренуо отуда. Укључих антигравитационе појасе на оба седишта и активирах уређаје...

— ... и тако, ви паметњаковићи, више нећете бити потребни, електроника ће вас послати у пензију! — подругљиво ми је причао контролор.

Одједном се трже:

— Који ти је овај гаћасти. Хеј, остави ту мотку, разбићеш ми главу!

Ја се смејући изгубих, остављајући контролора да се бакће с оним гувернером што сам га довео.

Надам се да ће бар историчари имати неку вајду од њега, а ја се зарекох да више не зачикујем рачунаре.

Ипак нису тако лоши...

ЈЕДНА
АЛИ
ВРЕДНА

Тесним се путевима стиже до узвишених циљева.

(В. Иго)

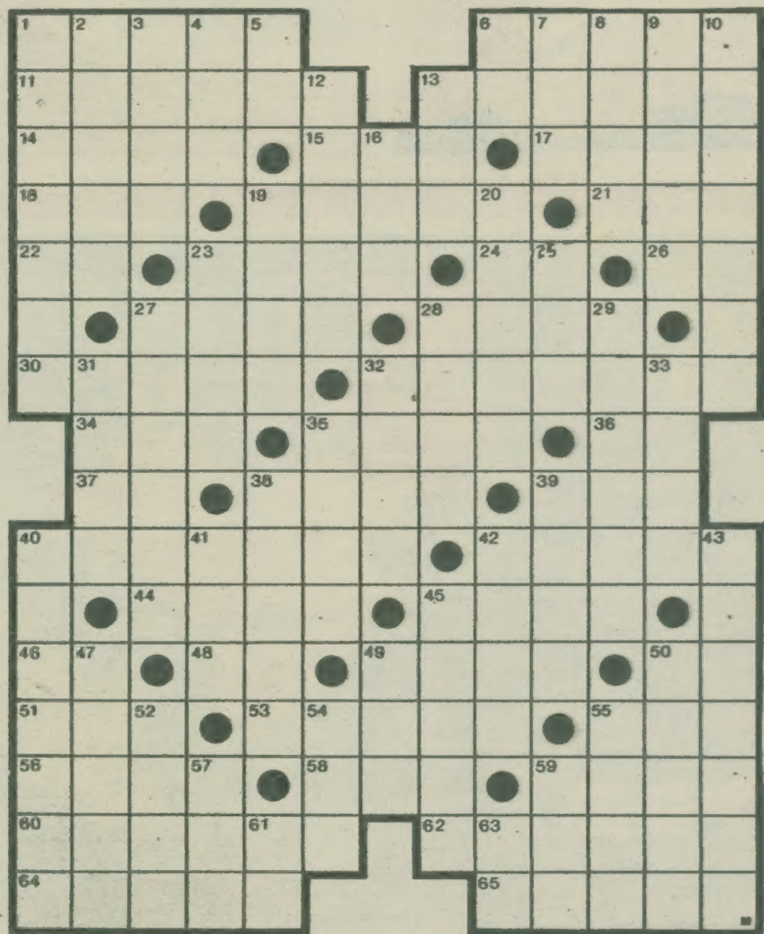
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Витез, 6) фотографија, 11) наша фабрика авиона, 13) река и истоимена држава у САД, 14) велик пловак за везивање бродова, 15) билијарски штап, 17) висококалорично гориво, 18) друга, остала, 19) књижевни облик, 21) мајка Ромула и Рема, 22) предлог, 23) град у Перуу, 24) средишна линија, 26) скраћеница за један род војске, 27) бодеж, 28) наш карикатуриста (Александар), 30) душа (лат.), 32) већа мера за тежину, 34) узвик при скоку, 35) италијанска фабрика аутомобила, 36) слово латинице, 37) ауто-ознака за Ваљево, 38) једна планета, 39) бања у Белгији, 40) народ у азијском делу СССР-а, 42) неугодан осећај пред јавни наступ, 44) једнака, 45) чио, ведар, 46) предлог, 48) два слова, 49) тераса, 50) ознака на аутомобилима из Краљева, 51) легендарни шериф са Дивљег запада (Вајат), 53) занатлијско удружење, 55) папагај, 56) земља (лат.), 58) врло честа скраћеница, 59) отпадак од дрвета, 60) козачки поглавица, 62) лукови, сводови, 64) инстикт, 65) морске непокретне животиње.

УСПРАВНО:

1) Бобичав плод, 2) црквена слика, 3) тигањ, 4) Ужичанин, 5) хемијски знак за рутенијум, 6) ознака за својеручно, 7) медикамент, 8) име нашег филмског глумца (Гало), 9) врста пса, 10) оркестар, 12) отвор на лишћу, 13) стара мера за тежину, 16) узвик негодовања, 19) слик, срок, 20) београдско издавачко предузеће, 23) јужноамеричка товарна животиња, 25) догађај при спавању, 27) вајари, 28) руско освежавајуће пиће, 29) 360-ти део круга, 31) неупотребљавани, 32) проналазач уранијума (Марија), 33) турско купатило, 35) етапа, 38) личност из дела Боре Станковића, 39) стид, 40) заповедник брода, 41) градско саобраћајно предузеће (скр.), 42) боја у картама, 43) ликовни рад, 45) морска риба, 47) марка часовника, 49) тринитротолуол (скр.), 50) део школског прибора, 52) град у Чехословачкој, 54) мушки потомак, 55) припадник номадског народа, 57) овамо, 59) било ко, 61) предлог (нем.), 63) рукометни клуб (скр.).

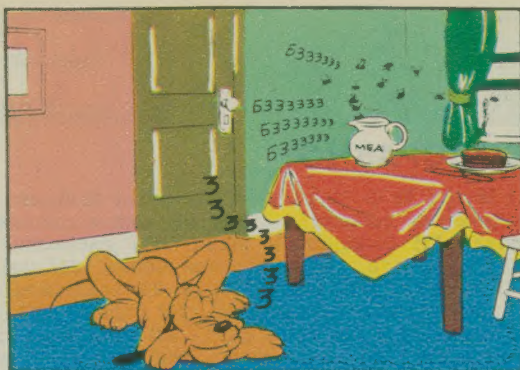

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

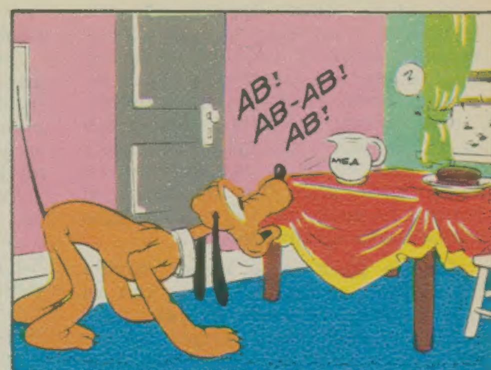
ВОДОРАВНО: 1) Сталак, 7) апарат, 13) пилана, 14) соната, 15) етан, 16) Тот, 18) Омиш, к, с, 19) лепре, е, т, 21) ти, 23) метеори, 24) Пи, 25) ?т, ол, 27) акна, 28) Пан, 29) Рабат, 31) ао, 32) тета, 33) овас, 35) март, 37) нара, 39) ка, 41) скала, 44) ови, 45) мако, 47) акар, 48) те, 49) Сантрач, 51) ки, о, а, 53) одела, ж, з, 55) мила, 58) аре, 59) јато, 62) анимал, 63) Амазон, 65) корали, 66) низина.

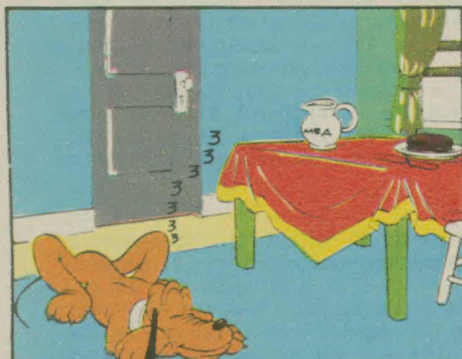
Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Бупоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Уредници: Кренко Виторовић, телефон 324-191/525, Нурудин Ђолић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дин, полугодишња 110,00 дин, тромесечна 55,00 дин. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дин, полугодишња 220,00 дин, тромесечна 110,00 дин. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: ДМ 64.—, Долар 25.—, Фф. 110.—, Шфр. 66.—, Шкр. 108.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција, Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

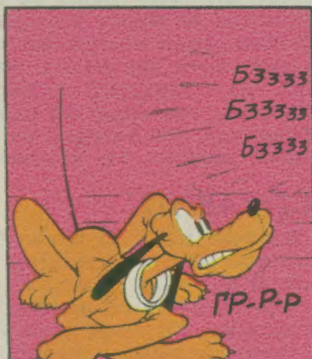

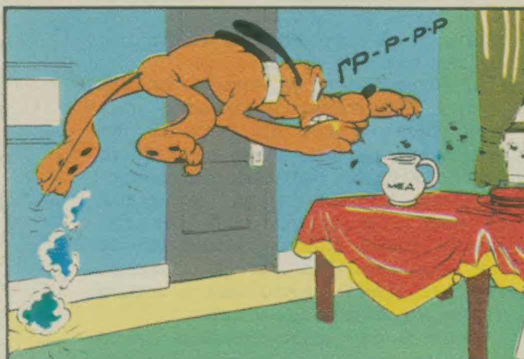

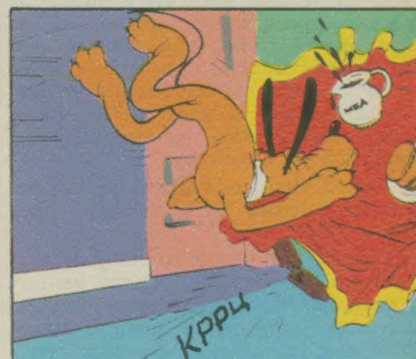

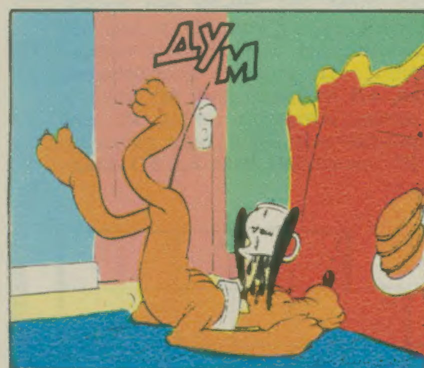

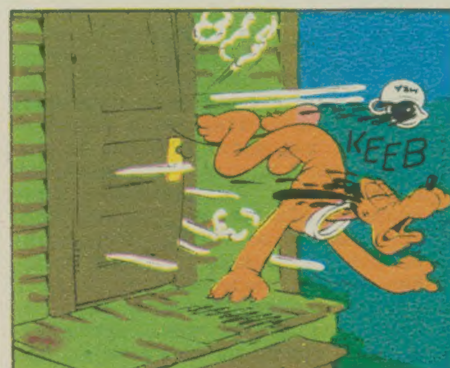

© Walt Disney Productions

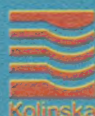

Од данас код вашег трговца!

PEZ®

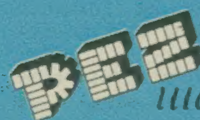
PEZ у 30 Дизнијевих прича

PEZ вам поклања поред укусних бонбона и драгих фигурица и доживљаје Дизнијевих јунака у стрипу.

НАПРАВИТЕ СВОЈУ МИНИ СТРИП БИБЛИОТЕКУ И ИГРАЈТЕ СЕ ЈОШ ЛЕПШЕ!

Тај прикладан леп увитак
Свакодневни наш ужитак.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ЗАШТО КАСНИМО?

Неки наши читаоци жале се да „Политикин забавник" не могу да набаве рано у петак већ поподне или тек следећег дана. Зашто касните, питају и љуте се.

Истина је да Забавник у нека места стиже нешто касније него у остала и ево објашњења зашто је то тако:

„Политикин забавник" је лист са великим тиражом од 350.000 примерака седмично а штампа се у три издања: **два на штокавском дијалекту** српскохрватског језика — **на екавском** (ћирилицом), **ијекавском** (латиницом) и на **словеначком језику** Сва три издања штампају се у Београду, по редоследу који је везан за удаљеност на коју лист треба да се транспортује: словеначко издање — транспортује се на подручје најудаљеније од Београда, у СР Словенију — па ијекавско — подручје СР Хрватске, Босне и Херцеговине, Црне Горе и Далмације — и на крају екавско које се продаје у СР Србији, Македонији, Босни и Херцеговини, Црној Гори... Екавско издање је и најтиражније (преко 200.000 примерака недељно) те је за штампање овог издања потребно и највише времена. Због тога се догађа да се ово издање у продаји, посебно у удаљеним местима, појави нешто касније или да у места у којима се продаје и ијекавско стигне после њега.

Молимо читаоце који Забавник не могу увек да набаве на време да нађу разумевања за наше разлоге и да неколико часова стрпљиво сачекају **своје** издање јер — оно ће стићи!

РЕДАКЦИЈА

СУЛТАН »МУЊА«

Кажи ми ко је био Бајазит из народне песме „Бој на Косову".

Милета Огњановић, Нови Сад

После погибије турског султана Мурата I на Косову, код Гази Местана, заповедништво над турском војском преузима његов млађи син Бајазит I звани Јилдерим (муња). Захваљујући ефикасности његове лаке коњице, пораз се претвара у победу. Од те битке Бајазит почиње врло успешну владавину. Потчињава Македонију, Трновску Бугарску и успева да границе своје империје прошири према средњој и источној Европи. Србији намеће вазални положај.

Султан звани Муња прославио се победом над крсташком мађарско-пољско-француском војском у бици код Никопоља 1396. године. Темељи моћне Византије подрхтавали су пред Бајазитом I и били озбиљно уздрмани. Битка код Ангоре 1402. године и пораз од монголског кана Тамерлана (Тимур Ленка) значе и крај амбициозног и моћног султана.

ВИСЕЋИ МРАВИЊАЦИ

Да ли је истина да мрави своје насеобине не праве само на земљи него и на дрвећу?

Јованка Ђурчић, Улцињ

Углавном знамо мравињаке ископане у земљи, али постоје, на пример, и висећи мравињаци.

У Бразилу, у долини Амазона, све врсте мрава које ту живе извештиле су се у прављењу висећих гнезда да би избегли поплаве. Мрави најпре на једну грану пренесу нешто блата и од њега направе куглицу. Ту куглицу затим испуне сићушним семењем које само они умеју да нађу. Семење проклија и никну биљчице, чинећи око куглице венац. Тада мрави донесу још блата, које у слојевима полажу изнад оног првог док им биљчице при томе служе као везивна материја. Кад кугла довољно нарасте, у њој се избуши много ходника, а улази у њих се сакрију зеленим бусеновима биљчице које мрави тзје

БИБЛИОТЕКА ОД ЦРЕПОВА

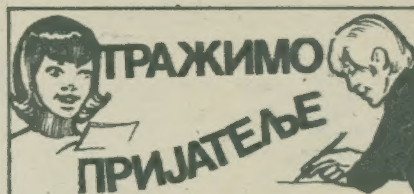
Интересује ме да ли постоји сачувана библиотека из доба месопотамске цивилизације.

Јагош Завишић, Ариље

Асурбанипал, асирски краљ који је живео у периоду између 669. и 626. године пре н. е, основао је у својој престоници Ниневи велику библиотеку. Виле су то огромне просторије где су биле смештене глинене плочице писане клинастим писмом. Стотине људи је исписивало текстове из свих области науке и попуњавало их преписима старих дела. Асурбанипал, велики ратник, показивао је и изузетан интерес за науку и уметност.

Данас се Асурбанипалова библиотека са 22 хиљаде црепова налази у Лондону, смештена у Британском музеју.

Имам 21 годину и похађам вишу комерцијалну школу. Сакупљам значке и поштанске марке. Жељела бих се дописивати са младима из наше земље и из других земаља. Језик дописивања хрватскосрпски и енглески. **Марица Кајинић, 74450 Босански Брод, Иве Лоле Рибара 20.**

—●—

Волим спорт, забавну музику и навијам за „Партизан". Волела бих се дописивати са младима из наше земље од 15 до 19 година. **Љиљана Киш, 22240 Шид, Бранка Радичевића 104**

—●—

Желела бих да стекнем много пријатеља из целе земље. Имам 13 година, волим музику и скупљам разгледнице и грамофонске плоче. **Аленка Темељотов, 61000 Љубљана, Лакотенце 20**

—●—

Стални сам читатељ овог лијепог часописа и желио бих да овим путем стекнем бројне пријатеље у земљи и иностранству. Језик дописивања хрватскосрпски и енглески. **Имам 13 година и навијач сам „Хајдука". Волим спорт и музику. Тео Микелић, 58210 Солин, Иванчева 41**

WALT DISNEY
МИКИ

КОЛИКО ЛИ СМО УДАЉЕНИ ОД НАЈБЛИЖЕ ЗЕМЉЕ?
САМО ОКО ТРИ КИЛОМЕТРА...

...ПРАВО ЈЕ **ДОЛЕ!**

АХ! ШИЉО! ОВАЈ ДИВАН ЧИСТИ ВАЗДУХ... ПРОСТО ОПИЈА, ЗАР НЕ?
АХА... ЈА... МОЖДА!
Copyright © 1976
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ШТА ТИ ЈЕ, ШИЉО?
НЕ ОСЕЋАМ СЕ БАШ НАЈБОЉЕ!

ЗАР ОВА ПРОКЛЕТИЊА НИКАД НЕ ПРЕСТАЈЕ ДА СЕ ЉУ... ЉУЉА?
Distributed by King Features Syndicate.

МУ... УЖАСНО МИ ЈЕ МУ... **МУКА!**
ШТО НЕ УЗМЕШ НЕШТО ДА ПОЈЕДЕШ?

БРР! ОДОХ ЈА У КАБИНУ... ДА ПРИЛЕГНЕМ!
ХИК

ХЕЈ, ШИЉО! ДОЂИ ДА ВИДИШ! ПРОЛАЗИМО ПОРЕД ДРУГОГ **БРОДА!**
ПОЗОВИ МЕ КАД БУДЕМО ПРОЛАЗИЛИ КРАЈ НЕКОГ **БРДА!**
36